

Mirela-Larisa Matei
Mariana Magdalena Comăniță
Magda Nicoleta Bădău

Educație muzicală

Clasa a VI-a

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației.

Acest proiect de manual școlar este realizat în conformitate cu Programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 3393/28.02.2017.

119 – număr unic de telefon la nivel național pentru cazurile de abuz împotriva copiilor

116.111 – numărul de telefon de asistență pentru copii

Mirela-Larisa Matei
Mariana Magdalena Comăniță
Magda Nicoleta Bădău

Educație muzicală

Clasa a VI-a

Manualul școlar a fost aprobat de Ministerul Educației Naționale prin ordinul de ministru nr. 4669/12.06.2024.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând din anul școlar 2024-2025.

Inspectoratul Școlar
Școala/Colegiul/Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: *nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat*.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Referenți științifici:

Lector univ. dr. Mădălina Gabriela Ionescu, Facultatea de Științe și Arte, Universitatea Valahia din Târgoviște
prof. grad I. Maria Simona Georgiana, Școala Gimnazială nr. 27, București

Coordonator redacție: Cătălin Georgescu

Editor-coordonator: Ionuț Popa

Redactare: Izabella Tilea

Tehnoredactare: Ionuț Bănuță

Grafic design și copertă: Faber Studio

DTP copertă: Florin Paraschiv

Activități digitale interactive și platformă e-learning: Infomedia Pro; website: <https://infomediapro.ro>

Înregistrări și procesare sunet: ML Sistems Consulting

Voce: Camelia Pintilie

Credite foto și video: Dreamstime

Filmări: S.C. Film Experience S.R.L.-D

Animații: Mirela-Larisa Matei

Negative: Alexandru Ioan Chiriac

ISBN 978-606-076-749-7

Pentru comenzi puteți contacta Departamentul Difuzare

C.P. 12, O.P. 63, cod poștal 014880, sector 1, București

Telefoane: 021.796.73.83, 021.796.73.80

Fax: 021.369.31.99

www.art-educational.ro

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate Editurii Art Klett.

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată ori transmisă, sub nicio formă (electronic, mecanic, fotocopiare, înregistrare sau altfel), fără acordul prealabil scris al editurii.

© Editura Art Klett, 2024

Deșteaptă-te, române!

Imnul de stat al României

Versuri: Andrei Mureșanu

Muzica după Anton Pann

Tempo di marcia

mf

1. Deș - teap - tă - te, ro - mâ - ne, din som - nul cel de

moar - te În ca - re te-a - dâ - ni - ră bar -

ba - rii de ti - rani, _____ bar - ba - rii _____ de ti - rani! A -

cum ori nici - o - da - tă cro - ieș - te-ți al - tă

soar - te, La ca - re să se-n - chi - ne și cru - zii tăi duș -

mani _____ și cru - zii _____ tăi duș - mani! A - mani!

2 Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume

Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,

Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume

Triumfător în lupte, un nume de Traian!

] bis

3 Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,

Româna națiune, ai voștri strănepoți,

Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,

„Viața-n libertate ori moarte!” strigă toți.

] bis

4 Preoți, cu crucea-n frunte căci oastea e creștină,

Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.

Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,

Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

] bis

Prezentarea manualului

Manualul cuprinde:
variante tipărită
 +
variante digitală, similară cu cea tipărită, care cuprinde, în plus, peste 80 de AMII, activități multimedia interactive de învățare

- Activitate statică**, de ascultare activă și observare dirijată a unei imagini semnificative
- Activitate animată** (filmuleț sau scurtă animație)
- Activitate interactivă**, de tip exercițiu sau joc, în urma căreia elevul are feedback imediat

Manualul vă propune un model didactic bazat pe învățarea prin observare, explorare, analiză și interpretare. Fiind o disciplină cu un caracter vocațional, **educația muzicală** își va atinge obiectivul prin intermediul aplicațiilor, interpretării și al audienței active.

Manualul îmbină metodele clasice de predare a disciplinei cu cele moderne, aparținând tehnologiei digitale, disciplina devenind astfel atrăgătoare pentru elev și adaptată cerințelor educaționale actuale. El este pus să cerceteze, să caute, să asocieze, prin toate aceste metode reușind să stabilească o punte de legătură între teoria și creația muzicală.

Manualul este structurat în 5 unități de învățare

U1 Cânt vocal și instrumental

„Dacă aveți o voce bună, nu sunați o cântăc de o cultură, considerați-o cel mai frumos dar pe care vi l-a acordat natura.”
 Robert Schumann

Leția 1	20-21	Canțona vocală: repertoriu, emisie vocală, interpretare, planșarea unei părți din canțona
Leția 2	22-23	Canțona instrumentală: funcționarea, pregătirea instrumentului, tehnicile de basă, diferența ritmică
Leția 3	24-25	Elemente de tehnică instrumentală - emisie, interpretare, coordonare ritmică
Leția 4	26-27	Muzica, elemente de tehnologia informației și multimedia
Leția 5	28	Recapitulare
Evaluare	29	

U2 Elemente de ritm și de folclor. Contextualizarea istorică și geografică a unor lucrări muzicale

„Cea dinău voce a omului este cântăc.”
 Petrus Duryan

Leția 1	30-31	Antecurs
Leția 2	32-33	Săcșă
Leția 3	34-35	Canțona
Leția 4	36-37	Canțona vocală și instrumentală
Leția 5	38-39	Modelul de 2-sunete
Leția 6	40-41	Canțona din diverse zone geografice
Leția 7	42-43	Tehnici și obiective de învățare
Recapitulare	44	
Evaluare	45	

Structura unității de învățare:

- deschidere de unitate
- lecție de predare-învățare
- recapitulare-evaluare

Structura lecției: Un parcurs de învățare coerent și eficient în 8 pași didactici

Recapitulare

1. Ce este intervalul muzical?
 2. Care sunt elementele acestuia?

Actualizează cunoștințele anterioare necesare lecției care urmează a fi predată și care vor constitui baza pe care se adaugă noile cunoștințe.

Observ

Propune o lucrare muzicală sau o audiență care ilustrează tema lecției și reprezintă un punct de plecare în demersul didactic.

Știi că

Această rubrică îi oferă elevului curiozității și informații fascinante din lumea înconjurătoare, care sunt legate în mod direct de cunoștințele acumulate în lecție.

U3 3 Secunda și septima

Recapitulare

1. Ce este intervalul muzical?
 2. Care sunt elementele acestuia?

Observ

Sărba în căruță după auz
 Allegro (Tempo de joc) Muzica: Gheorghe Danga

Hal- sâr-ba, hal- sâr-ba s'o-ju-câm cu to-ți, mîi fîlă - căi...
 cu to-ți, to-ți, mîi fîlă - căi... A-șă și iar a-șă Să-și - e cine-o vine,
 Să-ți și n-o lă-sa, O-pin-ca ba-te de pă-mînt!
 căi-ji joc din ba-na mea,

Descopăr
 Secunda este raportul de înălțime dintre două sunete alăturate la distanță de 2 trepte. Secunda este mică și se notează 2m atunci când conține 3 semitone. Secunda este mare și se notează 2M atunci când conține 1 ton.

Septima este raportul de înălțime dintre două sunete alăturate la distanță de 7 trepte. Septima este mică și se notează 7m atunci când conține 4 tonuri și 2 semitone. Septima este mare și se notează 7M atunci când conține 5 tonuri și 1 semiton.

Rețin
 Secunda este intervalul dintre două sunete alăturate. Aceasta poate fi mică (2m) sau mare (2M).
 Septima este intervalul dintre un sunet și al șaptelea de la el. Ea poate fi mică (7m) sau mare (7M).

Aplic

Perința
 Allegro (Tempo de joc) Cântec de joc, Prahova

Ci-ne joa-că Pe-ri-ni-tă, nei-cu-tă, nei-cu-tă, Să-să-ru-te și ga-ri-ta,

O, terra attio (Aida)
 Andantino Muzica: Giuseppe Verdi

Pă-mînt lu-bit, a-di-o-și spun și te plîng...

La cumparsita (Libertatea)
 Tempo de tango Muzica: Gerardo Matos (Uruguay)

Li-ber-ta-tea e cea mai scum-pă din-tre toa-te lu-mea ma-re să-ți fi, e dra-ga ta che-ma-re,

Ci-ri-ri-de-și în Dar nu lu-ta să crezi în ti-ne, s-as-cu-ți de su-flet și lu-bi-re, să ierți, să sper-i ta-te-ni-ci-re cu toa-ta i-ni-ma.

- Cântă cu vocea, fluietul (blockflöte), pianul sau chitara începând cu piesele de mai sus, apoi caută-le în Repertoriul de la finalul manualului și cântă-le integral.
- Intonează intervalele exemplificate la rubrica Descopăr. Ce observ referitor la sunetele din care sunt formate intervalele?
- Cântă melodic, apoi armonio, cu vocea sau cu fluietul (blockflöte), chitara, pianul sau aplicația Piano de pe telefonul mobil, împreună cu colegii tăi sunetele intervalelor învățate. Ce impresie îți produce fiecare dintre acestea?
- Învăță, respectând etapele, cântăcele din lecție. Intonează intervalele de 2M, 2m, 7M și 7m, folosindu-te de începuturile lor. Identifică și încercuiește în partiturile acestora intervalele nou învățate.

Portofoliu
 Caută în manuali cântăce care încep cu interval de 2M, 2m, 7M, 7m și notează-le sub formă de tabel în caiet.

Interval	Cântec
2M	Richard Rogers, Cântecul gamei din muzicalul Sunetul muzicii

Știi că?
 • La cumparsita (Mica porcășă) este unul dintre cele mai faimoase tangouri argentinene, un adăugat imn al muzicii tango de prezențiere.

Audiență
 • Wolfgang Amadeus Mozart, Simfonia nr. 40, sol minor
 • Perința (dansa populară)
 • Zorba grecul (cântec popular grec)
 • Gheorghe Danga, Sărba în căruță
 • Gerardo Matos, La cumparsita
 • Giuseppe Verdi, O terra, odio (opera Aida)

Descopăr

Prezintă conținuturile nou predate, detaliat, pornind de la elementele din rubrică anterioare.

Rețin

Sintetizează rubrica Descopăr într-o frază cuprinzătoare care prezintă noile cunoștințe într-o formă concentrată.

Aplic

Cuprinde repertoriul de cântăce și aplicațiile în care se exersează noile cunoștințe, conducând la formarea deprinderilor specifice disciplinei.

- Cânt vocal și instrumental** – elevul învață elementele de bază ale cântului vocal și instrumental, ale gesticii dirijorale, dar și modul în care muzica se îmbină cu tehnologia, noțiuni care reprezintă fundamentul educației muzicale.
- Elemente de ritm și folclor. Contextualizarea istorică și geografică a unor lucrări muzicale** prezintă formule ritmice care îmbogățesc discursul muzical, lucrări din creația românească și a altor popoare, dansuri, tradiții și obiceiuri, care au o semnificație deosebită pentru spațiul și vremurile în care au fost create.
- Semne de alterație și intervale muzicale** – prezintă semnele de modificare a înălțimii, relația dintre sunete și explică rolul acestora în creația și în interpretarea muzicală.
- Tonalități majore și minore** – introduc elevul în lumea fascinantă a majorului și minorului, două noțiuni care au mai fost studiate și vor fi reluate și în clasele următoare.
- Procedee componistice, forme și genuri muzicale** – elevul face cunoștință cu lumea expresivității muzicale, învață forme și genuri muzicale, dar și felul în care acestea pot fi exprimate prin intermediul ansamblurilor vocale sau instrumentale.

U3 Semne de alterație și intervale muzicale

„Muzica pomete de la mama și se adresează pătatelui”
Gheorghe Enescu

Lecția 1	36-37	Dirijorul, batuta și becurul
Lecția 2	38-39	Primul și cel de al doilea
Lecția 3	40-41	Secunda și septima
Lecția 4	42-43	Terța și sexta
Lecția 5	44-45	Quarta și quinta
Recapitulare	46	
Exerciții	46	

U4 Tonalități majore și minore: gamă și arpeggiu, variantele gamelor minore, armura

„Să gesești o notă – nu e greu. Dar să cânti fără pătatine este înaltăcristă!”
Ludwig van Beethoven

Lecția 1	48-49	Tonalitatea Do Major
Lecția 2	50-51	Tonalitatea la minor
Lecția 3	52-53	Tonalitatea Sol Major
Lecția 4	54-55	Tonalitatea mi minor
Lecția 5	56-57	Tonalitatea Fa Major
Lecția 6	58-59	Tonalitatea re minor
Recapitulare	60	
Exerciții	60	

U5 Procedee componistice, forme și genuri muzicale

„Cântarea întru închinare a înțeleptului și a dreptății și face să se nască în inima credincioșilor dorul după Dumnezeu!”
Sfântul Vasile Cel Mare

Lecția 1	62-63	Muzica religioasă: cântările pascale
Lecția 2	64-65	Procedee componistice: repetiția, schimbarea, variația discursului
Lecția 3	66-67	Compozițiile muzicale în trei părți (Schizzo formala A, AB, ABA)
Lecția 4	68-69	Sala
Lecția 5	70-71	Miniatură instrumentală
Recapitulare	72	
Exerciții	72	
Proiect	73	Lăudat

Dicționar

O scurtă listă de termeni noi, utilizați în lecție.

Audiții

Repertoriul de audiții pentru formarea unei culturi muzicale și a deprinderii de ascultare activă a unei lucrări muzicale.

Recapitulare

1. Copiază în caiet și completează...

Evaluare

1. Notează în caiet dacă enunțul este adevărat, și F, pe cel fals.

a. Vocalizele sunt exprimate pe spațiile punctate, care sunt, în ordine, momentele specifice unui cântec instrumental.

b. Vocalizele sunt exprimate pe spațiile punctate, care sunt, în ordine, momentele specifice unui cântec instrumental.

4. Alege termenii potriviți din paranteză pentru ca enunțurile următoare să fie corecte și rescrie textul în caiet.

Un dirijor cântă, bătăcând măsura pentru a coordona (un solist, ansamblu muzical). El folosește (gesturi/indicații verbale) specifice, pentru a transmite intențiile sale. Un dirijor celebru a fost (Luciano Pavarotti/Sergiu Celibidache).

Modul de rezolvare:
Canonul este modalitatea de interpretare în care o melodie este cântată (identici/diferenți) de două sau mai multe voci care intră treptat.

Canonul este modalitatea de interpretare în care o melodie este cântată **identic** de două sau mai multe voci care intră treptat.

5. Corelează noțiunile din coloana din dreapta cu descrierile acestora din coloana din stânga, conform modelului dat:

Respirație	Pronunțarea corectă a cuvintelor
Intonație	Inspirăm adânc, expirăm treptat pentru ca sunetul să fie egal
Dicție	Respectarea înălțimii sunetelor
Timbre	Înlăturarea sunetelor
Articulație	Felul în care producem sunetele

Fișă de observare sistematică

Notă	Fotodocument	Adresa	De obicei	Uneori	Niciodată
La sfârșitul Unității 1 ...					
1.					
2.					
3.					

Portofoliu

Proiect

Autoevaluare

Investigație

Aici se regăsesc diferite tipuri de metode complementare de evaluare.

Alte butoane folosite în varianta digitală:

- Cuprins manual
- Fereastră de afișare a rezultatelor
- Ajutor general manual
- Micșorarea/mărirea imaginii
- Salt la începutul/finalul manualului
- Pagină înainte/pagină înapoi
- Mărire pe tot ecranul
- Schimbarea modului de afișare
- Includerea unei notițe
- Introducerea de marcaje colorate
- Informații despre utilizator

Cuprins

	Nr pag.	Lecții	
	8	Recapitulare inițială	
	8	Evaluare inițială	
UNITATEA I Cânt vocal și instrumental	10	Lecția 1	Cântarea vocală: respirație, emisie vocală, intonație; păstrarea unei pulsații constante
	12	Lecția 2	Gesturi dirijorale (tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice)
	14	Lecția 3	Elemente de tehnică instrumentală – emisie, intonație, coordonare ritmică
	16	Lecția 4	Muzica, elemente de tehnologia informației și multimedia
	18	Recapitulare	
	18	Evaluare	
UNITATEA II Elemente de ritm și de folclor. Contextualizarea istorică și geografică a unor lucrări muzicale	20	Lecția 1	Anacruza
	22	Lecția 2	Sincopa
	24	Lecția 3	Contratimpul
	26	Lecția 4	Accente metrice și ritmuri poetice
	28	Lecția 5	Moduri de 2-5 sunete
	30	Lecția 6	Dansuri din diverse zone geografice
	32	Lecția 7	Tradiții și obiceiuri de iarnă
	34	Recapitulare	
34	Evaluare		
UNITATEA III Semne de alterație și intervale muzicale	36	Lecția 1	Diezul, bemolul și becarul
	38	Lecția 2	Prima și octava
	40	Lecția 3	Secunda și septima
	42	Lecția 4	Terța și sexta
	44	Lecția 5	Cvarta și cvinta
	46	Recapitulare	
46	Evaluare		
UNITATEA IV Tonalități majore și minore: gamă și arpeggiu, variatele gamelor minore, armura	48	Lecția 1	Tonalitatea Do Major
	50	Lecția 2	Tonalitatea la minor
	52	Lecția 3	Tonalitatea Sol Major
	54	Lecția 4	Tonalitatea mi minor
	56	Lecția 5	Tonalitatea Fa major
	58	Lecția 6	Tonalitatea re minor
	60	Recapitulare	
60	Evaluare		
UNITATEA V Procedee componistice, forme și genuri muzicale	62	Lecția 1	Muzica religioasă: sărbătorile pascale
	64	Lecția 2	Procedee componistice: Repetiția/schimbarea Varierea discursului
	66	Lecția 3	Construcțiile mono-, bi-, tri-partitite (schema formală A, AB, ABA)
	68	Lecția 4	Suita
	70	Lecția 5	Miniatura instrumentală
	72	Recapitulare	
72	Evaluare		
	73	Proiect	Liedul
	73	Recapitulare finală	
	74	Evaluare finală	
REPERTORIU	75		

Competențe generale

1. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unor lucrări muzicale
2. Operarea cu elemente de scris-citit și limbaj muzical
3. Aprecierea lucrărilor muzicale, inclusiv a conținutului lor afectiv, atitudinal și ideatic

Competențe specifice

- 1.1 Interpretarea vocală a unor piese monodice și pe 2 voci
- 1.2 Interpretarea unor piese simple instrumentale
- 1.3 Asocierea structurii și mesajului muzical cu gesturi și imagini adecvate

- 2.1. Operarea cu intervalele simple
- 2.2. Utilizarea unor tonalități și a unor moduri
- 2.3. Operarea cu diverse formule ritmice
- 2.4. Observarea unor procedee componistice

- 3.1. Perceperea unor noțiuni muzicale prin audiție direcționată
- 3.2. Explorarea relației muzicii cu celelalte arte

Recapitulare inițială

Măsura – gruparea de timpi accentuați și neaccentuați ce se succed periodic. Cifra de sus precizează numărul timpilor, cea de jos arată unitatea de timp.

Cheia sol – reper grafic de fixare a înălțimii notelor muzicale. Se scrie la începutul portativului, pornind de pe linia a doua și dând numele notei care se află pe aceasta.

Portativul – grupul de 5 linii paralele orizontale și 4 spații egale.

Măsurile se delimitează grafic prin **bare de măsură**.

Bară dublă finală

Notele muzicale – semne grafice care indică înălțimea sunetelor muzicale atunci când sunt așezate pe liniile și pe spațiile portativului.

A ruginit frunza din vii

Versuri: Artur Stavri

Muzica după Dumitru Georgescu Kiriac

The musical score is written on a single treble clef staff in 2/4 time. It begins with the tempo marking 'Andante moderato' and a dynamic marking of 'p'. The lyrics are: '1. A ru - gi - nit frun - za din vii Și rân - du - ne - le - le - au ple - cat Pus - tii sunt la - nuri și căm - pii, Pus - tii sunt ho - re - le din sat. Tra, la, la'. The score includes a 'Refren' section marked 'Allegretto' and 'mf', consisting of a series of 'la' notes. The piece concludes with a double bar line and a final note circled.

Joc: Se dispune colectivul clasei în cerc. Un elev începe cântecul având o minge în mână. Pasează, iar cel care va prinde mingea va continua cântecul. Cel care scapă mingea sau nu cântă corect iese din joc.

Evaluare inițială

- a. 5 p.
b. 10 p. (2 x 5p.)
c. 5 p.
d. 10 p. (2 x 5p.)
- a. 15 p.
b. 15 p.
- a. 10 p.
b. 5 p.
- a. 10 p.
b. 5 p.

Din oficiu: 10 puncte
Total: 100 de puncte

Analizează cântecul *A ruginit frunza din vii*, reamintindu-ți elementele de limbaj muzical învățate în clasa a V-a.

Răspunde cerințelor de mai jos.

- a.** În ce măsură este cântecul *A ruginit frunza din vii*?

b. Precizează alte două măsuri învățate în clasa a V-a.

c. Ce valori de note și de pauze recunoști în cântecul de mai sus?

d. Scrie pe caiet două durate și pauzele corespunzătoare acestora învățate până acum.

De exemplu: pătrime pauză de pătrime
- a.** În ce gamă este compus cântecul? Notează scara acesteia pe portativ și dispunerea tonurilor și a semitonurilor.

b. Ce altă gamă ai mai învățat în clasa a V-a? Notează pe portativ scara și dispunerea tonurilor și a semitonurilor.
- a.** Ce este tempoul?

b. Notează un termen de mișcare și precizează semnificația acestuia.

De exemplu: *Moderato* – mișcare potrivită (traducere: moderat, potrivit)
- a.** Ce reprezintă în muzică nuanțele?

b. Notează termenii nuanțelor pe care le-ai întâlnit în interpretarea cântecului de mai sus și precizează semnificația lor.

U1

Cânt vocal și instrumental

„Dacă aveți o voce bună, nu șovăiți o clipă să o cultivați, considerând-o cel mai frumos dar pe care vi l-a acordat natura.”

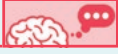
Robert Schumann

Lecția 1	10-11	Cântarea vocală: respirație, emisie vocală, intonație; păstrarea unei pulsații constante
Lecția 2	12-13	Gesturi dirijorale (tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice)
Lecția 3	14-15	Elemente de tehnică instrumentală – emisie, intonație, coordonare ritmică
Lecția 4	16-17	Muzica, elemente de tehnologia informației și multimedia
Recapitulare	18	
Evaluare	18	

Cântarea vocală: respirație, emisie vocală, intonație; păstrarea unei pulsații constante

Recapituluz

1 Atunci când cântăm, trebuie să ținem cont de: poziția corpului, respirație, intonație, emisie, dicție și articulație. Spune ce reprezintă fiecare dintre aceste elemente.

2 Care sunt etapele de învățare a unui cântec?

Știi că?

În Antichitate cultivarea vocii avea un rol foarte important pentru că un bun orator trebuia să dețină o voce care să-l ajute să își facă auzit și înțeles discursul.

- Uneori cântatul are efect terapeutic (de vindecare).
- Vocea reflectă starea noastră de spirit și de sănătate.
- Cel mai cunoscut exemplu de ostinato poate fi lucrarea lui Maurice Ravel, *Bolero*.

Observ

Frère Jacques (după auz)

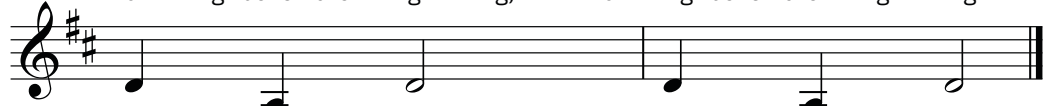
Anonim

Fra - te Ia - cob, Fra - te Ia - cob, De ce dormi? De ce dormi?
Frè - re Jac - ques, Fré - re Jac - ques, Dor - mez - vous? Dor - mez - vous?
Are you slee - ping, are you slee - ping? Bro - ther John, Bro - ther John?

Clo - po - te - le su - nă, Clo - po - te - le su - nă,
Son - nez les ma - ti - nes, Son - nez les ma - ti - nes,
Mor - ning bells are ring - ing, mor - ning bells are ring - ing

Din, dan, don! Din, dan, don!
Ding, dang, dong! Ding, dang, dong!
Ding, dang, dong! Ding, dang, dong!

Descopăr

A cânta cu vocea este un dar care aparține tuturor. Însă, este bine ca înainte de a te bucura de vocea ta, să respecti câteva reguli: să ții spatele drept, capul ridicat pentru a putea respira și emite corect sunetul, să relaxezi corpul și să faci câteva exerciții de încălzire a coardelor vocale. Acestea se numesc vocalize și sunt scurte fragmente ritmico-melodice pe care le executăm progresiv de la registrul mediu la cel acut și de la registrul mediu la cel grav. Fiecare vocaliză trebuie executată pentru a rezolva o anumită problemă de tehnică: egalizarea vocalelor, intonație, articulație, emisie, omogenizare, dezvoltarea ambitusului vocii etc.

În funcție de tipul de muzică pe care o interpretăm, elementele caracteristice cântului sunt diferite. Putem cânta individual sau în grup. Atunci când cântăm în grup, putem folosi una dintre următoarele modalități:

1. Cântarea **monodică** – toți membrii grupului vor cânta aceeași melodie, în același timp.
2. Cântarea **responsorială** este atunci când un solist începe să cânte, iar corul îi răspunde, cu un refren sau cu o altă formulă ritmico-melodică.
3. **Isonul** este un sunet ținut care însoțește melodia. Acest procedeu este specific muzicii religioase bizantine.
4. Cântarea în **canon** este un procedeu prin care o voce imită melodia expusă anterior de o altă voce.
5. **Ostinato** este un procedeu muzical prin care un motiv sau o frază muzicală se repetă constant.

Audiții

- Alexandru Pașcanu, *Chindia*
- Maurice Ravel, *Bolero*
- Divna Ljubojevic, *Agni Parthene*

Rețin

Vocea ne ajută să ne exprimăm muzical, însă, pentru ca interpretarea noastră să fie plăcută și corectă, trebuie să ținem cont de anumite reguli de cânt pe care le dezvoltăm cu ajutorul vocalizelor. Modalitatea de interpretare poate fi individuală sau în grup.

Aplic

1. Învăță cu ajutorul profesorului vocaliza, pentru a-ți încălzi vocea.
2. Interpretează vocaliza învățată folosind procedeele de cânt în grup.

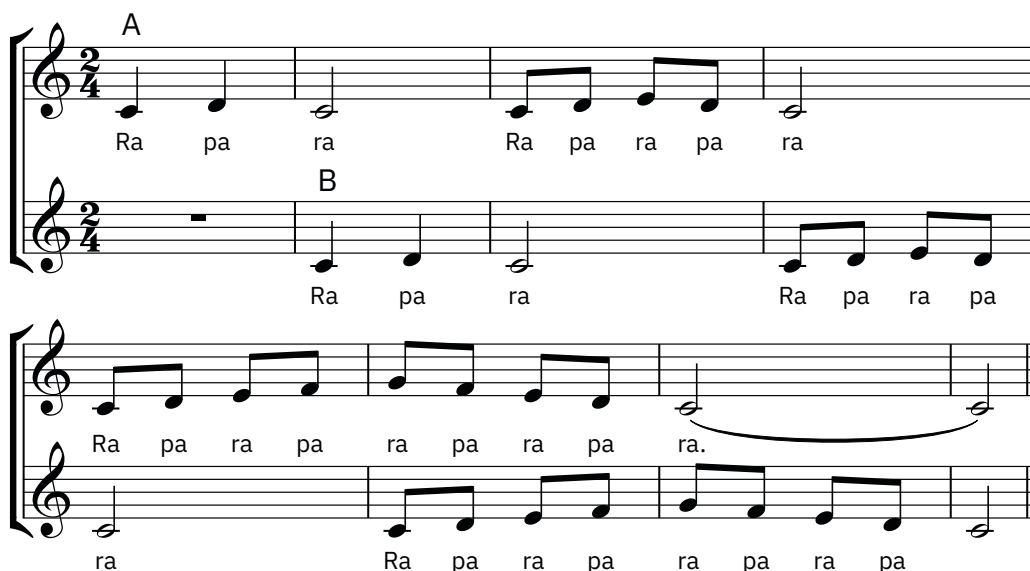
Vocaliză

Cântarea responsorială

- Un copil va fi solistul clasei. El va cânta măsurile 1, 3, 5, iar clasa îi va răspunde cântând măsurile 2, 4, 6.

Isonul

- Colectivul clasei va intona un sunet ținut pe do1, iar un solist va executa vocaliza.

Canonul

- Se împarte colectivul clasei în două grupe: A și B. Grupa B va începe să cânte mai târziu cu doi timpi față de grupa A.
3. Identifică și execută motivul ritmic ce dă caracterul de *ostinato* în lucrarea *Bolero* de Maurice Ravel.
 4. Interpretează cântecul *Frère Jacques* utilizând modalitățile de interpretare învățate: cântare monodică, responsorială, în canon, cu ison, ostinato.

Dicționar

ambitusul

întinderea muzicală pusă la dispoziție sau cerută într-un context muzical. Ambitusul menționează înălțimile muzicale extreme (pe cea mai gravă și pe cea mai acută) dintr-o lucrare muzicală, pe care le poate emite un instrument muzical sau o voce.

canon

cuvântul mai are următoarele înțelesuri: cântec/cântare bisericească, glas, regulă, pedeapsă, suferință, tipic, instrument muzical oriental, literă de tipar.

isonul

termenul mai denumește și un semn grafic din notația psaltică.

monodie

cântec interpretat pe o singură voce. (cf. gr. *monodia* = monos – unic, *ode* = cântec)

ostinato (italiană)

încăpățânat; *obstinata* (engleză) – încăpățânat

responsorial

care are caracter de răspuns

Portofoliu

Realizează un scurt text de 50 – 100 de cuvinte despre istoria cântecului *Deșteaptă-te, române!* Anexează-l la portofoliul disciplinei.

Gesturi dirijorale (tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice)

Observ

Vrem un cor cu dirijor

Muzică și versuri: Mariana Magdalena Comăniță

Să cân-tăm noi ne-am do-rit, — Dar n-am re - u - șit. U - nii au cân-
În - să doam-na pro - fe-soa-ră A for-mat un cor, Ne-a dat to-nul:

tat prea sus, Al - ții s-au gră - bit Da - c-a-veam un di - ri - jor
„u - nu' și” Ce fru-mos cân-tăm! Noi a - vem un di - ri - jor

To-nul să ni-l dea, To-tul sim-plu ar fi fost chiar de la no-ta la.
To-nul să ni-l dea, To-tul es - te sim-plu-a-cum chiar de la no-ta la.

Recapituluz

- 1 Cum se tactează măsurile de 2/4, 3/4 și 4/4?
- 2 Cum trebuie să cântăm atunci când interpretăm un cântec în cor?
- 3 Ce înseamnă un ansamblu vocal sau instrumental?

captarea atenției

avântul

atacul

Descopăr

Dirijorul are un rol foarte important în lumea muzicală, fiind un conducător artistic și tehnic al unei orchestre sau cor.

Prin gestică sa și prin comunicarea nonverbală, dirijorul transmite interpretarea sa, conform partiturii scrise de compozitor. El este responsabil de coordonarea ansamblului, asigurându-se că toți muzicienii interpretează împreună și în armonie. O bună conducere tehnică asigură coeziunea și coerența ansamblului, de aceea, dirijorul, prin gesturile sale, transmite indicații clare și precise ansamblului.

Printre gesturile dirijorale regăsim:

1. **Tactarea măsurii** – se realizează conform schemelor cunoscute, dar, în funcție de caracterul muzicii, mișcările pot fi mai unduitoare sau mai rigide.
 2. **Pregătirea intrării** – se realizează în trei pași: captarea atenției (toți membrii ansamblului sunt atenți la dirijor), avântul (dirijorul ridică mâna în tempo-ul lucrării, în timp ce inspiră deodată cu membrii ansamblului) și atacul primului sunet (emiterea primului sunet).
 3. **Închideri de frază** – sunt gesturi în formă de buclă, către interiorul brațelor sau către exterior, în timp ce degetul mare și arătător se unesc pentru a închide sunetul.
 4. **Diferențe dinamice** (de nuanțe) – sunt transmise prin amplitudinea deschiderii brațelor, precum și prin orientarea palmelor în sus (cântat mai tare) sau în jos (cântat mai încet).
- Printre dirijorii celebri ai lumii se numără: **Sergiu Celibidache** (român, 1912-1996), **Leonard Bernstein** (american, 1918-1990), **Claudio Abbado** (italian, 1933-2014), **Herbert von Karajan** (austriac, 1908-1989), **Arturo Toscanini** (italian, 1867-1957) ș.a.

Rețin

Dirijorul este o figură centrală în lumea muzicală, având un rol crucial în interpretarea unei lucrări muzicale. Acesta nu este doar un conducător al orchestrei sau al corului, ci și un interpret și un comunicator al ansamblului muzical. Rolul său acoperă multiple aspecte, influențând calitatea și interpretarea unei compoziții muzicale într-un mod propriu și original.

Aplic

Moara

(după auz)

Muzica: Timotei Popovici

1. A - pa cur-ge tot la va - le Și-n-tâl- neș - te moa-ra-n ca - le,
 2. Iar mo - ra - rul, alb ca mo-șul, De gră - un - țe um - ple co - șul,
 3. Din fă - i - nă, ma-ma fa - ce Pâi - ne moa - le, ce ne pla - ce,

A - pa cur-ge tot la va - le Și-n - tâl - neș - te moa-ra-n ca - le,
 Și-n cu - rând pos - ta - va-i pli - nă De fă - i - nă al - bă, fi - nă.
 Și mai fa - ce tă - i - ței, Plă - cin - te și co - lă - cei.

Roa - ta mo - rii se-n-vâr - teș - te, Nici-de - cum nu s-o - dih -

neș - te: Ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta

ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta ta.

1. Cântă, după auz, cântecul *Moara* de Timotei Popovici. După ce toată clasa a învățat cântecul, profesorul împarte elevii în trei grupe, iar fiecare grupă va cânta câte o strofă. La refren, cântă toată clasa.
2. Identifică măsura în care este scris cântecul și dirijează-te în timp ce cânti. Profesorul va nominaliza câte un elev care va veni în fața clasei pentru a dirija cântecul.
3. Ascultă lucrările muzicale propuse pentru audiere și dirijează-le în timp ce asculți, identificând măsura în care sunt compuse.
4. Vizionează înregistrări cu dirijori celebri și observă mișcările acestora. Încearcă să identifici gesturile pentru tactarea măsurii, pregătirea intrării, închideri de frază și diferențe dinamice.

Herbert von Karajan (1908-1989) a fost un celebru dirijor austriac, cunoscut pentru contribuțiile sale semnificative în lumea muzicii culte. Născut în Salzburg, Karajan a devenit dirijor al Operei de Stat din Berlin la o vârstă fragedă și rapid un nume recunoscut în domeniu.

El a fost director muzical al Filarmonicii din Berlin pentru o perioadă îndelungată și a colaborat cu numeroase orchestre de prestigiu la nivel mondial. Karajan era cunoscut pentru interpretările sale precise, pentru atenția la detalii și pentru utilizarea tehnologiei de înregistrare avansată în interpretările sale.

Știi că?

- În trecut, profesia de dirijor a fost dominată de bărbați, dar în ultimele decenii, a existat o creștere semnificativă a numărului de femei dirijor. Dirijori precum Marin Alsop și Simone Young au deschis drumul pentru femei în acest domeniu.
- Valeri Gherghiev este un dirijor contemporan care dirijează cu o baghetă foarte scurtă, de aceea este numit adesea „dirijorul cu scobitoare”.
- Herbert von Karajan dirija în cea mai mare parte a timpului ținând ochii închiși.
- Mulți compozitori și-au dirijat propriile lucrări. Un exemplu este Ludwig van Beethoven care în ciuda faptului că nu auzea, a dirijat *Simfonia a IX-a* la prima audiere.

Audiții

- Johann Strauss (tatăl), *Radetzky March*
- Carlos Gardel, *Por una Cabeza*
- Dimitri Șostakovici, *Vals nr. 2*
- Camille Saint-Saens, *Fosile din Suita Carnavalul animalelor*

Portofoliu

- Imaginează-ți că ești reporter la o revistă muzicală. Realizează un interviu cu un dirijor, la alegere.
- Scrie cel puțin trei întrebări pentru acesta, precum și câte un posibil răspuns la fiecare.
- Aduăgă interviul realizat la *Portofoliul personal*.

Elemente de tehnică instrumentală – emisie, intonație, coordonare ritmică

Recapituluz

- 1 Care sunt instrumentele muzicale pe care le cunoști?
- 2 Ce este claviatura?
- 3 Ce instrumente muzicale ai studiat în clasa a V-a?

Știi că?

- Instrumentele de percuție se împart în două categorii: acordabile (cele care produc sunete cu înălțime determinată) și neacordabile (cele care produc zgomote).
- Blockflöte este un instrument muzical de suflat, strămoșul flautului, fiind adesea utilizat în predarea muzicii începătorilor. Sunetul dulce și distinct al blockflöte-lui este obținut prin acoperirea găurilor cu degetele și reglarea presiunii aerului, permițând muzicienilor să interpreteze o varietate de genuri muzicale, de la muzică veche până la compoziții moderne.

● Ambusură

● Orificiu prin care iese aerul

Observ

x
bătaie din palme

o
pocnit din degete

x o x o x o x o x o x o

Ra pa ra Ra pa ra pa ra Ra pa ra pa ra pa ra pa ra.

Descopăr

Elemente de percuție corporală

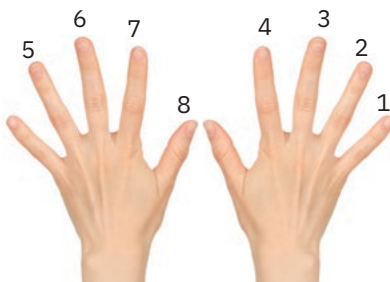
Instrumentele de percuție sunt numeroase și foarte variate. Acestea susțin și reliefează linia ritmică a unei piese.

Cel mai accesibil instrument de percuție este corpul nostru. Corpul nostru produce muzică nu doar prin intermediul coardelor vocale, dar și atunci când batem din palme, pocnim din degete, lovim anumite părți ale corpului sau când pășim.

Executată ca moment de sine stătător sau ca acompaniament, percuția corporală dezvoltă creativitatea, coordonarea, memoria, încrederea, atenția la propria persoană sau la ceilalți, concentrarea, capacitatea ritmică, inteligența emoțională și comunicarea.

Blockflöte/Fluierul în Do

- orificiu astupat cu degetul
- orificiu neastupat cu degetul

St	8	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	7	●	●	●	●	●	●	●	○	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●
	6	●	●	●	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
	5	●	●	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
	4	●	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Dr	3	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
	2	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
	1	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

do re mi fa sol la si do do si la sol fa mi re do

Rețin

Cu ajutorul instrumentelor muzicale putem produce zgomote sau sunete pentru a interpreta un ritm sau o melodie. Putem cânta un cântec doar instrumental sau vocal-instrumental. Asemenea cântării vocale, cântarea instrumentală se poate realiza individual sau în grup.

Aplic

1. Reamintește-ți vocaliza învățată la lecția anterioară. Asociază linia melodică și elementele de percucie corporală, astfel: **ba** – bătaie din palme, **rum** – pocnituri din degete, **di** – lovituri ale palmelor pe genunchi.

Ba rum di

Muzică și versuri: Mirela-Larisa Matei

2. Învăță cântecul *Ba rum Di*, respectând etapele de învățare a unui cântec. Interpretează cântecul, executând mișcările corespunzătoare fiecărui timp.
3. Realizează, sub îndrumarea profesorului, elemente de percucie corporală pentru cântecul tău preferat.
4. Realizează din materiale reciclabile un instrument de percucie. De exemplu, poți folosi cutii de ambalaje umplute cu boabe de fasole pentru a confecționa un maracas. Încearcă să găsești și alte idei.
5. Ascultă lucrările propuse pentru audiere și exprimă-ți opinia despre rolul instrumentelor de percucie în fiecare lucrare.
6. Ce instrumente muzicale ai recunoscut în lucrările audiate?
7. Analizează cu atenție felul în care se produc sunetele la blockflöte. Exersează gama Do Major în urcare și în coborâre, conform indicațiilor, apoi cântă partitura următoare:

Investigație

Formează echipe de câte patru elevi și căutați instrumente de percucie și de suflat specifice altor popoare. Realizați o prezentare PowerPoint cu imagini, informații și exemple muzicale. În final, veți uni toate prezentările, realizând un documentar despre aceste instrumente muzicale.

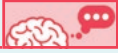
Audiții

- Eric Ewaze, *Simfonia pentru percucie*
- Michael Jackson, *They Don't Care About Us*
- Queen, *We Will Rock You*
- Johann Sebastian Bach, *Suita Nr. 2, Menuet și Badinerie*, interpretate la blockflöte

Queen este o legendă în lumea muzicii rock, o formație britanică formată în 1970, care a avut un impact imens asupra industriei muzicale. Cei patru membri remarcabili ai formației au fost: Freddie Mercury (voce și pian), Brian May (chitară), Roger Taylor (baterie) și John Deacon (bas). Cu un amestec inconfundabil de stiluri muzicale, de la rock și pop la opera și glam rock, Queen a reușit să creeze hituri memorabile. Unele dintre cântecele lor precum *Bohemian Rhapsody*, *We Will Rock You*, *Somebody to Love* și *Another One Bites the Dust* au devenit emblematice. Trupa a câștigat numeroase premii și a vândut sute de milioane de albume la nivel mondial. Chiar și după moartea lui Freddie Mercury, în anul 1991, moarte care a reprezentat o pierdere semnificativă, muzica formației Queen continuă să inspire și să fascineze audiența din întreaga lume și astăzi.

Muzica, elemente de tehnologia informației și multimedia

Recapitulăm

- 1 Ce aplicații multimedia cunoașteți, prin care putem crea sau interpreta muzică?
- 2 Ce stiluri de muzică sunt create cu ajutorul tehnologiei informației?

Observ

Bibbidi – Bobbidi – Boo

(după auz)

Adaptare versuri în limba română: Mirela-Larisa Matei

din *Cenușăreasa*

Versuri: Jerry Livingston

Muzica: Mack David, Al Hoffman

Sa - la - ga - doo - la men - chic - ka - boo - la bib - bi - di - bob - bi - di - boo.
 Șa - la - ga - du - la men - ci - ca - bu - la bi - bi - di - bo - bi - di - bu.

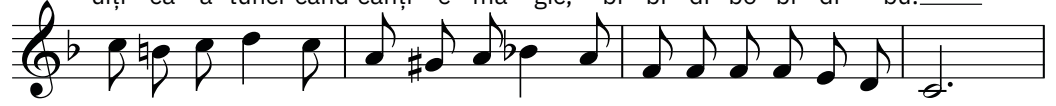
1. Put 'em to - geth - er and what have you got? Bib - bi - di - bob - bi - di - boo.
 2. It 'll do ma - gic be - live it or not. Bib - bi - di - bob - bi - di - boo.
- Hai, să cân - tăm îm - pre - u - nă a - cum: Bi - bi - di - bo - bi - di - bu!

Sa - la - ga - do - la means men - chic - ka - boo - le - roo, but the
 Șa - la - ga - du - la e men - ci - ca - bu - le - ru, Să nu

thing a - ma - bob that does the job is bib - bi - di - bob - bi - di - boo.____
 uiți că a - tunci când cânți e ma - gic, bi - bi - di - bo - bi - di - bu!____

Sa - la - ga - doo - la men - chic - ka - boo - la bib - bi - di - bob - bi - di - boo.
 Șa - la - ga - du - la men - ci - ca - bu - la bi - bi - di - bo - bi - di - bu.

1. Put 'em to - geth - er and what have you got? Bib - bi - di - bob - bi - di - boo.
- Hai, să cân - tăm îm - pre - u - nă a - cum: Bi - bi - di - bo - bi - di - bu!

Știi că?

- Muzica joacă un rol crucial în experiența jocurilor video, contribuind la crearea unei ambianțe și la intensificarea momentelor cheie. Tehnologii precum *Adaptive Music* permit ajustarea dinamică a muzicii în funcție de acțiunile și starea de spirit a jucătorului.
- Muzica și multimedia sunt adesea integrate în campanii publicitare și de marketing pentru a atrage atenția și a transmite eficient mesaje. *Jingles*, coloane sonore și videoclipuri muzicale sunt utilizate frecvent în domeniul publicității.

Descopăr

În ultimele decenii, progresele tehnologice din domeniul informaticii au revoluționat modul în care ascultăm, producem și distribuim muzică.

Unul dintre cele mai evidente rezultate ale impactului tehnologiei informației asupra muzicii este **schimbarea formatelor de stocare și distribuție a sunetului**. De la viniluri și casete, la CD-uri și acum la streaming online, tehnologia a evoluat continuu, oferind consumatorilor modalități din ce în ce mai comode de a accesa și experimenta muzica și acces la o bibliotecă vastă de piese cu doar câteva click-uri.

Producția muzicală a suferit, de asemenea, schimbări semnificative datorită tehnologiei informației. Software-urile de producție muzicală au transformat modul în care artiștii creează și editează sunetele. Procesele de înregistrare au devenit mai accesibile, permițând artiștilor să își exploreze creativitatea într-un mod mai flexibil și mai eficient.

Instrumentele muzicale au evoluat și acestea cu ajutorul tehnologiei informației. Sintetizatoarele digitale, controlerile MIDI și instrumentele cu tehnologie avansată au deschis noi orizonturi în compoziție și interpretare. Artiștii pot experimenta cu sunete electronice și efecte inovatoare, adăugând un nivel suplimentar de complexitate și expresivitate în muzică.

Există și provocări asociate cu interacțiunea dintre muzică și tehnologia informației. Pirateria digitală, preocupările legate de drepturile de autor și degradarea calității sunetului în formatul comprimat sunt câteva aspecte negative.

Multimedia se referă la utilizarea combinată a diferitelor forme de media, cum ar fi textul, imaginea, sunetul și video, pentru a comunica sau a transmite informații.

Iată câteva moduri în care muzica și multimedia interacționează:

- coloane sonore și efecte sonore în filme, emisiuni de televiziune sau radio, publicitate etc.;
- jocuri video și muzică interactivă;
- concerte virtuale și transmisii live;
- instalații multimedia și arte vizuale live;
- publicitate și marketing.

Rețin

Progresele în tehnologie au deschis noi căi pentru creativitate și acces la muzică, dar aduc și provocări pe care industria muzicală și societatea, în ansamblu, trebuie să le abordeze în mod continuu și responsabil.

Muzica și multimedia sunt strâns legate în lumea digitală, oferind oportunități inovatoare pentru artiști, creatori și consumatori de a experimenta și împărtăși muzica într-un mod mai complex și mai atractiv.

Aplic

1. Cântă, după modelul profesorului, cântecul *Bibbidi-Bobbidi-Boo* din desenul animat *Cenușăreasa*.
2. Menționează care este contribuția multimedia în acest cântec.

Twinkle, twinkle, little star

Muzica: Wolfgang Amadeus Mozart

Twin- kle, twin- kle, lit - tle star, how I won- der what you are

Up a - bove the sky so high, Like a dia- mond in the sky.

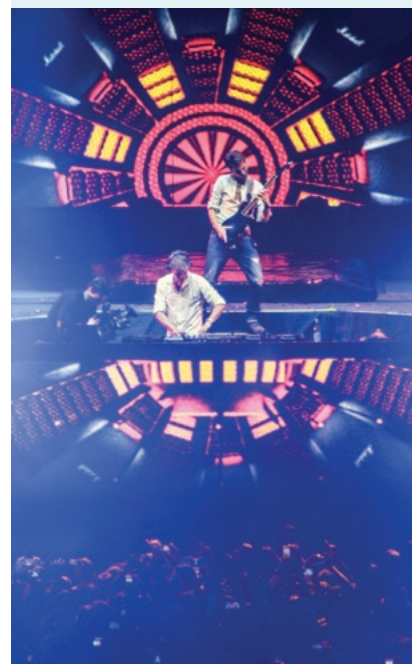
Twin- kle, twin- kle, lit - tle star, how I won- der what you are

3. Interpretează cântecul *Twinkle, twinkle, little star* de Wolfgang Amadeus Mozart, vocal, la blockflöte sau la un instrument muzical pe care îl cunoști, respectând etapele de învățare a unui cântec.
4. Înregistrează interpretarea ta și folosește o aplicație gratuită de editare a sunetului pentru a transforma cântecul cum dorești: adaugă-i mai multe instrumente, schimbă-i tempo-ul, adaugă-i o pulsație ritmică etc.
5. Scrie cântecul folosind o aplicație gratuită de editare muzicală.
6. Găsește diferite variante ale acestui cântec și explică în ce măsură a contribuit tehnologia la fiecare dintre variantele descoperite.
7. Audiază lucrările propuse la rubrica *Audiții* și descrie cum se îmbină arta muzicală cu tehnologia și multimedia în fiecare dintre acestea.
8. Caută versurile melodiei *Blah Blah Blah* de Armin van Buuren și învață-le. Cântă apoi melodia, după auz, cu toată clasa.

Proiect

- În echipe, formate de profesor, folosind un program gratuit de editare a muzicii, realizează o melodie rap. Compune chiar tu versurile sau găsește o poezie potrivită. Înregistrează apoi melodia și prezintă-o colegilor.
- Realizează o prezentare PowerPoint cu fotografii despre o temă preferată și adaugă-i un fond muzical potrivit. Poți realiza prezentarea și în alt program de editare a sunetelor și a imaginilor.

Audiții

- Skrillex & Damian Marley, *Make It Bun Dem*
- Marshmello, *Stars*
- Armin van Buuren, *Blah Blah Blah*
- *Fantasia 2000*, Disney
- Prelucrări moderne ale unor lucrări din creația unor compozitori celebri.
- Teme muzicale ale unor jocuri pe calculator
- Teme muzicale din desene animate sau filme celebre

1. Copiază în caiet și completează tabelul de mai jos:

	Reguli de cânt vocal	Modalități de interpretare vocală	Exerciții de încălzire a vocii
Exemplu	Respirația	Interpretarea monodică	

2. Folosește instrumentul de percuție realizat în orele anterioare pentru a marca pulsația cântecului *Deșteaptă-te, române!*.

3. Concurs:

Se împarte colectivul clasei în trei grupe. Fiecare grupă se va constitui într-un mic ansamblu de percuție ce va acompania câte 3 minute din lucrarea *Bolero* a lui Maurice Ravel. Câștigă grupa care va susține cel mai corect ritmul lucrării. Se poate folosi și percuția corporală. În timpul concursului, un elev din fiecare grupă va dirija lucrarea muzicală, în măsura de 3/4.

4. Enumeră genuri ale muzicii de divertisment care sunt create cu ajutorul calculatorului. (De exemplu, muzica electronică.)

Evaluare

- 20 p. (5p. x 4)
- 10 p. (5p. x 2)
- 20 p.
- 20 p. (5p. x 4)
- 20 p. (5p. x 4)

Din oficiu: 10 puncte
Total: 100 de puncte

1. Notează în caiet dacă enunțurile de mai jos sunt adevărate sau false. Vei scrie A, pentru un enunț adevărat, și F, pentru un enunț fals. Exemplu: c – A

- Vocalizele sunt exerciții de încălzire a vocii.
- Vocalizele sunt exerciții care se realizează pentru a învăța să cântăm în canon.
- În cântarea monodică, melodia este însoțită de un sunet ținut.
- Multimedia reprezintă îmbinarea mai multor forme de media: text, imagine, sunet ș.a.

2. Completează în caiete, pe spațiile punctate, care sunt, în ordine, momentele specifice unui început de lucrare în dirijat.

De exemplu: captarea atenției **a.** ...; **b.** ...

3. Scrie în câteva cuvinte ce reprezintă percuția corporală.

4. Alege termenii potriviți din paranteză pentru ca enunțurile următoare să fie corecte și rescrie textul în caiet.

Un dirijor (cântă, tacează măsura) pentru a coordona (un solist, ansamblul muzical). El folosește (gesturi/indicații verbale) specifice, pentru a transmite intențiile sale. Un dirijor celebru a fost (Luciano Pavarotti/Sergiu Celibidache).

Model de rezolvare:

Canonul este modalitatea de interpretare în care o melodie este cântată (identic/diferit) de două sau mai multe voci care intră succesiv.

Canonul este modalitatea de interpretare în care o melodie este cântată **identic** de două sau mai multe voci care intră succesiv.

5. Corelează noțiunile din coloana din dreapta cu descrierea acestora din coloana din stânga, conform modelului dat:

Respirație	→	Pronunțarea corectă a cuvintelor
Intonație	→	Inspirăm adânc, expirăm treptat pentru ca sunetul să fie egal
Dicție		Respectarea înălțimii sunetelor
Emisie		Înlănțuirea sunetelor
Articulație		Felul în care producem sunetele

Fișă de observare sistematică

La sfârșitul Unității 1 ...	Întotdeauna	Adesea	De obicei	Uneori	Niciodată
1. am fost atent la explicațiile profesorului.					
2. am fost activ pe parcursul lecțiilor.					
3. răspunsurile mele au fost corecte.					
4. am cântat respectând regulile învățate.					

U2

Elemente de ritm și de folclor. Contextualizarea istorică și geografică a unor lucrări muzicale

„Cea dintâi voce a omului este cântecul.”

Petros Duryan

Lecția 1

Lecția 2

Lecția 3

Lecția 4

Lecția 5

Lecția 6

Lecția 7

Recapitulare

Evaluare

20-21

Anacruza

22-23

Sincopa

24-25

Contratimpul

26-27

Accente metrice și ritmuri poetice

28-29

Moduri de 2-5 sunete

30-31

Dansuri din diverse zone geografice

32-33

Tradiții și obiceiuri de iarnă

34

34

Anacruza

Recapituliez

- 1 Ce este măsura?
- 2 Câte feluri de măsuri cunoști?
- 3 Care sunt timpii accentuați și neaccentuați din fiecare măsură?

Audiții

- Karl Jenkins, *Palladio*:
1. Allegretto (Aria pentru orchestra de coarde)
- Carl Maria von Weber, *Corul vânătorilor* din opera *Der Freischütz*
- The Beatles, *Yellow Submarine Happy birthday*
- Ludwig van Beethoven, *Für Elise*

Investigație

Găsește în cântecele din manual cel puțin trei exemple care încep cu anacruză sau formulă anacruzică. Scrie în caiet titlul cântecului, autorul, pagina, precum și tipul de anacruză identificat.

Observ

Hallelujah

Adaptare versuri în limba română: Mariana Magdalena Comăniță

Muzica: Leonard Cohen

I've heard there was a se-cret chord That David played, and it
Am a - u - zit un cor di - vin__ De în - geri și de
pleased the Lord__ But you don't rea - lly
se - ra - fimi__ Și prin cân - tări pe
care for mu - sic do you?_____
Domn L-au mul - țu - mit._____

Descopăr

O melodie poate debuta pe primul timp al unei măsuri (debut cruzic) sau pe timp/parte de timp neaccentuată (debut anacruzic).

Anacruza (în limba germană, *aufтакт*) este sunetul sau grupul de sunete care pregătesc și dau elan timpului accentuat.

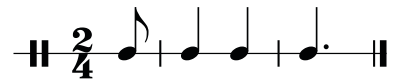
În muzica vocală, anacruza apare atunci când primul cuvânt începe cu una sau mai multe silabe neaccentuate.

Anacruza de la începutul unui cântec se completează cu valorile ultimei măsuri, care va deveni astfel incompletă. Dacă măsurile incomplete se află numai la începutul și la sfârșitul unui cântec, anacruza se găsește și în interiorul cântecului, având rolul de a pregăti timpul accentuat.

Anacruza pe timp:

Anacruza pe jumătate de timp:

Wolfgang Amadeus Mozart, *Flautul fermecat*:

Allegro

4__ 1 2 3 4 1 2 3 4__ 1 2 3 4 1 2 3

Atunci când pregătirea timpului întâi se face printr-un grup de sunete, se formează o **formulă anacruzică**, așa cum putem observa în fragmentul de mai sus.

Rețin

Anacruza este o formulă ritmică ce apare la începutul unei lucrări muzicale pe un timp neaccentuat sau parte de timp neaccentuată. Când are mai multe sunete, se numește formulă anacruzică. Anacruza va forma o măsură completă cu ultima măsură din lucrare.

Aplic

1. Interpretează cântecele *Cucu!* (pag. 66) și *Deșteaptă-te române!* (pag. 3). Analizează ritmul și identifică ce fel de anacruză întâlnim în fiecare dintre acestea.
2. Învăță corul din opera *Flautul fermecat* de Wolfgang Amadeus Mozart, respectând etapele de învățare a unui cântec. Analizează ritmul, descoperă dacă există anacruze sau formule anacruzice și locul acestora în partitură.

Cor din opera *Flautul fermecat*

Allegro

Muzica: Wolfgang Amadeus Mozart

Ce far-mec ne-m-ba-tă, Ce su-net du-ios? La, ra,
la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, A - fla-vom vreo
da - tă Ce - va mai fru - mos? La, ra, la, la, la,
la, la, la, la, la, la, la, la, A - la.

3. Transcrie în caiet următoarele ritmuri și identifică exemplele în care găsim anacruză sau formulă anacruzică.

4. Ascultă cu atenție lucrările muzicale propuse pentru audiere. Tactează măsura în timp ce audiezi, pentru a descoperi anacruzele de pe parcursul lucrării. La fiecare dintre lucrările audiate, spune câteva cuvinte despre ceea ce ai simțit ascultând acea lucrare muzicală și dacă ai asociat-o cu o experiență trăită de tine, cu o carte pe care ai citit-o sau cu un tablou pe care l-ai văzut într-o expoziție.
5. Gândește-te la orice activitate pe care o desfășori în afara orelor de Educație muzicală. Cu ce activitate ai asocia anacruza?
6. Realizează pe caiet, în măsura de 3/4, un ritm de patru măsuri care să înceapă cu anacruză pe timp, pe jumătate de timp sau cu formulă anacruzică. Vei avea grijă ca ultima măsură să formeze cu prima o măsură completă.

Dicționar

anacruză

provine din limba greacă, din combinația a două cuvinte: *ana*-înainte, *krousis*-accent.

În literatură, anacruza este o silabă neaccentuată la începutul unui vers, care nu contează ca parte a acestuia.

WOLFGANG AMADEUS MOZART

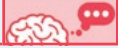
(1756-1791)

A fost un compozitor și pianist austriac, considerat unul dintre cele mai mari genii din istoria muzicii. Născut la Salzburg, în Austria, Mozart a arătat un talent muzical remarcabil încă de la o vârstă fragedă. A compus primele sale opere la vârsta de cinci ani și a călătorit împreună cu familia sa în timpul copilăriei, prin toată Europa, pentru a susține concerte.

Mozart a compus peste 600 de lucrări, acoperind o gamă largă de genuri muzicale, inclusiv simfonii, opere, muzică de cameră și concerte pentru diferite instrumente. Lucrările sale evidențiază o virtuozitate tehnică, o sensibilitate melodică și o profunzime emoțională remarcabile. Printre cele mai cunoscute compoziții ale lui Mozart se numără operele *Don Giovanni* și *Flautul fermecat*, *Requiem* (lucrare cântată cu prilejul înmormântării) și *Simfonia nr. 40*. A avut o influență semnificativă asupra dezvoltării muzicii clasice și a fost apreciat pentru abilitățile sale muzicale excepționale încă din timpul vieții. Mozart a murit la vârsta de 35 de ani, dar moștenirea sa muzicală a continuat să inspire generații de compozitori și ascultători.

Sincopa

Recapituluz

- 1 Ce sunt valorile de note?
- 2 Ce valori de note cunoști?
- 3 Care sunt semnele de prelungire a duratei și care este efectul acestora?

MENUETUL

Menuetul este un dans elegant, originar din Franța, care a fost popular în perioada barocului. Este un dans în măsură de trei timpi și face parte din structura suitei de dansuri.

Caracteristicile menuetului includ mișcări grațioase și reguli stricte privind poziția corpului și pașii de dans. Se dansează în perechi și era adesea parte a evenimentelor sociale și a ceremoniilor. Menuetul a avut o evoluție interesantă în timp și în diferite culturi. În secolul al XVIII-lea, a devenit o componentă obligatorie a suitelor de dans, a unor lucrări muzicale mai ample și a fost integrat în repertoriul muzicii de cameră. Compozitori precum Johann Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus Mozart și Ludwig van Beethoven au scris menuete, contribuind la popularitatea și evoluția acestui dans elegant în lumea muzicii culte.

Observ

Cielito Lindo

Cântec mexican

Vivace

De la sier - ra mo - re - na cie - li - to lin - do, vie - nen ba -
Sea-ra se la - să, Lu - mea dan - sea - ză, Vi - no și tu, iu -
jan - do Un par - de o - ji - tos ne - gros, cie - li - to
bi - to! Cu ochi ne - gri de fum ce m - au fer - me -
lin - do, de con - tra - ban do. Ay, ay, ay, ay!
cat Hai, vi - no, iu - bi - to! Ai, ai, ai, ai!
Can - ta y no llo - res Por - que can - tan - do se a -
Cân - tă, nu plân - ge! Când cânti ești cea mai fru -
le - gran, cie - li - to lin - do, los co - ra - zo - nes.
moa - să și toți te - ad - mi - ră, Hai! Tu dan - sea - ză!

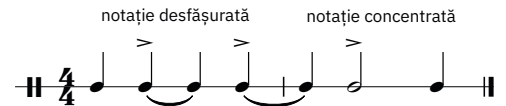

Descopăr

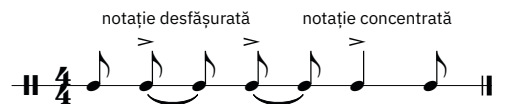
Sincopa este o formulă metro-ritmică rezultată din unirea (legarea) unui timp neaccentuat sau parte de timp neaccentuată cu timpul accentuat următor sau partea accentuată de timp următoare. Efectul va fi deplasarea accentului pe timpul neaccentuat sau partea de timp neaccentuată. Sincopa se poate nota concentrat sau desfășurat.

Sincopa adaugă un element de tensionare sau de surpriză discursului muzical, prin accentuarea unor note pe timp neaccentuat și eliminând astfel monotonia.

Sincopă pe timp:

Sincopă pe jumătate de timp:

Rețin

Sincopa este formula metro-ritmică ce constă în deplasarea accentului de pe timpul (partea de timp) accentuat (ă) pe timpul (partea de timp) neaccentuat(ă) prin contopirea acestor doi timpi (părți de timp).

Sincopa se poate forma pe timp sau pe părți de timp.

Aplic

1. Cântă cântecul *Cielito lindo* și identifică sincopile și exemplele în care legato-ul de prelungire nu formează sincopă. Menționează ce fel de sincopile se formează.

2. Învăță cântecele *Mândru-i jocul Hațegana* și *Brâul amestecat*, respectând etapele de învățare a unui cântec.

Mândru-i jocul Hațegana

(după auz)

Allegretto

după Gheorghe Șoima

1. Mân - dru-i jo - cul Ha - țe - ga - na, Tra, la, la, la, la, la, la, la,
 2. Na - in - te și pe sub mâ - nă, Tra, la, la, la, la, la, la, la,
 Nu-mai să iei bi - ne sea - ma. Tra, la, la, la, la, la.
 Să tot joci o săp - tă - mâ - nă. Tra, la, la, la, la, la.
Refren:
 Tra, la, la, la, la, la, la, la, Tra, la, la, la, la, la, la,
 Tra, la, la, la, la, la, la, Mân - dră - i Ha - țe - ga - na.

Brâul amestecat

fragment

Versuri populare

Muzica după Pretorian Vlaiculescu

Dam, dim, dim, dam, dim, dim, dim, di - ri - dam, Dam, dim, dim, dam, dim, dim,
 dim, di - ri - dam. Fo - i - ci - că ver - de, ver - de din - tre văi
 Ca la mun - te, ca la câmp noi u - na știm,
 S - a - uzi brâ - ul ca la mun - te măi flă - căi! Hei, hop ca -
 Când ju - căm un brâu cu toți ne ve - se - lim.
 - re vreți ca - re pu - teți Hei, hop ca - re nu, mai ră - mâ - neți!

- Analizează ritmul cântecelor învățate și descoperă sincopetele. Menționează ce fel de sincopete sunt.
- Audiază lucrările muzicale propuse pentru audiție și marchează prin ridicarea mâinii apariția sincopetei.
- Copiază în caiete ritmul de mai jos și unește valorile de note, astfel încât să formezi cel puțin patru sincopete diferite (pe timp și pe jumătate de timp).

Știi că?

Hațegana este un joc de perechi din centrul și sudul Transilvaniei și se compune din două părți: plimbarea perechilor în semicerc și învârtirea fetelor pe sub brațul băieților. Melodia are un tempo mișcat și formule ritmice alcătuite din optimi, uneori divizate sau sincopate.

Audiții

- Luigi Boccherini, *Menuet*
- Wolfgang Amadeus Mozart, *Mica serenadă*, partea a II-a
- Kings Of Leon, *Use Somebody*
- Mark Ronson, *Uptown Funk*
- Leroy Anderson, *The Syncopated Clock*

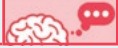
Portofoliu

Creează un ritm de 8 măsuri, în măsura de 3/4, în care să ai cel puțin patru sincopete diferite (pe timp și pe jumătate de timp). Execută-l în fața clasei cu un maracas, cu un alt instrument de percuție sau cu percuție corporală.

Contratimpul

Recapitulez

- 1 Care sunt timpii accentuați și cei neaccentuați în măsură?
- 2 Care sunt jumătățile de timp accentuate?
- 3 Care sunt pauzele corespunzătoare fiecărei valori de notă învățată?

Observ

Fragment din opera *Mireasa vândută*

Muzica: Bedrich Smetana

Moderato

mf

Dra... dra... drag, drag bă - iat Spu... spu... -
se mai-ca mea, E... e... es - te
timp Să... să... să, să te-n - sori.

Descopăr

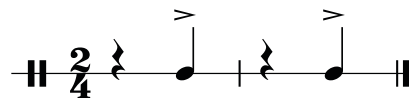
Atunci când pe timpul accentuat apare o pauză, accentul se deplasează pe timpul neaccentuat următor. Dacă se repetă de cel puțin două ori, apare formula numită **contratimp**.

Un exemplu simplu de contratimp este accentuarea timpilor doi și patru într-o măsură de patru timpi, în loc de accentuarea timpilor unu și trei, așa cum este obișnuit. Această schimbare a accentului poate influența modul în care percepem ritmul unei lucrări muzicale și poate crea o atmosferă diferită.

În concluzie, abordarea artistică asociată cu contratimpul reprezintă schimbările neașteptate ale ritmului în muzică, aducând o notă de surpriză și inovație în compoziție.

Contratimpul poate fi:

pe timp:

pe jumătate de timp:

BEDRICH SMETANA
(1824 – 1884)

Este un important reprezentant al școlii naționale cehe, primul teatru liric în limba cehă (Teatrul Național de Operă din Praga) apărând datorită demersurilor sale.

Mireasa vândută, cea mai cunoscută operă comică a sa, ilustrează trăsăturile spiritului național ceh.

Fragmentul îl are în prim-plan pe Vašek, un fiu de bogătaş, care dorește mâna frumoasei Mařenka. Contratimpul folosit în discursul muzical sunt sugestivi pentru bălbâielile neghiobului pretendent, gras și înzorzonat.

Rețin

Contratimpul este formula metro-ritmică în care pe timpii accentuați/părțile de timp accentuate sunt înlocuite de pauze, ducând la deplasarea accentului pe timpii/părțile de timp următoare, care sunt, în mod normal, neaccentuate.

Pentru a fi contratimp, formula trebuie să apară de cel puțin două ori consecutiv. Contratimpul poate fi pe timpi sau pe părți de timp.

Aplic

1. Analizează fragmentul din opera *Mireasa vândută* de Bedrich Smetana. Identifică locul contratimpilor și menționează ce tip de contratimp întâlnim în fragmentul interpretat.
2. Audiază fragmentele propuse pentru audiție și menționează locul unde se regăsește contratimpul: în melodia principală sau în acompaniament. Comentează rolul contratimpului în lucrările audiate.
3. Caută versurile cântecului *Să răsun-e țara noastră* și cântă-l împreună cu Argatu'.

La joc

Allegretto

f

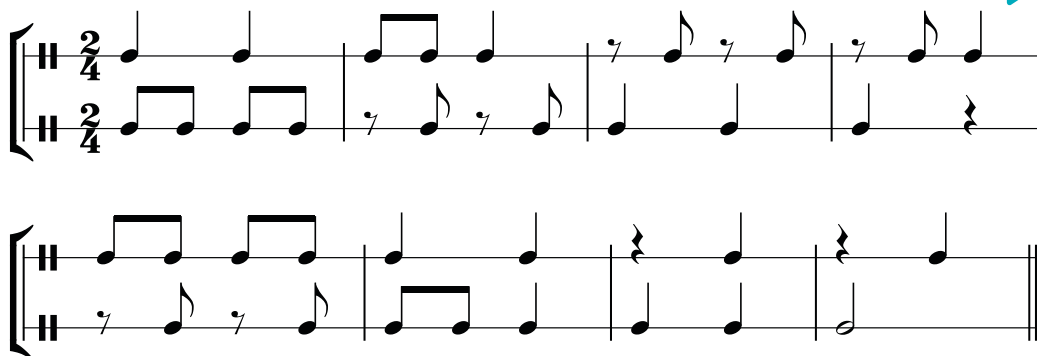
Hai, cob - za - re, zi-i cu foc, Ho - pa, ho - pa, ho - pa, hop.

Să ne-n - cin - gem toți la joc. Ho - pa, ho - pa, ho - pa, hop.

Să ră - su - ne pes - te sat, Hop, hop, hop, hop.

Ho - ra cân - ta - tă cu drag. Hop, hop, hop, hop.

- Analizează cântecul *La joc* și menționează ce tip de contratimp întâlnim.
- Învață cântecul *La joc* respectând etapele de învățare a unui cântec și interpretează-l împreună cu clasa.
- Execută ritmul următor cu bățai din palme sau cu instrumente de percuție și menționează unde se întâlnesc formule de contratimp.

- Învață cântecul *Astă vară de Crăciun* și interpretează-l împreună cu clasa. Acompaniază-te bătând din palme sau cu un instrument de percuție, mai întâi cu contratimpuri pe timp, apoi cu contratimpuri pe jumătate de timp.

Astă vară de Crăciun

Cântec popular

Allegretto

mf

1. Zum, zum, zum, zum, zum, zum, zum, As - tă va - ră la Cră- ciun
2. Zum, zum, zum, zum, zum, zum, zum, Și gu - tui din - tr-un a - lun

Zum, zum, zum, zum, zum, zum, zum, Mân-cam me - re din-tr-un prun.
Zum, zum, zum, zum, zum, zum, zum, Și stri-gam că sunt să - tul.

f

Hai, zum, zum, Hai, zum, zum, Zum, zum, zum, zum, zum, zum, zum,

Investigație

Găsește alte sensuri ale cuvintelor *sincopă* și *contratimp*. Formează propoziții cu semnificația lor muzicală, dar și cu fiecare dintre celelalte semnificații pe care le-ai descoperit.

Știi că?

Cobza este un instrument muzical tradițional, cu coarde, originar din zona Europei de Est și de Sud-Est. Este un instrument cu coarde ciupite, care poate avea forme variate, dar adesea are un corp rotund sau oval și un gât lung. Cobza este cunoscută sub nume diferite în diverse regiuni, cum ar fi „kobza” în Ucraina sau „koboz” în Ungaria.

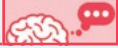

Audiții

- Bedrich Smetana, Aria lui Vašek din opera *Mireasa vândută*
- Aram Hacıaturian, *Dansul Săbiilor* din baletul *Gayane*
- Bob Marley, *One Love*
- Argatu', *Să răsun-e-n țara noastră*

Accente metrice și ritmuri poetice

Recapituliez

- 1 Ce înseamnă accent în muzică?
- 2 Unde întâlnim sunetele accentuate?
- 3 În vorbire, silabele unui cuvânt se pronunță la aceeași intensitate?

Observ

Frunzuliță, iarbă deasă

Trupa Subcarpați

Frun-zu - li - ță iar - bă dea - să, Frun-zu - li - ță iar - bă dea - să
 Și iar ver - de foi și-o fra - gă, și iar ver - de foi și-o fra - gă
 Mân-dră-i lu - mea și fru-moa-să, Mân-dră-i lu-mea și fru-moa-să.
 Eu cânt că mi-i lu-mea dra-gă, Eu cânt că mi-i lu-mea dra-gă.

Frun-zu-li-ță iar-bă dea-să, frun-zu-li-ță iar-bă dea-să
 Mân-dră-i lu-mea și fru-moa-să, mân-dră-i lu-mea și fru-moa-să
 Și iar ver-de, foi și-o fra-gă, și iar ver-de, foi și-o fra-gă
 Eu cânt că mi-i lu-mea dra-gă, eu cânt că mi-i lu-mea dra-gă

Audiții

- Subcarpații, *Frunzuliță, iarbă deasă*
- Macklemore & Ryan Lewis, *Can't hold us* feat. Ray Dalton
- Zdob și Zdub, *Miorița*
- Tudor Gheorghe, *Miorița*
- Wolfgang Amadeus Mozart, *Recitativul Leporello – Don Giovanni* din opera *Don Giovanni*

Știi că?

- Muzica rap își are originile în comunitatea afro-americană din cartierul New Yorkez Bronx al anilor '70, epoca muzicii disco. În general, considerat sinonim cu muzica rap, termenul *hip-hop* se referă la o întregă cultură.
- *Rapping*, care este cunoscut și sub numele de MC-ing, reprezintă vorbirea sau cântarea pe ritmurile muzicii.
- Interpreții hip-hop care se considerau un fel de „poet” sau de „tâlmaci” ai comunității găseau în acest nou stil muzical o metodă de exprimare non-violentă a condițiilor dificile de trai.

Descopăr

Unul dintre aspectele cheie ale corespondenței între muzică și text este accentul ritmic, ceea ce reprezintă o dimensiune importantă a interpretării și exprimării artistice în cadrul unei creații muzicale. Această relație subtilă între sunet și cuvinte contribuie la transmiterea emoțiilor, sensului și atmosferei unei compoziții.

Ritmica cuvintelor și ritmul muzical sunt strâns legate și se influențează reciproc. Atunci când un compozitor creează o lucrare vocală, este esențial să țină cont de accentuarea naturală a cuvintelor în text și să o încorporeze în structura ritmică a piesei. Astfel, accentele rezultate din măsură (metrice) trebuie să coincidă cu cele din text, creând astfel o interacțiune fascinantă între limbajul textual și cel muzical.

Asemenea accentelor muzicale, poezia utilizează ritmul și metrul pentru a crea structuri sonore specifice.

Există mai multe tipuri de ritmuri poetice, determinate de modul în care silabele sunt organizate în versuri și accentuate în cadrul acestora.

Iată câteva dintre cele mai comune ritmuri poetice:

● Iamb

Structura iambică reprezintă alternarea între o silabă neaccentuată și o silabă accentuată (da-DUM). Este unul dintre cele mai obișnuite tipuri de metru în poezie.

De exemplu: **E-RA O ZI CU CER SE-NIN.**

● Troheu

Aici, silaba accentuată este urmată de o silabă neaccentuată (DUM-da). Acest tip de metru conferă un ritm mai energic.

De exemplu: **A-RE MA-MA FA-TĂ MA-RE.**

● Anapest

Anapestul constă în două silabe neaccentuate urmate de o silabă accentuată (da-da-DUM). Acest ritm poate crea un flux rapid și este des folosit în poezia umoristică sau în versurile mai vesele.

De exemplu: **AM VĂ-ZUT RĂ-SĂ-RIND GHI-O-CEI.**

● Dactil

Dactilul are o silabă accentuată urmată de două silabe neaccentuate (DUM-da-da). Acest metru este adesea folosit pentru a conferi un ritm alert.

De exemplu: **A-PE-LE RE-PEZI A-LU-NE-CĂ.**

Accente metrice și ritmuri poetice

Modalitate de expresie specifică retoricii și poeziei, **declamația** este utilizată și în muzica vocală și vocal-instrumentală. Aceasta constă în redarea nuanțată a unui text literar, subliniind accentele expresive.

Declamația, recitarea sau vorbirea cântată ritmic înlocuiește melodia în muzica rap și are la bază un acompaniament simplu. De cele mai multe ori, acesteia i se alătură o temă muzicală.

Recitativul este un stil vocal care se caracterizează prin apropierea de vorbire. Acesta este o tehnică muzicală întâlnită adesea în genurile muzicii culte: operă, operetă și oratoriu, dar poate fi, de asemenea, folosită și în alte genuri muzicale, cum ar fi baladele populare.

Rețin

Declamația, recitarea sau vorbirea cântată ritmic este o trăsătură specifică muzicii hip-hop/rap, dar se regăsește în manifestările muzicale încă din Antichitate. Principiul care stă la baza acesteia este cel al corespondenței ritmice între text și muzică.

Cel mai des întâlnite ritmuri poetice sunt: *iamb*, *troheu*, *dactil* și *anapest*. Acestea reprezintă modul în care se succed silabele accentuate și neaccentuate în textul poetic.

Aplic

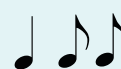
1. Intonează tema muzicală a piesei cântată de trupa *Subcarpați*, *Frunzuliță*, *iarbă deasă*. Poți folosi vocea sau un instrument muzical: fluiet, pian, chitară. Recită alături de solistul trupei ultima parte a piesei, urmărind accentele textului, corespondența acestora cu accentele muzicale și încadrarea în ritm.
2. Ce ritm poetic întâlnim în textul cântecului *Frunzuliță*, *iarbă deasă*?
3. Audiază *Miorița* din repertoriul trupei *Zdob și Zdub*, precum și în interpretarea lui Tudor Gheorghe.
Menționează în care dintre acestea întâlnim declamația și în care recitativul. Cărui gen de muzică îi aparține fiecare lucrare?
4. Cântă după auz refrenul cântecului *Miorița* de la *Zdob și Zdub*.
5. Găsește câte două cuvinte pentru fiecare dintre ritmurile poetice învățate și notează-le în caiet.

Investigație

Caută o temă muzicală potrivită pe care să reciti poezia ta preferată. Poți să compui chiar tu o melodie, folosind o aplicație gratuită de editare a sunetelor.

Dactil

Anapest

Iamb

Troheu

Subcarpați este o trupă românească de muzică alternativă, înființată în anul 2010. Cunoscută pentru abordarea eclectică și inovatoare, trupa îmbină elemente de hip-hop, folclor românesc, muzică electronică și rock. Versurile lor sunt adesea influențate de mitologie, istorie și tradițiile românești. *Subcarpați* a devenit rapid apreciată pentru sunetul său distinct și versurile inteligente, care explorează teme precum identitatea națională, societatea și conexiunea cu moștenirea culturală. Membrii trupei au fost implicați și în alte proiecte muzicale, dar *Subcarpați* a devenit emblematică pentru fuziunea lor unică de stiluri muzicale. Printre albumele lor notabile se numără *Culese din Cartier* (2011), *Pielea de Gaiță* (2012) și *Subcarpați Școală* (2017). Trupa a atras atenția nu doar în rândul fanilor muzicii alternative, ci și în mediile mai largi, contribuind la diversitatea și inovația scenei muzicale din România.

Moduri de 2-5 sunete

Recapituliez

- 1 Ce note muzicale cunoști?
- 2 Care sunt distanțele dintre sunetele muzicale?
- 3 Ce înseamnă scară muzicală?

Audiții

- Melc, melc, codobelc, folclorul copiilor
- Podul de piatră, folclorul copiilor
- Muse, Ruled by Secrecy
- Linkin Park, Wretches And Kings
- Robbie Williams, Angels
- Bruno Mars, It Will Rain
- Madness, Night Boat In Cairo

Știi că?

- În zona de sud, sub influența limbii turce, porumbului i se mai spune și *cucuruz*. Cântecul *Cucuruz cu frunza-n sus* (pag. 55) din folclorul românesc este considerat a fi sursă de inspirație pentru imnul Israelului.

Observ

Păpădia, păpădia

Folclorul copiilor

Pă - pă - di - e, pă - pă - di - e Spu - ne plo - ii ca să vi - e
Că de când n-a mai plo - uat Iz - voa - re - le au se - cat.
Fân - tâ - ne - le s-au us - cat Iar - ba - n fân s-a trans - for - mat.

Descopăr

Punând în succesiune sunetele unei melodii, luate o singură dată fiecare, vom obține scara muzicală care stă la baza acesteia. Putem obține astfel scări muzicale cu 2 până la 7 sunete.

Scările muzicale care au între 2 și 4 sunete se numesc **oligocordii**. Melodiile care au la bază astfel de scări muzicale se regăsesc în folclorul copiilor, în muzica popoarelor primitive sau în unele piese pop-rock, ambitusul lor este redus, iar sensul liniei melodice este descendent sprijinindu-se pe sunetul final, numit **finală** (denumire valabilă la toate modurile).

Cordii

(succesiune treptată a sunetelor)

Bicordii
Exemplu

Tricordii
Exemplu

Tetracordii
Exemplu

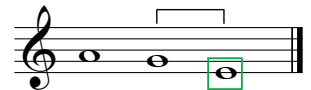
Tonii

(conțin un salt de 1T+1ST)

Bitonii
Exemplu

Tritonii
Exemplu

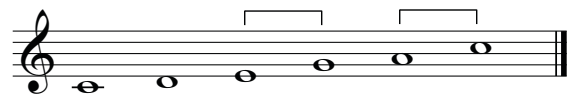

Tetratonii
Exemplu

Scările cu cinci sunete pot fi și acestea de două tipuri:

- **Pentacordiile** sunt scările muzicale formate din cinci trepte alăturate.
- Scările **pentatonice** cuprind cinci trepte în care apare saltul de 1T+1ST. Acestea se notează ascendent și se încadrează într-o octavă.

Creații populare în moduri pentatonice există peste tot în lume: în muzica popoarelor asiatice (China, Coreea, Japonia), unde predomină, redând culoarea specifică acestui spațiu folcloric, dar și la unele popoare europene (români, maghiari, scoțieni). Farmecul și poezia ce caracterizează structurile pentatonice au făcut ca acestea să se regăsească în lucrările unor mari compozitori (Claude Debussy, Maurice Ravel, Edvard Grieg, Marțian Negrea etc.) ca semn al interferenței muzicii culte cu cea din popor.

Datorită sonorității lor speciale, acestea apar și în unele melodii pop-rock.

Rețin

Modurile cu două până la cinci sunete sunt scări muzicale folosite în mai multe categorii de muzică, însă, sunt specifice muzicii populare, mai exact folclorului copiilor sau cântecelor foarte vechi.

În funcție de modul în care sunt așezate sunetele în scară, aceste moduri sunt de două feluri: cordii (cu sunetele la rând) și tonii (cu un salt).

Nota pe care se formează modul se numește **finală** și, de regulă, este ultimul sunet din cântec.

Aplic

1. Învăță cântecele din manual, respectând etapele de învățare a unui cântec.
2. Scrie pe caiet scara muzicală a fiecărui cântec studiat, identificând, împreună cu profesorul, finala modului.
3. Stabilește scara fiecărui cântec învățat.
4. Folosește un instrument de percuție pentru a marca ritmul fiecărei melodii interpretate.

Berbecul

Folclorul copiilor

Be - ciu, be - ciu pac Dă - te pes - te cap Că - ți dau un do - vleac.
Be - ciu, be - ciu pic Nu - mi fa - ce ni - mic Că - ți dau un co - vrig.

Fluturaș, fluturaș

Folclorul copiilor

Flu - tu - raș, flu - tu - raș, Zboa - ră sus de pe bu - taș
Și vi - no la mi - ne Că n - am mă - ră - ci - ne.

Soarele ▶

Moderato

Folclorul copiilor

1.-2. Ră - sai soa - re Fră - ți - oa - re, Ră - sai soa - re fră - ți - oa - re!
1. Ră - sai soa - re pes - te munți, Pes - te ca - se pes - te curți
2. Ră - sai și pe ca - pul meu Și pe tot trup - șo - rul meu.
Și pes - te ci - rezi de boi — Și pes - te tur - me de oi.
De la cap pân' la pi - cioa - re Și mă lu - mi - nea - ză soa - re.

La moară la Dorohoi 🔍

Melodie de joc din Moldova

Vesel

1. Foa - ie ver - de ba - ra - boi, La moa - ră la Do - ro - hoi
2. Dar în car ci - ne șe - dea? Moș Pri - chici cu ba - ba sa
3. Și iar ver - de ba - ra - boi, Hai, la ho - ră, măi, flă - căi!
Tre - ce - un car cu pa - tru boi, În - căr - cat cu pă - pu - șoi.
Și din gu - ră - a - șa zi - cea: „Să tră - ias - că ba - ba mea!”
Du - pă mi - ne, bi - ni - șor, O bă - tu - tă pe pi - cior.

Dicționar

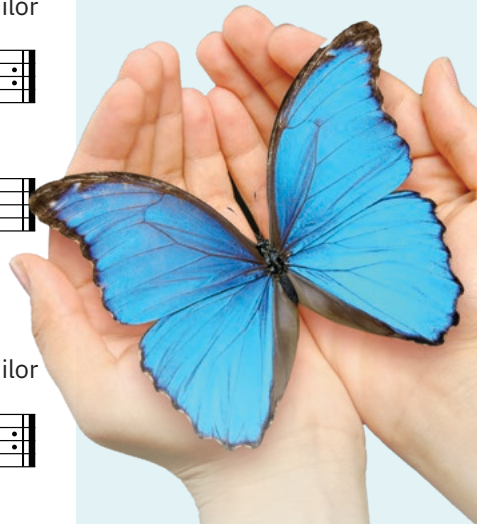

baraboi

plantă erbacee cu tulpina aeriană înaltă și cea subterană în formă de tubercul, cu flori albe.

păpuși

numele moldovenesc al porumbului.

Portofoliu

Pentru unul dintre cântecele studiate sau audiate în cadrul acestei lecții, realizează un desen care să ilustreze atmosfera lucrării. Dacă dorești, poți găsi tu o altă lucrare din folclorul copiilor: un cântec sau o numărătoare.

Dansuri din diverse zone geografice

Recapitulerez

- 1 Ce dansuri cunoști?
- 2 Încadrează dansurile cunoscute de tine în categoriile aferente.

LUDWIG VAN BEETHOVEN

S-a născut la Bonn, în anul 1770, și s-a stins din viață la Viena, în anul 1827. Supranumit *Titanul de la Bonn* fost unul dintre cei mai influenți muzicieni din istoria muzicii clasice și unul dintre pionierii romantismului muzical. Beethoven a lăsat o moștenire muzicală impresionantă, cu lucrări care au influențat profund evoluția artei muzicale. A demonstrat un talent muzical remarcabil, încă de la o vârstă fragedă, și fost instruit inițial de către tatăl său, care a fost și el muzician, acesta dorindu-și ca fiul său să atingă faima lui Mozart. Beethoven a continuat să creeze muzică remarcabilă în toate genurile muzicale și să dirijeze, chiar și atunci când a devenit complet surd. Printre cele mai cunoscute și apreciate creații ale sale se numără cele nouă simfonii, inclusiv celebra Simfonia a IX-a în re minor, care include renumitul fragment *Odă Bucuriei*, în prezent, doar în variantă instrumentală, devenit imnul Uniunii Europene.

Observ

Menuet

Versuri: Mariana Magdalena Comăniță

Muzica: Ludwig van Beethoven

Allegretto

p

Hai - deți să dan - săm un me - nu - et în pe -
rechi, e - le - gant și să fim ca prin - ții la pa -
lat sau un con - te-aș vrea de s-ar pu - tea.

Descopăr

Dansurile din diferite zone geografice reflectă diversitatea culturală și istorică a comunităților din țara noastră și din întreaga lume. Acestea sunt expresii artistice care aduc împreună tradiții, muzică și mișcări specifice unei anumite regiuni sau grup etnic.

Țara noastră are o mare diversitate de dansuri caracteristice fiecărei zone folclorice, iar împreună vom descoperi câteva exemple, dar și câteva dansuri specifice altor țări.

- *Hora* este un dans tradițional, preponderent din Europa de Est, răspândit în cultura mai multor popoare (România, Bulgaria, Ucraina, Grecia, Ungaria, Israel). Se dansează în cerc, iar dansatorii, ținându-se de mâini, cu pași înainte și înapoi combinați cu pași laterali. Tempoul horei poate varia de la lent la iute. Este un dans colectiv, care unește comunitatea și este asociat cu evenimentele în care sunt implicați membrii acesteia.
- *Hațegana* este un dans popular, din folclorul românesc răspândit în sudul Transilvaniei, cu mișcare foarte vioaie, care se joacă în perechi. Dansul are două părți ale coregrafiei: o plimbare a perechilor în cerc, urmată de o învârtire rapidă în ambele sensuri cu treceri pe sub mână ale femeilor.
- *Călușul* datează de sute de ani și este un dans de virtuozitate, individual, din folclorul românesc. Era jucat de bărbaiții satului în perioada Rusaliilor și în timpul altor sărbători ale comunității. Este un obicei extrem de complex, implicând o societate fraternală a călușarilor, care sunt atât membri ai acestei societăți, precum și participanți la faimosul dans.
- *Zvâcul* aparține folclorului românesc, fiind specific regiunii Dobrogei. Este un dans energic, executat în cerc, dansatorii ținându-se de mână.
- *Mazurca* este un dans tradițional polonez, jucat în perechi, care a devenit popular în întreaga Europă în secolul al XIX-lea. Numele său provine de la regiunea Mazovia, din Polonia. Este un dans energic, compus în măsură de trei timpi, cu accent pe timpul al doilea sau al treilea.
- *Menuetul* este un dans elegant și formal care a apărut inițial în Franța, în secolul al XVII-lea, și a devenit popular în Europa în perioada barocă. A fost dansat în mod tradițional în sălile curților regale și a fost asociat cu clasa nobilă. Cu toate că a cunoscut variații de-a lungul timpului, menuetul a rămas cunoscut pentru grația și complexitatea mișcărilor sale.
- *Valsul* este un dans de societate, elegant și grațios, dansat în perechi, care a apărut în secolul al XVIII-lea în Austria, devenind popular în întreaga Europă și ulterior în întreaga lume. Este caracterizat prin mișcări circulare și fluide, un ritm legănat, derivate din măsura ternară.

Rețin

Dansurile din diferite zone geografice reflectă nu doar diversitatea culturală a lumii, ci și conexiunile profunde dintre oameni și mediul lor.

Există dansuri care se dansează în cerc (hora, zvâcul), dansuri care se dansează în perechi (hațegana, menuetul, valsul, mazurca), dar și dansuri de mare virtuozitate care se dansează individual (călușul).

Aplic

Valurile Dunării
(vals)

Allegretto

Muzica: Iosif Ivanovici

1. O bar - că pe va - luri plu - teș - te u -
2. O, nu, nu e vân - tul, nici Du - nă - rea

șor, Dar ci - ne în - gă -
nu-i, E doar lo - pă - ta -

- nă un cân - tec de dor?
- rul și cân - te - cul lui.

Horă

Folclorul copiilor

mf

1. Frun - ză ver - de de ci - coa - re, Tra, la, la, la, la, la, la, la, la, la,
Hai să tra - gem ho - ra ma - re!
2. Să ju - căm ho - ra pe loc
Și s - a - vem ma - re no - roc,

1. Pe câm - pi - a cea cu flori, Tra, la, la, la, la, la, la, la, la, la,
Că e soa - re fă - ră nori.
2. Tot mai lin, mai lin, mai lin,
Ca soa - re - le pe se - nin.

Zvâcul
(după auz)

Cu vioiciune

Dans popular

La la la la la la la la la la la la la la la la

la Mân - dră - i le - lea - n sâr - bă - tori Mân - dră - i le - lea - n sâr - bă - tori

Când își pu - ne snop de flori Când își pu - ne snop de flori.

1. Cântă, împreună cu clasa, cântecele din manual și identifică în partitură caracteristicile fiecărui dans studiat.
2. Audiază lucrările propuse și scrie în caiet ceea ce îți transmite muzica pe care ai ascultat-o.
3. Găsește și alte dansuri specifice unor popoare sau din folclorul românesc și scrie-le pe caiet, împreună cu câteva trăsături caracteristice.

Dicționar

virtuozitate

iscusință deosebită într-un anumit domeniu de activitate (artistică).

zvâc

cuvânt care sugerează o mișcare bruscă, precipitată, o săritură.

folclor

totalitatea creațiilor artistice ale unui popor. Termenul provine din limba engleză (*folklore*), fiind compus din cuvintele *folk* (popor) și *lore* (cunoaștere).

Știi că?

- Printre cele mai cunoscute forme de vals se numără *Valsul vienez*, care a fost popularizat în Viena în secolul al XIX-lea. Această formă particulară de vals este notabilă pentru ritmul său rapid și mișcările rotative, devenind simbolul balurilor aristocratice și al înaltei societăți.
- Mulți compozitori au fost atrași de frumusețea dansurilor populare și astfel au creat lucrări culte de inspirație folclorică.

Audiții

- Grigoraș Dinicu, *Hora Staccato*
- Johannes Brahms, *Dans ungar nr. 5*
- Johann Strauss (fiul), *Dunărea albastră*
- Ludwig van Beethoven, *Menuet în Sol Major*

Investigație

Caută trei lucrări din domeniul artelor plastice sau literare care ilustrează dansuri sau sunt inspirate din acestea. Realizează apoi o prezentare PowerPoint, care să cuprindă trei slide-uri, în care să expui cele trei lucrări împreună cu o scurtă descriere a legăturii dintre dans și lucrarea respectivă.

Recapituluz

- 1 Ce reprezintă pentru tine sărbătorile de iarnă?
- 2 Care sunt principalele evenimente pe care le asociezi acestei perioade a anului?
- 3 Ce înseamnă pentru tine colindul?
- 4 Ce colinde cunoști?

Corul Madrigal

Este un ansamblu coral de prestigiu din București, fondat în 1963 de către dirijorul Marin Constantin. Este cunoscut pentru interpretarea muzicii corale din diverse perioade, de la muzică veche până la creații contemporane. Corul Madrigal a călătorit și a concertat în întreaga lume, promovând muzica corală românească și internațională. Ansamblul este recunoscut pentru tehnica vocală impecabilă, expresivitatea interpretărilor și devotamentul față de tradiția muzicală. Dirijorul său fondator, muzicianul Marin Constantin, a fost o figură centrală în dezvoltarea corului și a contribuit semnificativ la afirmarea acestuia pe plan internațional. Corul Madrigal continuă să fie un ambasador cultural important al României, având un impact semnificativ în lumea muzicii corale.

Observ

Bună dimineața la Moș Ajun!

Muzica: Alexandru Podoleanu

Moderato

mf *p* *mf*

Bu-nă di-mi - ne-a-ța la Moș A - jun! Ne dați ori nu ne dați? Ne dați ori nu ne

ff *mf*

dați? Ne dați, ne dați? — Am ve - nit și noi o da-tă la un an cu
Dom-nul Sfânt să ne a-ju-te la co-vrigi și

1. 2. să-nă-ta-te la nuci mul-te. Bu-nă di-mi - ne - ța la Moș A - jun! Ne

dați ori nu ne dați? Ne dați ori nu ne dați? Ne dați, ne dați? —

Descopăr

Iarna este un anotimp îndrăgit, mai ales de copii. Toți întâmpină cu bucurie venirea zăpezii și atmosfera specială a sărbătorilor de iarnă: Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza.

Repertoriul specific acestei perioade este alcătuit din:

1. colinde;
2. cântece de stea;
3. cântece de iarnă.

Colindul este un cântec tradițional care conține felicitări și urări de bine, sănătate și belșug adresate gazdelor sau celor care ascultă. El vestește apropierea mării sărbători a nașterii Domnului Iisus Hristos (colinde religioase) sau venirea Anului Nou (colinde laice). Din punct de vedere muzical, colindul se caracterizează prin prezența refrenului.

Perioada în care se cântă colinde se desfășoară între Ajunul Crăciunului, 24 decembrie și 7 ianuarie. Câteva exemple de colinde religioase sunt: *Irozii* (teatru popular), *Bună dimineața la Moș Ajun*, *Astăzi s-a născut Hristos* etc. Colindele laice (nereligioase) sunt adevărate spectacole populare, cu muzică, versuri, măști, teatru și coregrafie; ele sunt legate de trecerea dintre ani și au o vechime mai mare decât cele religioase. Câteva exemple de colinde laice: *Ursul*, *Capra*, *Plugușorul*, *Sorcova* etc. *Plugușorul* este un ceremonial ce reconstituie aratul, semănatul, seceratul, măcinatul, frământatul și coacerea pâinii, simbolizând fertilitatea.

Cântecul de stea este o creație religioasă cântată doar în preajma Crăciunului, iar, spre deosebire de colind, nu are refren. Un exemplu de cântec de stea este *Steaua sus răsare*.

Steaua este un obicei practicat de copii și tineri în perioada sărbătorilor de Crăciun, simbolizând steaua care i-a condus pe cei trei magi la Bethleem, la locul nașterii Mântuitorului.

Cântecele de iarnă sunt creații care vorbesc despre atmosfera specială din această perioadă. Un exemplu este cântecul *Sanie cu zurgălăi*.

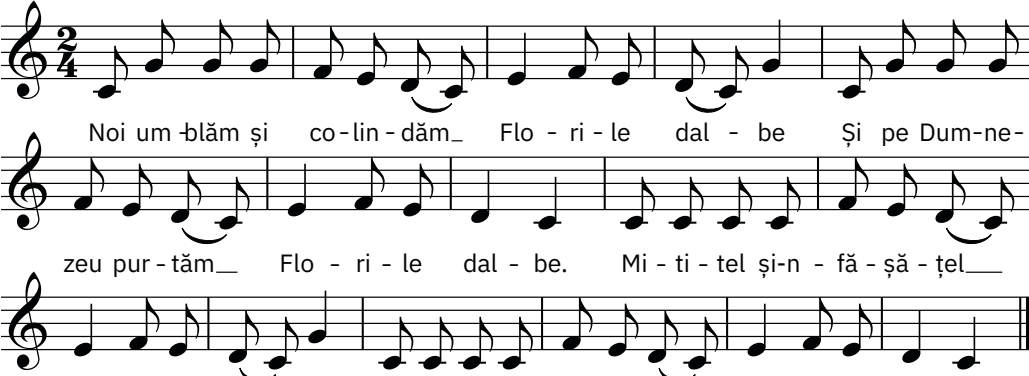
Rețin

Sărbătorile de iarnă presupun o serie de obiceiuri legate de sărbătorile religioase din această perioadă sau de trecerea în noul an. Fiecare obicei presupune un repertoriu muzical specific, laic sau religios, în funcție de semnificația sărbătorii.

Indiferent de obiceiurile legate de sărbători, iarna în sine este un prilej de creații muzicale, care pot face sau nu referire la sărbătorile de iarnă.

Aplic
Florile dalbe

Colindă din Moldova

Noi um-blăm și co-lin-dăm_ Flo - ri - le dal - be Și pe Dum-ne-
zeu pur - tăm_ Flo - ri - le dal - be. Mi - ti - tel și-n - fă - șă - țel_
Flo - ri - le dal - be Și la fa-ță fru-mu-șel_ Flo - ri - le dal - be.

Plugușor de copii

Mihăilești, Vlașca

1. Mâi - ne A-nul se-n-no - ieș - te, Plu-gu-șo-rul se por - neș - te,
2. Bo - ii, bo-ii di - na - in - te, Cu cor-ni-țe po-le - i - te,
3. Bo - ii, bo-ii de la roa - tă, Cu cor-ni-țe - le de pia - tră,
Plu-gu-șor cu șa - se boi, Plu-gu-șor mâ - nat de noi.
Bo - ii, bo - ii din mij - loc, Cu cor-ni - țe - le de foc.
U - rați, flă - căi, mâ - nați, măi! U - rați, flă - căi, mâ - nați, măi!

Steaua
(după auz)

colind din Moldova

1. Stea - ua sus ră - sa__ re Ca o tai-nă ma - re,
2. Că as - tăzi Cu - ra - ta, Prea - ne - vi - no - va - ta
Stea - ua stră - lu - ceș - te__ Și lu - mii ves - teș - te
Fe - cioa - ra Ma - ri - a,__ Naș - te pe Me - si - a.

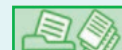
- Învăță cântecele din manual și cântă-le împreună cu clasa.
- Acompaniază interpretarea ta cu un instrument de percuție, pe un ritm creat de tine sau de profesor.
- Spune cărei categorii îi aparține fiecare dintre ele: colind religios, colid laic, cântec de stea sau cântec de iarnă. Argumentează răspunsul tău.
- Caută la secțiunea *Repertoriu* din manual și alte colinde pe care le poți învăța singur, respectând etapele de învățare a unui cântec, sau după auz împreună cu profesorul.

Audiții

- Corul Madrigal, *Colinde*
- Maria Ciobanu, *Sanie cu zurgălăi*
- *Jingle bells*, cântec de Crăciun
- Obiceiuri de Anul Nou: *Capra, Ursul, Plugușorul*

Știi că?

- Se presupune că refrenul *Florile dalbe* care are astăzi doar o valoare simbolică, la origine era o formulă magică, rostită concomitent cu atingerea persoanei colindate cu o ramură înflorită de măr.
- În colindul *Capra* sau *Ursul* personajul principal la un moment dat moare, apoi este readus la viață. Acest lucru semnifică moartea anului vechi și nașterea noului an.
- Zgomotele produse în preajma Anului Nou au rolul de a alunga spiritele rele, intrând astfel în noul an, ferțiți de rău.

Proiect

Realizează, pe o coală de hârtie A3, un proiect folosind orice tehnică (colaj, digital, desen etc.) despre obiceiul tău de iarnă preferat, care să cuprindă: zona folclorică în care este practicat, sărbătoarea de care este prilejuit, o scurtă descriere, câteva imagini sugestive.

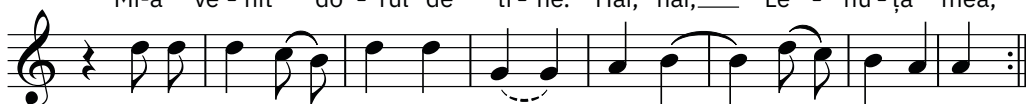

Maria Lătărețu

1. Ce categorii de cântece include repertoriul de iarnă? Dă câte un exemplu pentru fiecare categorie.
2. Menționează ce în ce ritm poetic se încadrează fiecare dintre cuvintele de mai jos:
 - iarbă • inel • foarfecă • minge • cățel • telefon
3. Prin ce se deosebesc cântecele de stea de colinde?
4. Care dintre dansurile de mai jos este caracteristic țărilor din Europa de Est?
 - a. valsul;
 - b. mazurka;
 - c. hora.
5. Învăță cântecul *M-am jurat de mii de ori* (din repertoriul Mariei Lătărețu), descoperă în partitură formulele ritmice învățate și explică felul în care s-au format. Scrie în caiet melodia primului vers și modifică ritmul astfel încât să obții contratimp pe jumătate de timp.

1. M-am ju - rat de mii de ori, Hai, hai, Le - nu - ța mea,
2. Dar a - sear' m-am mâ - ni - at Hai, hai, Le - nu - ța mea,
Și de scris m-am a - pu - cat. Hai, hai, Le - nu - ța mea,
3. Când a fost să scriu mai bi - ne Hai, hai, Le - nu - ța mea,
Mi-a ve - nit do - rul de ti - ne. Hai, hai, Le - nu - ța mea,

1. Că n-am să-ți mai scriu scri - sori, Hai, hai, Le - nu - ța mea.
2. Când a fost să scriu fru - mos, Hai, hai, Le - nu - ța mea.
Mi-a pi - cat con - de - iul jos. Hai, hai, Le - nu - ța mea.
3. Rup sei to - cul și pe - ni - ța, Hai, hai, Le - nu - ța mea.
Să - rut o - chii și gu - ri - ța. Hai, hai, Le - nu - ța mea.

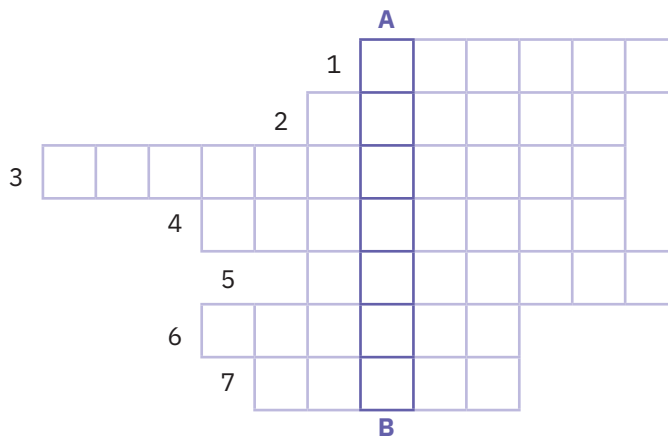
Evaluare

- I 1. 10 p.
2. 10 p.
3. 10 p.
4. 10 p.
5. 10 p.
6. 10 p.
7. 10 p.

- II Sincopă pe jumătate de timp 10 p.
 Contratimp pe jumătate de timp 10 p.

Din oficiu: 10 puncte
 Total: 100 de puncte

- I. Rezolvă în caiet rebusul următor, după modelul dat:

1. Cântec referitor la o sărbătoare de iarnă, cuprinzând urări de bine pentru cel care ascultă.
 2. Ritm poetic cu două silabe: o silabă accentuată urmată de una neaccentuată.
 3. Persoane care merg din casă în casă și vestesc nașterea Mântuitorului.
 4. Formulă ritmică prin care dăm elan timpului accentuat. Se completează cu ultima măsură.
 5. Formulă ritmică ce constă în deplasarea accentului pe timpul neaccentuat, de pe timpul accentuat următor prin contopirea acestora.
 6. Dans originar din Franța, cu ritm ternar și caracter galant.
 7. Scară muzicală în care sunetele nu se succed treptat (are un salt).
- A-B. Cea mai mare sărbătoare religioasă din perioada iernii.

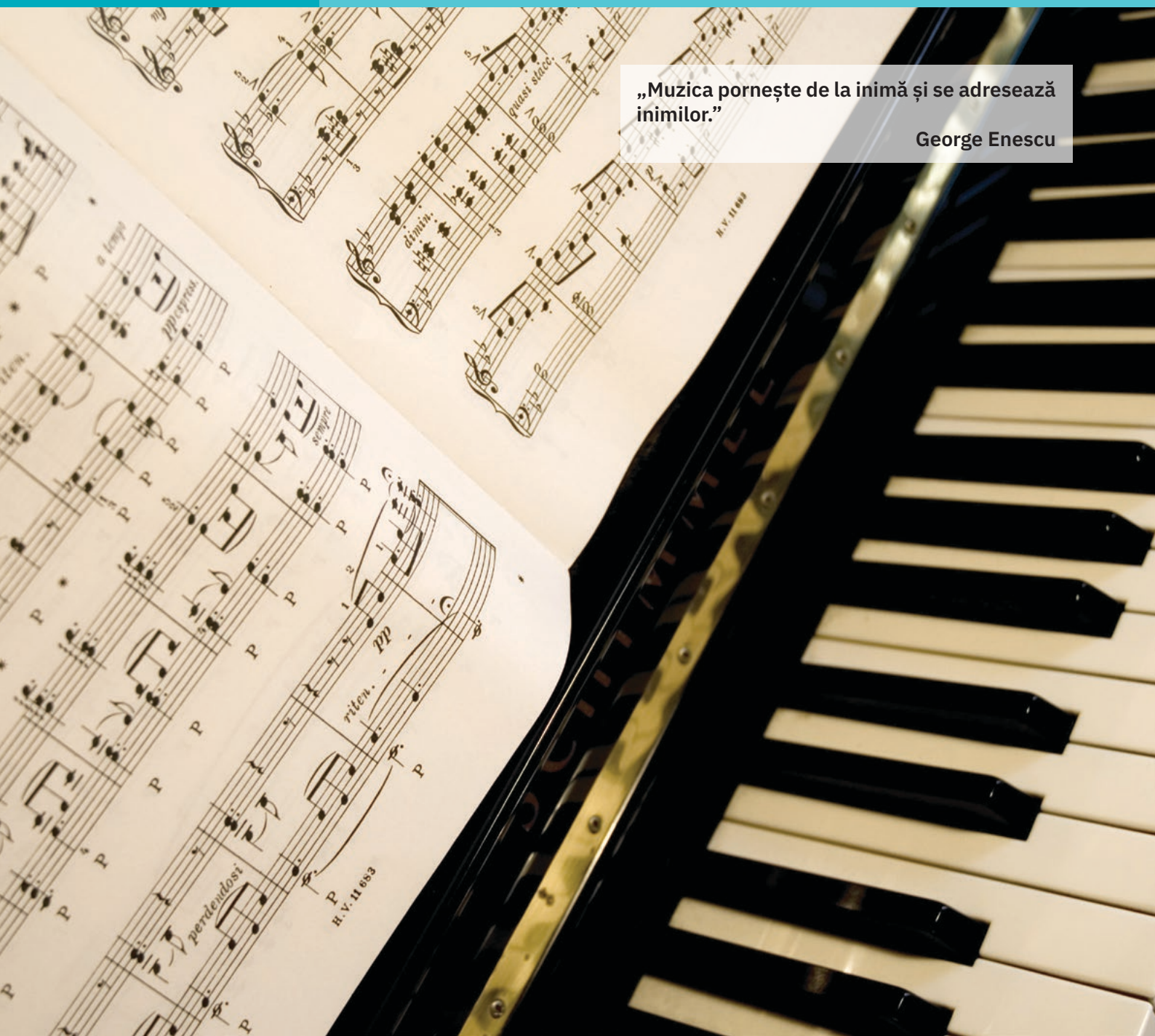
- II. Realizează în caiet un ritm de patru măsuri în măsura de 2/4 în care să ai o sincopă pe jumătate de timp și un contratimp pe jumătate de timp.

U3

Semne de alterație și intervale muzicale

„Muzica pornește de la inimă și se adresează
inimilor.”

George Enescu

Lecția 1	36-37	Diezul, bemolul și becarul
Lecția 2	38-39	Prima și octava
Lecția 3	40-41	Secunda și septima
Lecția 4	42-43	Terța și sexta
Lecția 5	44-45	Cvarta și cvinta
Recapitulare	46	
Evaluare	46	

Diezul, bemolul și becarul

Recapitulez

- 1 Care sunt cele 7 note muzicale? Pe care clape ale pianului se cântă acestea?
- 2 Ce este tonul? Dar semitonul?

Știi că?

- Există sisteme educaționale (John Curwen, Maurice Chevais, Zoltan Kodaly) în care cele șapte note muzicale sunt redată prin gesturi ca în imaginea de mai jos?

- Do (nivelul frunții)

- Si

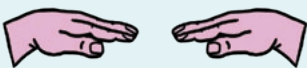
- La (nivelul bărbiei)

- Sol

- Fa

- Mi

- Re

- Do (nivelul taliei)

Observ

Cântecul gamei

Allegretto

Muzica: Richard Rodgers

DO, a deer, a fe-male deer, RE, a drop of gol-den sun,
DO, o doam-nă mai voi-ni-că, RE, un re-ge mus-tă-cios,
MI, a name I call my-self, FA, a long, long way to run,
MI, o mi-că tur-tu-ri-că, FA, un fal-nic chi-pa-ros,
SO, a nee-dle pul-ling thread, LA, a note to fol-low SO,
SOL, un sol-dă-țel ves-tit, LA, un lac ne-țăr-mu-rit,
TI, a cup with jam and bread, that will bring us back to DO,
SI, e no-ta de sfâr-șit Și la DO iar am ve-nit,
DO, DO, RE, MI, FA, SO, LA, TI, DO,
nit, DO, RE, MI, FA, SOL, LA, SI, DO,
DO, TI, LA, SO, FA, MI, RE, DO.
DO, SI, LA, SOL, FA, MI, RE, DO.

Descopăr

Pe parcursul cântecului de mai sus, ai observat niște semne grafice așezate în fața anumitor note. Acestea se numesc *alterații muzicale* și au rolul de a indica modificarea înălțimii sunetelor corespunzătoare notelor în fața cărora sunt puse, astfel:

Diezul

urcă înălțimea sunetului cu un semiton

Bemolul

coboară înălțimea sunetului cu un semiton

Becarul

anulează efectul alterațiilor precedente

O alterație se scrie în fața notei pe care o modifică, pe linia sau pe spațiul acesteia, și are efect până la următoarea bară de măsură sau până la apariția unei noi alterații în acea măsură.

Semnele de alterație sunt des întâlnite, întrucât au un rol foarte important și contribuie la expresivitatea muzicii. De obicei, sunetele alterate se cântă pe clapele negre ale pianului, în timp ce sunetele naturale se cântă pe clapele albe.

Rețin

Alterațiile muzicale – semne grafice care, așezate înaintea unei note, modifică înălțimea sunetului cu un semiton:

– 1 st ↑ b – 1 st ↓ ♮ – Anulează efectul alterațiilor precedente, readucând sunetul la înălțimea naturală.

Aplic

1. Cântă pe clapele albe ale pianului cele șapte note muzicale, apoi intonează-le, executând gestul corespunzător din sistemul educațional Kodaly.
2. Analizează cântecul de mai jos, apoi cântă-l.
3. Identifică alterațiile muzicale. Precizează sensul fiecărei alterații.
4. Intonează cântecul de mai jos. Identifică alterațiile muzicale.

Santa Lucia

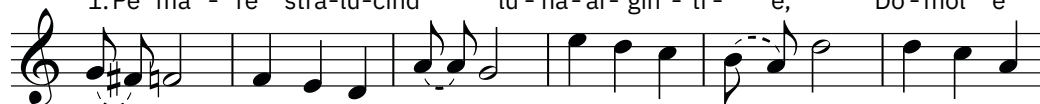
Cântonetă italiană

Moderato

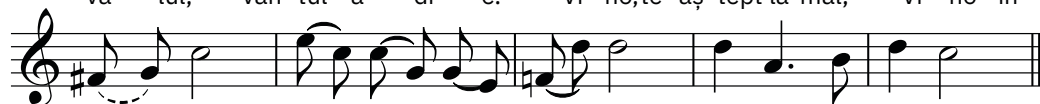
Traducere versuri: Simona Ciurumelescu

1. Sul ma - re lu - ci - ca l'a - stro d'ar - gen - to, Pla - ci - da e
1. Pe ma - re stră-lu-cind lu - na - ar - gin - ti - e, Do - mol e

l'on - da, pros-pe-ro il ven - to. Ve - ni - te al l'a gi - le bar-che-ta
va - lul, vâ-n-tul a - di - e. Vi - no, te - aș - tept la mal, Vi - no în

mi - a San - ta__ Lu - ci - a, San - ta Lu - ci - a!
bar-ca mea, San - ta__ Lu - ci - a, San - ta Lu - ci - a!

2. O dolce Napoli, o suol beato,
Ovo soridere volle il Creato
Tu sei l'impero del l'armonia,
Santa Lucia, Santa Lucia!
2. O, dulce Neapole, o, soare minunat,
Tu ești surâsul Celui ce te-a creat
Ești paradisul, ești armonia,
Santa Lucia, Santa Lucia!

Proiect: Serata italiană

- Proiectul își propune să vă ofere oportunitatea de a explora cultura, istoria și tradițiile Italiei și de a lucra în echipă cu colegii de clasă, în funcție de interesele voastre. Profesorul împarte clasa în cinci grupe astfel:
 - **Grupa 1** – „Turiștii” se vor documenta și vor prezenta atracțiile turistice ale Italiei și arta culinară a acesteia.
 - **Grupa 2** – „Actorii” vor căuta lucrări literare celebre scrise de scriitori italieni sau a căror acțiune se petrece în Italia, precum „Pinocchio” sau „Romeo și Julieta”, și vor pune în scenă un mic fragment.
 - **Grupa 3** – „Exploratorii” vor vorbi despre poziția geografică a Italiei și despre istoria acesteia.
 - **Grupa 4** – „Muzicienii” vor prezenta compozitori italieni celebri și vor interpreta fragmente din creațiile lor.
 - **Grupa 5** – „Artiștii plastici” vor prezenta pictori/sculptori italieni celebri și vor reproduce creații ale acestora.
- Se va organiza o lecție de *Educație muzicală* dedicată Italiei, în care elevii își vor prezenta momentele artistice, lucrările plastice și rezultatele cercetărilor. Acestea din urmă pot fi sub formă de planșe sau, în funcție de dotarea unității de învățământ, prezentare multimedia.

Dicționar**canțonetă**

cântec popular italian de origine napolitană; poezie lirică italiană cu versuri scurte; piesă instrumentală polifonică din perioada Renașterii, asemănătoare cântecului popular.

napolitan

din regiunea Neapole, Italia.

Napoli, Neapole

oraș și port în Italia, poziționat pe un golf, aproape pe Vezuviu.

Vedi Napoli, e poi mori!

(it. „Să vezi Neapole și apoi să mori!”)

proverb popular care exprimă dragostea și admirația deosebită a italienilor pentru frumusețea orașului Neapole.

Audiții

- Cântece din musicalul lui Richard Rodgers, *Sunetul muzicii*
- Cântonete:
 - *Santa Lucia luntana* (Sf. Lucia de departe),
 - *O Sole Mio* (O, Soarele Meu),
 - *Non Ti Scordar Di Me* (Amintește-ți de mine)

Evaluarea proiectului

Corectitudinea informațiilor/ Calitatea interpretărilor artistice	20 p.
Respectarea rolului în cadrul echipei	20 p.
Calitatea prezentării	20 p.
Respectarea termenului de finalizare a proiectului	20 p.
Din oficiu: 20 de puncte	
Total: 100 de puncte	

Prima și octava

Recapituluz

- 1 Ce este înălțimea muzicală?
- 2 Cum pot fi sunetele în funcție de aceasta?

Știi că?

- Denumirile intervalelor muzicale provin din limba italiană. Ce alți termeni muzicali care provin din limba italiană mai cunoști?
- Între sunete, ca și între oameni, pot exista relații de prietenie. Sunt intervale cu sunete care cântate împreună au o sonoritate echilibrată, dau impresia de contopire, așa cum este cazul unei prietenii adevărate. Le numim *intervale consonante*. Sunt intervale cu sunete care auzite simultan dau impresia de respingere reciprocă, au o sonoritate tensionată, așa cum suntem și noi, uneori, în clipele noastre mai puțin bune. Le numim *disonante*.

Observ

Hai, să-ntindem hora mare!

(după auz)

Tempo de marș

Cântec popular

2. Nu ne-nfricoșează moartea,
Căci suntem nemuritori,
Și din fruntea bătăliei,
Vom veni biruitori.

3. Pentru Țara Românească,
Noi ca leii vom lupta,
Fapta noastră vitejească,
Neamul nostru va-nălța.

Descopăr

Raportul de înălțime dintre două sunete muzicale poartă numele de *interval muzical*.

Elementele unui interval sunt:

- *baza* (sunetul de jos, grav);
- *vârful* (sunetul de sus, acut).

Intervalele pot fi:

după numărul de trepte – aspectul cantitativ	după conținutul de tonuri și semitonuri – aspectul calitativ		după modul în care se cântă sunetele		după sensul profilului melodic desenat de cele două sunete	
Prima (1), secunda (2), terța (3), cvarta (4), cvinta (5), sexta (6), septima (7) și octava (8).	Perfecte (p)	Mari (M) și mici (m)	succesiv	simultan	În sus (bază, vârf)	În jos (vârf, bază)
	prima, cvarta, cvinta, octava	secunda, terța, sexta, septima	melodice	armonice	ascendente	descendente

Prima este raportul de înălțime dintre două sunete situate pe aceeași treaptă. *Prima* este *perfectă* și se notează **1p** atunci când conține 0 tonuri și 0 semitonuri.

Octava este raportul de înălțime dintre două sunete aflate la distanță de opt trepte. *Octava* este *perfectă* și se notează **8p** atunci când conține cinci tonuri și două semitonuri.

Rețin

Intervalele muzicale sunt:

1p, 2m, 2M, 3m, 3M, 4p, 5p, 6m, 6M, 7m, 7M, 8p.

1p = 0T + 0 st;

8p = 5T + 2 st

Aplic

1. Ce interval lipsește din imaginea de mai jos?

- Intonează intervalele 1p și 8p exemplificate la rubrica *Descopăr*. Ce observi referitor la sunetele din care sunt formate cele două intervale?
- Cântă cu vocea sau cu fluierul (blockflöte) împreună cu colegul tău sunetele unei prime perfecte, apoi ale unei octave perfecte, melodic, apoi armonic. Ce impresie îți produc?
- Intonează cântecele *Hai, să-ntindem hora mare!* și *Românul*, compus de Ciprian Porumbescu. Identifică în partiturile acestora intervalele de 1p și 8p, două intervale armonice și două melodice, două intervale ascendente și două descendente.
- Intonează intervalele de 1p și 8p, folosindu-te de începutul cântecelor din lecție.

Românul

(după auz)

Moderato
mf Muzica și versurile: Ciprian Porumbescu

Ța - ră mân - dră și bo-ga - tă, Da - tă de stră - buni,
Ța - ră no - uă, a - vân - ta - tă, Spre î - nal - te culmi! Toa - tă lu - mea
de - ai um - bla Ța - ră c - as - ta n - ai a - fla!
Toa - tă lu - mea de - ai um - bla, Ța - ră c - as - ta n - ai a - fla!

2. Viță veche și vestită
De dac și roman,
De la Decebal sădită
Și de la Traian.

3. Sunt român vestit în lume,
Pentru-al țării dor,
Pentru limbă, națiune
Gata sunt să mor.

Portofoliu

Compune o vocaliză folosindu-te de proverbul latinesc de mai jos și de intervalele de 1p și 8p. Discută cu ceilalți colegi semnificația proverbului.

Amore, more, ore, re probantur amicitiae.

(Prin dragoste, prin comportament, prin grai, prin faptă se dovedește prietenia.)

Dicționar

prietenie

sentiment de simpatie, de stimă, de respect, de atașament reciproc, care leagă două persoane; legătură care se stabilește între persoane, pe baza acestor sentimente.

CIPRIAN PORUMBESCU

(1853-1883)

A fost unul dintre faimoșii compozitori români ai vremii sale, autor al unor lucrări muzicale renumite pentru frumusețea lor, precum: *Balada pentru vioară și orchestră*, *Rapsodia română pentru orchestră*, op. 29, opereta *Crai Nou*. El a compus celebrul cântec patriotic *Pe-al nostru steag e scris unire*, a cărui melodie este folosită de Albania pentru imnul național *Hymni i Flamurit*. Tot lui îi datorăm și melodia fostului imn al României, *Trei culori*.

Audiții

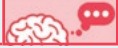

- Aram Hacıaturian, Baletul *Gayaneh*, *Dansul săbiilor*
- Gioacchino Rossini, *Bărbierul din Sevilla* (uvertura)
- Ciprian Porumbescu, *Românul*

Secunda și septima

Recapitulez

- 1 Ce este intervalul muzical?
- 2 Care sunt elementele acestuia?

Dicționar

opinca

încălțăminte țărănească făcută dintr-o bucată dreptunghiulară de piele sau de cauciuc, strânsă pe laba piciorului cu ajutorul nojițelor (șireturi, curelușe).

sârba

dans popular românesc, răspândit în toată țara, cu ritm foarte vioi, care se joacă de obicei cu dansatorii prinși în cerc; melodie după care se execută acest dans.

Știi că?

- *Perinița* este un dans prahovean ritualic din ceremonialul nupțial ce se joacă în cerc, într-un ritm alert, iar datorită popularității sale a intrat în circuitul internațional.
- Dacă baza unui interval se mută la octavă, se formează un nou interval. Astfel de intervale se numesc *complementare*. Dacă adunăm cifrele corespunzătoare celor două, vom obține cifra 9. Un interval mare va avea complementar un interval mic, iar unul perfect va avea complementar tot un interval perfect.

Observ

Sârba în căruță după auz

Allegro (Tempo de joc)

Muzica: Gheorghe Danga

Hai, sâr-ba, hai, sâr-ba s-o ju-căm cu to-ții, măi flă- căi, cu to-ții, to-ții, măi flă- căi! A-șa și iar a - șa Să ști - e ci-ne-o vrea, Sal - t-o și n-o lă - sa, O - pin - ca ba - te de pă - mânt! că-i joc din ța - ra mea, Tra la la la la la la la

Descopăr

Secunda este raportul de înălțime dintre două sunete aflate la distanță de 2 trepte. *Secunda* este *mică* și se notează **2m** atunci când conține 1 semiton. *Secunda* este *mare* și se notează **2M** atunci când conține 1 ton.

2M Secunda mare 2m Secunda mică

Septima raportul de înălțime dintre două sunete aflate la distanță de 7 trepte. *Septima* este *mică* și se notează **7m** atunci când conține 4 tonuri și 2 semitonuri. *Septima* este *mare* și se notează **7M** atunci când conține 5 tonuri și 1 semiton.

7M Septima mare I VII I II III IV V VI VII 7m Septima mică I VII I II III IV V VI VII

Rețin

Secunda este intervalul dintre două sunete alăturate. Aceasta poate fi mică (2m) sau mare (2M).

Septima este intervalul dintre un sunet și al șaptelea de la el. Ea poate fi mică (7m) sau mare (7M).

Aplic

Perinița

Allegro (Tempo de joc)

Cântec de joc, Prahova

Ci-ne joa-că Pe-ri-ni-ța, nei-cu-ță, nei - cu - ță, Să să-ru-te și gu-ri-ța,

O, terra adio (Aida)

Adaptare versuri: Mirela-Larisa Matei

Muzica: Giuseppe Verdi

Andantino

Pă - mânt iu - bit, a - di - o-ți spun și te plâng...

La cumparsita (Libertatea)

Adaptare versuri: Mirela-Larisa Matei

Muzica: Gerardo Matos (Uruguay)

Tempo de tango

Li - ber - ta - tea e cea mai scum - pă din - tre toa - te
 lu - mea ma - re să-ți fi - e dra - g-a ta che - ma - re,
 Ori-un-de-ai fi în
 Dar nu ui - ta să crezi în ti - ne, s-as-culți de su - flet
 și iu - bi - re, să ierți, să speri la
 fe - ri - ci - re cu toa - tă i - ni - ma.

1. Cântă cu vocea, fluierul (blockflöte), pianul sau chitara începuturile pieselor de mai sus, apoi caută-le în *Repertoriul* de la finalul manualului și cântă-le integral.
2. Intonează intervalele exemplificate la rubrica *Descopăr*. Ce observi referitor la sunetele din care sunt formate intervalele?
3. Cântă melodic, apoi armonic, cu vocea sau cu fluierul (blockflöte), chitara, pianul sau aplicația *Piano* de pe telefonul mobil, împreună cu colegul tău sunetele intervalelor învățate. Ce impresie îți produce fiecare dintre acestea?
4. Învăță, respectând etapele, cântecele din lecție. Intonează intervalele de 2M, 2m, 7M și 7m, folosindu-te de începuturile lor. Identifică și încercuiește în partiturile acestora intervalele nou învățate.

Portofoliu

Caută în manual cântece care încep cu interval de 2M, 2m, 7M, 7m și notează-le sub formă de tabel în caiet.

Intervalul	Cântecul
2M	Richard Rogers, <i>Cântecul gamei</i> din muzicalul <i>Sunetul muzicii</i>

Dicționar

libertate

posibilitatea de a acționa după propria voință sau dorință; starea unei persoane care se bucură de deplinătatea drepturilor politice și civile în stat.

perinița

Perinița este un joc popular românesc, intrat în circuitul internațional. Inițial, dans ritual din ceremonialul de nuntă, a devenit un joc social în desfășurarea căruia un dansator purtând în mână o batistă și aflat în centrul cercului își alege o parteneră pe care o sărută după ce au dansat împreună: apoi rolurile se schimbă.

tangou

vechi dans popular argentinian, cu ritmul lent, care se dansează în perechi; melodie după care se execută acest dans.

Știai că?

La cumparsita (Mica paradă) este unul dintre cele mai faimoase tangouri argentinieni, un adevărat imn al muzicii tango de pretutindeni.

Audiții

- Wolfgang Amadeus Mozart, *Simfonia nr. 40*, sol minor
- *Perinița* (dans popular)
- *Zorba grecul* (cântec popular grec)
- Gheorghe Danga, *Sârba în căruță*
- Gerardo Matos, *La cumparsita*
- Giuseppe Verdi, *O terra, adio* (opera *Aida*)

Recapitulez

- 1 Ce sunt *secunda* și *septima*?
- 2 Cum pot fi din punct de vedere calitativ?

FRANZ SCHUBERT
(1797-1828)

A fost un compozitor austriac reprezentativ pentru perioada romantismului muzical.

Manifestând abilități muzicale de geniu de la o vârstă foarte fragedă, în cei numai 31 de ani, Schubert a compus peste 600 de lieduri pe versurile a peste 90 de poeți, simfonii, lucrări pentru pian, creații camerale ș.a.

Prieteni i-au fost mereu alături, susținându-l financiar. Lor le datorează publicarea primului volum de lucrări și organizarea primului său concert. De altfel, în literatura de specialitate sunt amintite așa numitele *Schubertiade*, serate intime în care compozitorul se întâlnea cu prietenii săi pentru a le face cunoscute lucrările pe care le compunea.

În prezent, *The Schubertiade* este unul dintre cele mai importante festivaluri din lume, oferind publicului meloman peste 80 de evenimente muzicale. Festivalul este un omagiu adus lui Franz Schubert.

Observ

Cântec de leagăn

Muzica: Franz Schubert
Versuri: Ioan D. Vicol

Andantino
pp

1. Dormi, co - pi - le drag, Ma-ma îți tri - mi - te, Pes - te-al se - rii prag,
Vi - se li - niș - ti - te. Dormi u - șor, u - șor, Cli - pe - le tă - cu - te
Se o - presc din zbor, Frun - tea să - ți să - ru - te.

2. Părul auriu, ca holda de grâne,
Până-ntr-un târziu, aur va rămâne.

3. Zâmbetul senin și cu Moș Cuminte
De departe vin ca să te alinte.

Descopăr

Terța este raportul de înălțime dintre două sunete aflate la distanță de 3 trepte.
Terța este *mică* și se notează **3m** atunci când conține 1 ton și 1 semiton.

3m Terța mică

I VI I II III

Terța este *mare* și se notează **3M** atunci când conține 2 tonuri.

3M Terța mare

I VI I II III

Sexta este raportul de înălțime dintre două sunete aflate la distanță de 6 trepte.
Sexta este *mică* și se notează **6m** atunci când conține 3 tonuri și 2 semitonuri.

6m Sexta mică

I VI I II III IV V VI

Sexta este *mare* și se notează **6M** atunci când conține 4 tonuri și 1 semiton.

6M Sexta mare

I VI I II III IV V VI

Rețin

Terța este intervalul dintre un sunet și al treilea de la el. Ea poate fi *mică* (**3m**) sau *mare* (**3M**).
Sexta este intervalul dintre un sunet și al șaselea de la el. Ea poate fi *mică* (**6m**) sau *mare* (**6M**).

Aplic

Where Do I Begin? De-aș putea să-ncep
(Love Story)
(după auz)

Adaptare versuri: Mirela-Larisa Matei

Muzica: Francis Lai

Moderato

De-aș pu-tea să-n-cep să-ți po-ves-tesc iu-bi-rea noas-tră cum a fost?__

Apolodor

Muzica: Elena Ecaterina și Mirela-Larisa Matei

Versuri: Gellu Naum

Moderato

La circ, pe ghea-ța u - nui ră - ci - tor, Tră - ia vo -
ios și zâm - bi - tor, Un pin - gu - in din La - bra
dor. - Cum se nu - mea? - A - po - lo -
dor! - Și ce fă - cea? - Cân - ta la cor.

1. Cântă cu vocea, fluierul (blockflöte), pianul sau chitara începuturile pieselor de mai sus, apoi caută-le în *Repertoriul* de la finalul manualului și cântă-le integral.
2. Intonează intervalele exemplificate la rubrica *Descopăr*. Ce observi referitor la sunetele din care sunt formate intervalele?
3. Cântă melodic, apoi armonic, cu vocea sau cu fluierul (blockflöte), chitara, pianul sau aplicația *Piano* de pe telefonul mobil, împreună cu colegul tău sunetele intervalelor învățate. Ce impresie îți produce fiecare dintre acestea?
4. Învăță, respectând etapele, cântecele din lecție. Intonează intervalele de **3M**, **3m**, **6M** și **6m**, folosindu-te de începuturile lor. Identifică în partiturile acestora intervalele nou învățate și copiază-le în caiet.

Nimănu-i să nu faci rău
(canon)

A , B
Ni - mă - nui să nu faci rău, , Cu toți fra - ții să fii bun,
Să cin - stești pe Dum - ne - zeu Și - a - șa vei fi bun ro - mân.

Audiții

- George Enescu, *Rapsodia I, La major*
- Franz Schubert, *Cântec de leagăn*
- Francis Lai, *Where Do I Begin (Love Story)*
- Giuseppe Verdi, *Libiamo ne' lieti calici* (opera *Traviata*)

Știi că?

Cartea cu Apolodor este un text unic în cultura română, valoros atât după criteriile poeziei pentru oameni mari, cât și după rigorile specifice literaturii celor mici. Mistuit de dor, pinguinul Apolodor își ia rămas-bun de la prieteni și pornește spre Polul Sud, sperând că-și va găsi liniștea alături de frații lui din Labrador. Cămila Suzi, iepurele Buză-Lată și pisoiful Tiț încearcă să-l oprească, dar în zadar: dorul lui de depărtări e mai puternic decât orice și nicio rugămintă, oricât de fierbinte, nu topește dorința lui de a vedea ghețurile nesfârșite de la capătul Pământului.

Portofoliu

Audiază aria *Libiamo ne' lieti calici* din opera *Traviata* compusă de Giuseppe Verdi și scrie în 10 rânduri impresia ta despre muzica acesteia. Ce părere ai despre faptul că aria începe cu o sextă mare? Cum influențează acest lucru discursul muzical?

Cvarta și cvinta

Recapituluz

- 1 Ce sunt *terța* și *sexta*?
- 2 Cum pot fi din punct de vedere calitativ?
- 3 Ce alte intervale perfecte mai cunoști?

Dicționar

brav

curajos, cutezător, viteaz, îndrăzneț.

călău

bărbat însărcinat cu executarea osândiților la moarte; om crud, sângeros.

neam

națiune, popor; Totalitatea persoanelor înrudite între ele prin sânge sau prin alianță; persoană care face parte din aceeași familie cu cineva (în raport cu acesta).

Știi că?

AVRAM IANCU
(1824- 1872)

De profesie avocat, Avram Iancu a fost una dintre figurile marcante ale Revoluției de la 1848 din Transilvania. Fiind conducător al Țării Moților, se remarcă în anul 1849, comandând armata românilor transilvăneni, în alianță cu armata austriacă, împotriva trupelor revoluționare ungare aflate sub conducerea lui Lajos Kossuth.

Observ

Marșul lui Iancu (după auz)

Energico

Muzica: Timotei Popovici

As - tăzi cu bu - cu - ri - e Ro - mâ - ni - lor ve - niți Pe Ian - cu în câ - pi - e, vo - ioși să - l în - so - țiți. Spă - lați ar - me - le - voas - tre, De - gra - bă s - a - ler - găm, Din lo - cu - ri - le

Refren 1

noas - tre Pe duș - mani s - a - lun - găm. Ian - cu - le ma - re, Bra - vu - le ta - re, Cu noi să fii, Tu în - so - țeș - te și în - su - fle - țeș - te pe ai tăi fii.

Sunt gata, stau cu toții să se coboare-n văi,
Să izgonească hoții și-ai neamului călăi,
Iancu mergea-nainte pe-un cal cu ager curs,
Și peste-mbrăcăminte purta piele de urs.

Refren 2

Cine-a sta-n cale Iancului mare
Și brav român, fulger și trăsnet
Peste-al lui creștet de la român.

Descopăr

Cvarta este raportul de înălțime dintre două sunete aflate la distanță de patru trepte. *Cvarta* este *perfectă* și se notează **4p** atunci când conține două tonuri și un semiton.

4p

Cvarta perfectă

I IV I II III IV

Cvinta este raportul de înălțime dintre două sunete aflate la distanță de cinci trepte. *Cvinta* este *perfectă* și se notează **5p** atunci când conține trei tonuri și un semiton.

5p

Cvinta perfectă

I V I II III IV V

Rețin

Cvarta este intervalul dintre un sunet și al patrulea de la el. Aceasta este *perfectă* (**4p**).
Cvinta este intervalul dintre un sunet și al cincilea de la el. Aceasta este *perfectă* (**5p**).

Aplic

1. Intonează intervalele exemplificate la rubrica *Descopăr*. Ce observi referitor la sunetele din care sunt formate intervalele?
2. Cântă melodic, apoi armonic, cu vocea sau cu fluierul (blockflöte), chitara, pianul sau aplicația *Piano* de pe telefonul mobil, împreună cu colegul tău sunetele intervalelor învățate. Ce impresie îți produce fiecare dintre acestea?
3. Învăță, respectând etapele, cântecele din lecție. Intonează intervalele de 4p și 5p folosindu-te de începuturile lor. Identifică în partiturile acestora intervalele nou învățate.

Așa-i românul

Popular

1. A - așa-i ro - mâ - nul Când se-n-ve-se - leș - te Ca și ste - ja - rul
când în-mu-gu - reș - te A - așa-i ro - mâ - nul când es-te iu - bit
Ca și ste - ja - rul când a în - frun - zit, Când a în - frun - zit.

2. Țara-i mănoasă și în fericire
Poate oricine să trăiască-n ea,
Poate oricine, cu mic, cu mare,
Să fie liber într-a ei hotare.
3. Nu am cuvinte ca să pot a spune
Cât de frumoasă este țara mea.
Ca a mea mamă ce o am pe lume,
Tot așa dragă îmi este patria.
4. O rugăciune către ceruri zboară,
O rugăciune către Dumnezeu,
O rugăciune pentru a mea țară,
Și pentru tine, drag poporul meu.
5. Trăiască țara, patria mamă,
Trăiască toate câte sunt în ea,
Trăiască țara, patria mamă,
Asta-i dorința, asta-i ruga mea.

Portofoliu

Vizionează filmul *Familia Addams* și scrie în 10 rânduri impresia ta despre muzica acestuia. Ce părere ai despre faptul că melodia începe cu o cvartă perfectă? Cum influențează acest lucru expresivitatea filmului?

The Addams Family

Muzica: Vic Mizzy

They're cree-py and they're koo-ky Mys - te-rious and spoo-ky.

Dicționar

hotar

linie, limită ce desparte o țară de alta

mănoasă

care dă rod bogat

patriotism

sentiment de dragoste și devotament față de patrie și de popor, statornicit în decursul istoriei.

rugă

rugăciune, invocarea lui Dumnezeu

stejar

arbore înalt cu tulpina dreaptă, cu coroana largă, cu frunzele adânc crestate, cu florile care atârnă ca niște ciucuri, cu lemnul rezistent și dur, al căror fruct este ghinda.

Audiții

- Frédéric Chopin, *Concertul nr. 1, mi minor*
- Anton Pann, *Deșteaptă-te, române!*
- Frédéric Chopin, *Nocturnă*
- Vic Mizzy, *The Addams Family*
- Florile dalbe (colindă din Moldova)
- Giuseppe Verdi, *Marșul triumfal din opera Aida*
- Frédéric Chopin, *Vals în la minor*
- Robert Schumann, *Scene pentru copii, Visare*

Foaie verde și-o lălea

Allegro

Muzica după George Breazul

1. Ce semne de alterație învățate recunoști în cântecul *Foaie verde și-o lălea*?
2. Ce efect au semnele de alterație din cântec asupra notelor în fața cărora sunt puse?
3. Scrie pe caiet ultimul portativ din cântecul *Foaie verde și-o lălea* și analizează intervalele care se formează între fiecare dintre sunetele acestuia.
4. Interpretează cântecul împreună cu clasa, tactând măsura de 2/4.

Evaluare

1. a. 10 p.
b. 10 p.
c. 10 p.
2. a. 5 p.
b. 5 p.
c. 5 p.
d. 5 p.
3. a. 10 p.
b. 10 p.
c. 10 p.
d. 10 p.

Din oficiu: 10 puncte
Total: 100 de puncte

1. Notează în caiet enunțurile următoare și completează spațiile punctate cu unul dintre termenii de mai jos:
 - a. Semnul de alterație care coboară înălțimea sunetului cu un semiton se numește ...
 - b. Semnul de alterație care urcă înălțimea sunetului cu un semiton se numește ...
 - c. Semnul de alterație care aduce sunetul la înălțimea naturală după ce a fost alterat cu diez sau bemol se numește ...
 Termeni: **becar**, **bemol**, **diez**.
2. Scrie în caiet următoarele enunțuri și notează în dreptul fiecăruia **A**, dacă este adevărat, sau **F**, dacă este fals.
 - a. Terța este un interval de cinci trepte.
 - b. Cvinta poate fi mare sau mică.
 - c. Octava este un interval de opt trepte.
 - d. Cvarta este un interval perfect.
3. Copiază în caiet următoarele intervale și scrie deasupra fiecăruia ce fel de interval este:

Fișă de observare sistematică

La sfârșitul Unității 3 ...	Întotdeauna	Adesea	De obicei	Uneori	Niciodată
am fost atent la explicațiile profesorului.					
am fost activ pe parcursul lecțiilor.					
răspunsurile mele au fost corecte.					
am cântat respectând regulile învățate.					

U4

Tonalități majore și minore: gamă și arpeggiu, variantele gamelor minore, armura

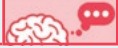
„Să greșești o notă – nu e grav. Dar să cânti
fără pasiune este inacceptabil.”
Ludwig van Beethoven

Lecția 1	48-49	Tonalitatea Do Major
Lecția 2	50-51	Tonalitatea la minor
Lecția 3	52-53	Tonalitatea Sol Major
Lecția 4	54-55	Tonalitatea mi minor
Lecția 5	56-57	Tonalitatea Fa Major
Lecția 6	58-59	Tonalitatea re minor
Recapitulare	60	
Evaluare	60	

Tonalitatea Do Major

Recapitulez

- 1 Ce intervale muzicale cunoști?
- 2 Ce este gama muzicală?
- 3 Ce caracteristici are gama Do Major?
- 4 Care este arpegiul gamei Do Major?

Știi că?

Musicalul *Pisicile aristocrate* (*The Aristocats*) este o comedie muzicală (1970) regizată de Wolfgang Reitherman și produsă de Walt Disney Productions. Este al douăzecilea din seria de filme animate Disney, având cele mai importante încasări dintre filmele de animație, din toate timpurile.

Știi că?

- „Într-o tonalitate se află și trepte cu funcții secundare: contradominanta (II), medianta superioară (III), medianta inferioară (IV) și sensibilă/subtonica (VII). În notația germanică, notele muzicale se scriu cu litere, astfel:
 - Do-C
 - Re-D
 - Mi-E
 - Fa-F
 - Sol-G
 - La-A
 - Si-B
- De multe ori, vom întâlni acordurile treptelor folosite în armonizarea unui cântec notate cu litere. De exemplu, într-un cântec în tonalitatea Do Major vom putea întâlni următoarele notații:
 - C (I-Do),
 - F (IV-Fa),
 - G (V-Sol).

Observ

Game și arpegii

Muzica: Richard și Robert Sherman

Din musicalul *Pisicile aristocrate*

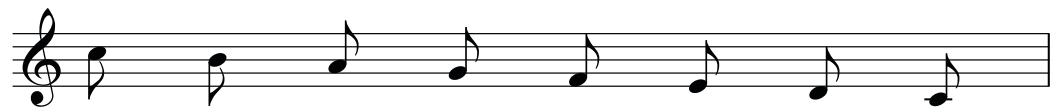
1. Câ - te-o no - tă da - c-a - zezi pe por - ta - tiv
2. Da - că e - xer - sezi în fi - e - ca - re zi
3. Să nu crezi că prac - ti - ca e în za - dar

Con - stru - iești ar - pe - gii, ga - me c-un mo - tiv.
Mu - zi - ca va fi o joa - că de co - pii
Din ră - sad va creș - te-o floa - re în fi - nal.

Le re - peți cu vo - ce ta - re să nu cânti pe nas
Do mi sol mi do mi sol mi fă a - șa me - reu
Fii is - teț și-ai să de - vii un ma - re-ar - tist și tu

Ga - me-ar - pe - gii și sol - fe - gii
Cu o ga - mă și-un ar - pe - giu
Da - că-n - cepi cu-o ga - mă și-un ar -

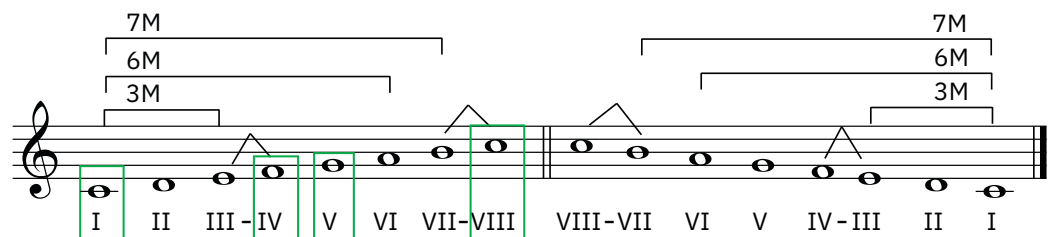

din - tr-un ceas. pe - - - giu.
nu e greu.

Descopăr

Gama este sinteza melodică a tonalității. Ea este alcătuită din ordonarea treptată, ascendentă și descendentă, a sunetelor ce compun o tonalitate, începând cu primul sunet, tonica, și terminând cu repetarea acestuia la octavă. Când sunt dispuse în gamă, sunetele tonalității poartă denumirea de trepte, fiecare având o funcție. Treptele cu funcții principale sunt: I-tonica, IV-subdominantă, V-dominantă.

Gama majoră are între treptele I-III un interval de terță mare, între I-VI are sextă mare, iar între I-VII are septimă mare. Intervalele enumerate determină modul gamei. În Do Major acestea sunt do-mi, do-la și do-si.

Semitonurile unei game majore sunt între treptele III-IV și VII-VIII. În Do Major acestea sunt între mi-fa și si-do. Este singura gamă majoră cu semitonuri naturale.

Tonalitatea reprezintă un ansamblu de funcții și relații bazat pe gravitatea sunetelor în jurul unui centru numit tonică. Cea mai întâlnită relație este înlănțuirea armonică: tonică, dominantă, subdominantă. Această relație este importantă atât în compunerea unei melodii, cât și în armonizarea ei.

Arpegiul unei game este alcătuit din treptele I, III, V, VIII. În gama Do Major, acestea sunt do, mi, sol, do. Cântate simultan sunetele arpegiului alcătuiesc acordul tonalității Do Major.

ALEXANDRU PAȘCANU
(1920-1989)

Compozitor și profesor de muzică român. Lui i se datorează nenumărate creații muzicale, atât instrumentale, cât și pentru coruri de copii sau mixte, ce încântă prin prospețimea și frumusețea lor. Dintre acestea putem aminti: *Ah, ce bucurie!* pentru cor de copii sau mixte, ce încântă prin prospețimea și frumusețea lor. Dintre acestea putem aminti: *Ah, ce bucurie!* pentru cor de copii sau mixte, *Chindia* pentru cor mixt, *Bocete străbune* pentru cor mixt, *Festum hibernum* pentru cor mixt.

Audiții

- Johann Sebastian Bach, *Preludiu* în Do Major
- Wolfgang Amadeus Mozart, *Sonata nr. 16* în Do Major
- Ludwig van Beethoven, *Sonata nr. 21* în Do Major, *Waldstein*

Portofoliu

Vizionează filmul *Pisicile aristocrate* și urmărește cu atenție melodiile prezentate în acesta. Descrie în 50 de cuvinte ce îți inspiră cântecul *Game și arpegii*, făcând trimiteri la tonalitatea în care este scris. Apoi adaugă-l la portofoliul personal.

Rețin

Tonalitatea Do Major este totalitatea sunetelor muzicale ce gravitează în jurul tonicii Do, funcțiile și relațiile tonale fiind subordonate înlănțuirii armonice I-Do, IV-Fa, V-Sol.
Gama Do Major este o scară muzicală alcătuită din notele acestei tonalități, ordonate succesiv.

Aplic

1. Intonează gama, arpegiul și înlănțuirea treptelor I-IV-V din tonalitatea Do Major.
2. Răsfoiește manualul și realizează pe caiet o listă cu toate cântecele din manual scrise în tonalitatea Do Major. Din această listă, subliniază-le pe cele în care identifici gama sau arpegiul tonalității. Învață-l pe cel pe care îl preferi.

Suntem mici

Muzica: Alexandru Pașcanu

Moderato

Refren

Dragi pă-rinți, sun-tem mici, Poa-te nu a-șă cu-minți Dar ci-tim și
Sun-tem mici, vom fi mari, Voi ne fa-ceți să fim tari Și a-șă cum

so-co-tim Și scri-em cu mult drag. vrem să fim ca voi.
vă iu-bim, Noi scri-em cu mult drag. vrem să fim ca voi.

Cuplet

1. Să ve-deți azi în ca-iet Cum am scris cu-rat, co-rect,
2. So-co-tim foar-te u-șor Ca și un cal-cu-la-tor,
3. Pro-fe-sori și-n-vă-ță-tori, Buni și în-țe-le-gă-tori

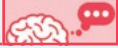
Am fă-cut și un de-sen, Juri că es-te tren.
Mai a-les când ne-a-ju-tați, Ma-me, frați și tați.
Ne con-duc a-tenți, cu drag, Spre al vie-ții prag.

Fii de-a pururi lăudat

Doam-ne-n lu-me câ-te sunt Și în cer și pe pă-mânt.
Tu pe toa-te Le-ai cre-at Fii de-a pu-ruri lă-u-dat.

Recapitulerez

- 1 Ce note formează gama tonalității Do Major?
- 2 Ce caracteristici are gama la minor?
- 3 Care este arpegiul gamei la minor?

TIMOTEI POPOVICI
(1870-1950)

Preot, pedagog și compozitor român. A compus numeroase creații laice și religioase pentru coruri de copii, coruri școlare, coruri pe trei voci și coruri bărbătești.

Știi că?

- Avram Iancu a fost considerat un simbol al luptei românilor pentru drepturi politice încă din timpul vieții. A luptat împotriva invaziei revoluționarilor maghiari, în condițiile în care guvernul ungar nu recunoștea drepturile românilor. A reușit să asigure apărarea Munților Apuseni, câștigând renumele de „Craiu Munților”.
- Secunda mărită este o secundă mare căreia i s-a adăugat un semiton prin folosirea unei alterații.
- În denumirile creațiilor muzicale se specifică doar tonalitatea, fără a menționa varianta naturală, armonică sau melodică.

Observ

Iancu la Turda

Din colecția Timotei Popovici

Con bravura

Stri - gă Băr - nuț, din Si - biu, Stri - gă Băr - nuț
Stri - gă Ian - cu de la mun - te, Stri - gă Ian - cu

din Si - biu Că Ar - dea - lul nu - i - pus - tiu
de la mun - te: „Nu te te - me, măi A - xen - te,

Allegretto

Că și eu vin de la mun - te
Că voi - ni - cii de la mun - te

Cu opt mii și no - uă su - te,
Stau ca bra - zii mii și su - te.”

Descopăr

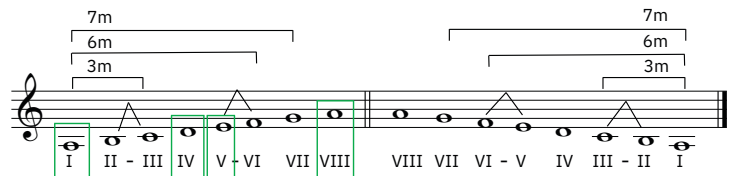

O tonalitate minoră are trei variante ale gamei: naturală, armonică și melodică.

Gama la minor natural

Intervale care determină modul gamei: 3m la-do, 6m la-fa, 7m la-sol.

Semitonuri: treptele II-III și V-VI, respectiv între si-do și mi-fa.

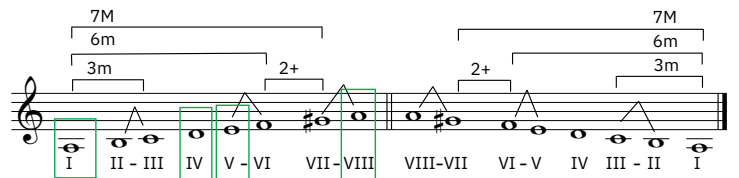

Gama la minor armonic

Intervale care determină modul gamei: 3m la-do, 6m la-fa, 7M la-sol#.

Variantei armonice îi este caracteristic intervalul de secundă mărită (2+).

Semitonuri: treptele II-III, V-VI și VI-VII, respectiv între si-do, mi-fa și sol#-la.

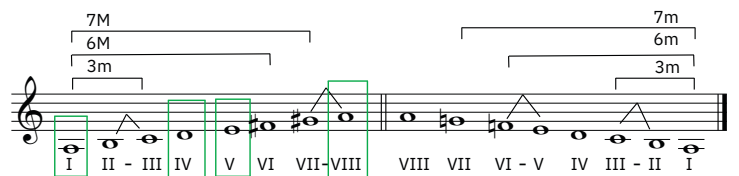

Gama la minor melodic

Intervale care determină modul gamei: 3m la-do, 6M la-fa#, 7M la-sol#.

Semitonuri: treptele II-III și VII-VII, respectiv între si-do și sol#-la.

În coborâre, varianta melodică are sunetele de pe treptele VII și VI nealterate, la fel ca varianta naturală.

Tonalitatea la minor

Treptele principale ale tonalității la minor sunt: I-la, IV-re, V-mi.

Arpegiul gamei la minor este alcătuit din sunetele de pe treptele I, III, V, VIII, respectiv la, do, mi, la. Cântate simultan, acestea formează acordul tonalității la minor.

În variantele naturale, gamele Do Major și la minor sunt singurele game alcătuite din sunete naturale. Ele au aceleași sunete, dar sunt dispuse diferit: Do Major are ca treaptă I sunetul do, la minor are ca treaptă I sunetul la.

Tonalitățile care au același material sonor, dar se deosebesc prin mod, tonică și dispunerea semitonurilor se numesc **relative**.

DUMITRU GEORGESCU KIRIAC
(1866-1928)

Compozitor, profesor, dirijor de cor și folclorist român. Pentru a onora memoria sa, Casa creației populare a județului Argeș a inițiat în 1970 Festivalul de muzică corală ce îi poartă numele.

Audiții

- George Enescu, *Sonata a treia pentru pian și orchestră – în caracter popular românesc*
- Frédéric Chopin, *Vals în la minor*
- Edvard Grieg, *Concertul pentru orchestra în la minor*
- Antonio Vivaldi, *Concertul pentru vioară în la minor*
- Franz Schubert, *Sonata în la minor*
- Robert Schumann, *Concert pentru pian în la minor* (Interpret Dinu Lipatti)

Portofoliu

Audiază *Vals în la minor* de Frédéric Chopin. Realizează un desen inspirat de muzica acestuia.

Muzeul Frédéric Chopin

Rețin

Tonalitatea la minor are treptele principale I – la, IV – re, V – mi și arpegiul la, do, mi, la. Gama acesteia are trei variante: naturală, armonică și melodică.

Aplic

1. Intonează gama, arpegiul și înlănțuirea treptelor I-IV-V din tonalitatea la minor.
2. Identifică în ce variantă a gamei la minor este scris fiecare cântec.
3. Analizează și învață cântecele respectând etapele de învățare a unui cântec.
4. Răsfoiește manualul și realizează o listă cu toate cântecele din manual scrise în tonalitatea la minor. Învăță-l pe cel preferat.
5. Audiază un fragment dintr-o lucrare propusă pentru audiere și exprimă în scris, în 50 de cuvinte ce simți atunci când auzi muzica respectivă.

Cântec de toamnă

Andantino

Muzica: Dumitru Georgescu Kiriac

Cu-a - le sa - le flori fru - moa-se Va - ra plea-că din-tre noi,
Vi - ne toam - na când cad frun - ze Cu fur - tuni și
vânt și ploi, Cu fur-tuni și vânt și ploi.

La izvor

Lento

Muzica și versuri: Ioan D. Vicol

În pă - du - re su - nă la iz - vor, Pe-n - se - rat, un
cân - tec de dor; zi - ce un flu-ier doi-na lui cu drag
și îi răs - pun - de frun - za cea de fag.

Recapituluz

- 1 Ce gamă majoră cunoști?
- 2 Ce caracteristici are o gamă majoră?
- 3 Între ce trepte se află semitonurile într-o gamă majoră?

GEORGE COȘBUC
(1866-1918)

Poet, critic literar, scriitor, publicist și traducător român transilvănean.

TITUS CERNE
(1877-1911)

Compozitor român, cunosător al cântului bizantin, unul dintre primii muzicieni români preocupați de studiul melodiilor psaltice bisericești și sub aspect teoretic.

Dicționar

(a) căta

a căuta, a urmări

(a) vremui

a se face vreme urâtă.

grai

glas, voce; limba vorbită

neam

națiune, popor

nestrămutat

care nu poate fi clintit, mutat din loc, nu poate fi schimbat.

potop

ploaie torențială

tra

existență, viață

vifor

vânt puternic, furtună cu ninsoare

Observ

Graiul neamului

Versuri: George Coșbuc

Muzica: Titus Cerne

Maiestuos

mf

Fi - e-a voas-tră-n-trea-ga ța - ră Și de ce - reți, vă mai
Dar, ne-stră - mu - tat, stră - mo - șii Tot cu ar - ma-n mâini au

f

dăm, Nu-mai da - ți - ne voi gra - iul Nea-mu - lui și se scu -
stat. Au văzut și munți de oa - se, Și de sân - ge, râ - uri

cresc.

la - ră, Să ne vre-mu-ias-că tra - iul, Câți duș-mani a-vem pe
ro - șii; Dar din ța - ra lor nu-i scoa - se Nici po - top și nici fur -

lu - me, Gra - iul ni-l ce-reau a - nu - me,
tu - nă, Gra - iul lor, de vo - ie bu - nă,

f

Să li-l dăm, Să li-l dăm.
Nu l-au dat, Nu l-au dat.

Descopăr

Pe orice sunet se poate construi o gamă majoră având ca model gama Do Major. Pentru a construi gama Sol Major trebuie să respectăm dispunerea tonurilor și semitonurilor dintr-o gamă majoră. Prin urmare, alterăm suitor sunetul fa care devine fa#. Pe acesta din urmă îl notăm în dreapta cheii sol și spunem că formează armura tonalității Sol Major. Astfel, în gama tonalității Sol Major nu va mai exista sunetul fa, ci fa#.

Intervalele care determină modul gamei Sol Major: 3M sol-si, 6M sol-mi, 7M sol-fa#.

Semitonurile gamei Sol Major: treptele III-IV și VII-VIII, respectiv între si-do și fa#-sol.

7M 6M 3M 7M 6M 3M

I II III-IV V VI VII-VIII VIII-VII VI V IV-III II I

Treptele principale ale tonalității Sol Major sunt: I-sol, IV-do, V-re.

Arpegiul gamei Sol Major este alcătuit din sunetele de pe treptele I, III, V, VIII, respectiv sol, si, re, sol. Cântate simultan acestea formează acordul tonalității Sol Major.

I III V VIII VIII V III I

Rețin

Treptele principale ale tonalității Sol Major sunt: I-sol, IV-do, V-re, iar arpegiul este sol, si, re, sol.

Semitonurile gamei Sol Major se află între treptele III-IV și VII-VIII, respectiv între si-do și fa#-sol.

Armura tonalității Sol Major este fa#.

Aplic

1. Intonează gama, arpegiul și înlănțuirea treptelor I-IV-V din tonalitatea Sol Major.
2. Identifică în cântecele prezentate în această lecție notele ce formează arpegiul tonalității Sol Major.
3. Analizează și învață cântecele respectând etapele de învățare a unui cântec.
4. Răsfoiește manualul și realizează o listă cu toate cântecele din manual scrise în tonalitatea Sol Major. Din această listă, subliniază-le pe cele în care identifici gama sau arpegiul tonalității. Învăță-l pe cel pe care îl preferi.

Cântec de leagăn

Versurile: Ștefan O. Iosif

Muzica: Ioan G. Brătianu

Liniștit

1. Hai, o - dor, hai, pă - să - ri - că, Dormi u - șor, dormi fă - ră
2. Ce tre - sari? Nu-i ni - me, ni - me, Li - niș - te și-o-n-tu - ne -
3. Și-a tri - mis o gă - ză mi - că Să-ți a - du - c-o scri-so -

fri - că, să te-a - lin - te moș cu - min - te Și să-ți cân - te-n-ce - ti -
ci - me, Doar ze - fi - rul, mu - sa - fi - rul, Cel șă - gal - nic și pri -
ri - că Și să-ți spu - nă noap-te bu - nă Că și el să - tul de

nel Mu - gur, mu - gur, mu - gu - rel, Mu - gur, mu - gur, mu - gu - rel.
beag A tre - cut pe lân - gă prag, Mu - gur, mu - gur, mu - gu - rel.
drum, Mer - ge să se cul-ce-a - cum. Mu - gur, mu - gur, mu - gu - rel.

Fericiți cei cu credință
(canon pe trei voci)

Fe - ri - ciți cei cu cre - din - ță, cu cre - din - ță

Le - dă Dom - nul bi - ru - in - ță bi - ru -

in - ță. Bim bam bim bam bim bam.

Dicționar**gâză**

insectă mică zburătoare

odor

ființă iubită; copil; obiect de mare preț.

pribeag

care merge din loc în loc fără a avea o țintă sau o treabă precisă; hoinar, rătăcitor.

șăgalnic

care face glume; care provoacă râsul; glumeț, hazliu, poznaș, vesel, șugubăț.

zefir

vânt slab, cald, care suflă primăvara dinspre apus; țesătură ușoară de bumbac.

IOAN G. BRĂȚIANU

(1885-1921)

Compozitor și muzicolog român, autor al binecunoscutelor cântece patriotice *Pui de lei* pe versuri de Ioan Nenițescu și *Imnul eroilor* pe versurile lui Roșca Dormidont.

ȘTEFAN O. IOSIF

(1875-1913)

Poet și traducător român autor al unor poezii îndrăgite de copii.

Audiții

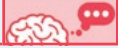
- Johann Sebastian Bach, *Menuet în Sol Major*
- Ludwig van Beethoven, *Sonata în Sol Major*
- Maurice Ravel, *Concert pentru pian în Sol major*
- Johannes Brahms, *Sonata pentru vioară în Sol Major*

Portofoliu

Accesează o aplicație muzicală (<https://musiclab.chromeexperiments.com/>, <https://www.noteflight.com/>, <https://musescore.org/en>, și compune o melodie în tonalitatea Sol Major, bazându-te mai mult pe sunetele din arpegiul tonalității.

Tonalitatea mi minor

Recapituluz

- 1 Ce note formează gama tonalității Sol Major?
- 2 Ce caracteristici are gama la minor?
- 3 Care este arpegiul gamei la minor?

Știi că?

Bella, ciao (*La revedere, frumoasă!*) este un cântec popular italian din regiunea Emilia-Romagna, compus pe la sfârșitul secolului al XIX-lea și fredonat de lucrători ca formă de protest la adresa condițiilor dificile de muncă de pe câmpiile de orez din nordul Italiei. Ulterior a devenit asociat cu Mișcarea de rezistență antifascistă italiană (1943-1945). În prezent, interpretarea melodiei în farsi (limba persană) a devenit simbolul de rezistență a femeilor iraniene.

Audiții

- Ciprian Porumbescu, *Balada pentru vioară și orchestra în mi minor*
- Edvard Grieg, *Sonata în mi minor*
- Felix Mendelssohn Bartholdy, *Concert pentru pian și orchestră în mi minor*
- Serghei Prokofiev, *Baletul Romeo și Julieta, Dansul cavalerilor*

Observ

O, bella, ciao

Cântec italian

Descopăr

Pe orice sunet se poate construi o gamă minoră având ca model gama la minor. Pentru a se respecta dispunerea tonurilor și semitonurilor, observăm că trebuie să alterăm ascendent sunetul fa care va deveni fa#. Acesta din urmă va fi trecut lângă cheia sol și vom spune că formează armura tonalității mi minor.

Tonalitatea mi minor are trei variante ale gamei: naturală, armonică și melodică.

Gama mi minor natural

Intervale care determină modul gamei: 3m mi-sol, 6m mi-do, 7m mi-re.

Semitonuri: treptele II-III și V-VI, respectiv între fa#-sol și si-do.

Gama mi minor armonic

Intervale care determină modul gamei: 3m mi-sol, 6m mi-do, 7M mi-re#.

Secundă mărită este între do-re#.

Semitonuri: treptele II-III, V-VI și VII-VIII, respectiv între fa#-sol, si-do și re#-mi.

Gama mi minor melodic

Intervale care determină modul gamei: 3m mi-sol, 6M mi-do#, 7M mi-re#.

Semitonuri: treptele II-III

și VII-VIII, respectiv între fa#-sol, și re#-mi. În coborâre, varianta melodică are sunetele de pe treptele VII și VI nealterate, la fel ca în varianta naturală.

Treptele principale ale tonalității mi minor sunt: I-mi, IV-la, V-si.

Arpegiul gamei mi minor este alcătuit din sunetele de pe treptele I, III, V, VIII, respectiv mi, sol, si, mi. Cântate simultan acestea formează acordul tonalității mi minor.

Tonalitatea mi minor

În variantele naturale, gamele Sol Major și mi minor sunt singurele game care au armura fa#. Ele au aceleași sunete (mi, fa#, sol, la, si, do, re, mi), dar dispuse diferit: Sol Major are nota sol ca treaptă I, iar mi minor are nota mi ca treaptă I.

Prin urmare, tonalitățile Sol Major și mi minor sunt **relative**.

 Rețin

Tonalitatea mi minor are treptele principale I – mi, IV – la, V – si și arpeggiul mi, sol, si, mi. Gama acesteia are trei variante: mi minor natural, mi minor armonic și mi minor melodic.

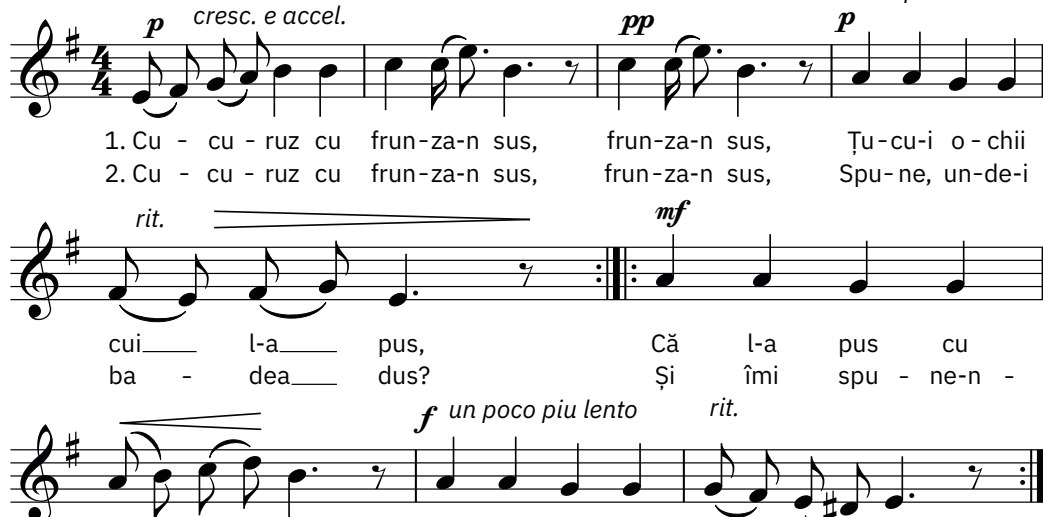
 Aplic

1. Intonează gama, arpeggiul și înlănțuirea treptelor I-IV-V din tonalitatea mi minor.
2. Identifică în ce variantă a gamei mi minor este scris fiecare cântec din lecție.
3. Analizează și învață cântecele respectând etapele de învățare a unui cântec.
4. Răsfoiește manualul și realizează o listă cu toate cântecele din manual scrise în tonalitatea mi minor. Învăță-l pe cel preferat.

Cucuruz cu frunza-n sus

 Muzica după Gheorghe Dima

Moderato **p** *cresc. e accel.* *Lento* **pp** *tempo 1* **p**

1. Cu - cu - ruz cu frun-za-n sus, frun-za-n sus, Țu-cu-i o - chii
 2. Cu - cu - ruz cu frun-za-n sus, frun-za-n sus, Spu - ne, un-de-i

rit. **mf**

cui - l-a - pus, Că l-a pus cu
 ba - dea - dus? Și îmi spu - ne-n -

f *un poco piu lento* *rit.*

pa - tru - boi, Țu - cu-i o - chii a - mân - doi.
 ce - ti - șor, Sim - te el de mi - ne - dor?

Melodie norvegiană

Versuri: Mirela-Larisa Matei

Muzica: Edvard Grieg

Pe țăr - mul mă - rii vin și pri - vesc al meu des - tin Să-mi
 spu - nă ci - ne - va un - de e pri - vi - rea
 ta Pe țăr - mul mă - rii hai, să ve - nim!

Dicționar

(a) țuca

a săruta

badea

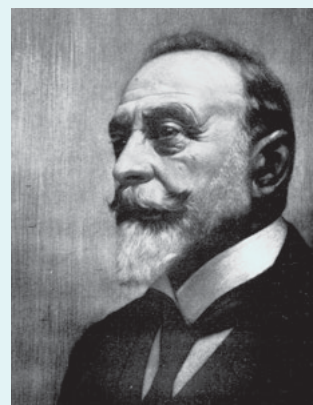
termen mângâietor folosit de femeile de la țară pentru bărbatul iubit.

cucuruz

porumb

țärm

Fâșie de pământ de-a lungul unei ape mari.

GHEORGHE DIMA
(1847-1925)

Compozitor, dirijor și pedagog român, considerat părintele muzicii corale românești. În semn de prețuire, mai multe instituții din România poartă numele lui: Academia de muzică din Cluj unde a fost primul director, Filarmonica din Brașov.

Portofoliu

- Serghei Prokofiev afirma: „Stravinsky vrea să-și acordeze creativitatea la modernitate. Eu vreau invers, modernitatea să se acordeze la creativitatea mea.” Audiază *Dansul cavalerilor* din baletul *Romeo și Julieta*, compus de Serghei Prokofiev, și scrie un mini eseu despre acesta, reliefând legătura dintre tonalitatea partiturii și expresivitatea muzicii.
- Aduagă-l la *Portofoliu* personal.

Tonalitatea Fa Major

Recapituluz

- 1 Ce tonalități majore cunoști?
- 2 Ce caracteristici are o gamă majoră?
- 3 Între ce trepte se află semitonurile într-o gamă majoră?

Știi că?

Drapelul național al României are trei culori, cu benzile verticale, începând de la lance, albastru, galben și roșu. Are o proporție de 2:3 între lățime și lungime. Semnificația simbolică a celor trei culori este una puternică. Roșul reprezintă curajul și sacrificiul făcut de români în lupta pentru libertate, galbenul, culoarea spicului de grâu, simbolizează bogăția naturală a țării, iar albastrul, culoarea cerului, reprezintă speranța și credința într-un viitor mai bun.

Dicționar

altar

parte a bisericii, despărțită de naos prin catapeteasmă, în care se oficiază liturgia; loc sfânt.

drapel

semn distinctiv al unui stat, al unei unități militare, al unei organizații, asociații etc. reprezentat printr-o bucată de pânză sau de mătase (într-una sau în mai multe culori, adesea cu o emblema sau cu o stemă) prinsă de o lance de lemn.

giulgiu

pânză în care se acoperă o persoană decedată.

Observ

Oșteanul și drapelul

Versurile: George Coșbuc

Muzica: Ioan D. Chirescu

Tempo di marcia

Descopăr

Gama tonalității Fa Major va avea ca model gama tonalității Do Major. Astfel, pentru a construi gama Fa Major trebuie să respectăm dispunerea tonurilor și semitonurilor dintr-o gamă majoră. Prin urmare, alterăm coborător sunetul si, care devine sib. Pe acesta din urmă îl notăm în dreapta cheii sol și spunem că formează armura tonalității Fa Major. Astfel, în gama tonalității Fa Major nu va mai exista sunetul si, ci sib.

Intervalele care determină modul gamei Fa Major: 3M fa-la, 6M fa-re, 7M fa-mi.

Semitonurile gamei Fa Major: treptele III-IV și VII-VIII, respectiv între la-sib și mi-fa.

Treptele principale ale tonalității Fa Major sunt: I – fa, IV – sib, V – do. Acestea sunt importante atât în compunerea unei melodii, cât și atunci când o armonizăm.

Arpegiul gamei Fa Major este alcătuit din sunetele de pe treptele I, III, V, VIII, respectiv fa, la, do, fa.

Cântate simultan acestea formează acordul tonalității Fa Major.

Rețin

Treptele principale ale tonalității Fa Major sunt: I-fa, IV-sib, V-do, iar arpegiul este fa, la, do, fa.

Semitonurile gamei Fa Major se află între treptele III-IV și VII-VIII, respectiv între la-sib și mi-fa.

Armura tonalității Fa Major este sib.

Aplic

1. Intonează gama, arpegiul și înlănțuirea treptelor I-IV-V din tonalitatea Fa Major.
2. Identifică în cântecele prezentate în această lecție notele ce formează arpegiul tonalității Fa Major.
3. Analizează și învață cântecele respectând etapele de învățare a unui cântec.
4. Răsfoiește manualul și realizează o listă cu toate cântecele din manual scrise în tonalitatea Fa Major. Învață-l pe cel pe care îl preferi dintre acestea.

Pie Jesu

Adaptare versuri în limba română: Mirela-Larisa Matei

Muzica: Lloyd Webber

Lento

Pi - e Je - su, pi - e Je - su pi - e Je - su, pi - e
Prin Ii - sus, prin Ii - sus, Prin Ii - sus, prin Ii -
Je - su, qui tol - lis pec - ca - ta mun - di,
sus, rit. Cel ca - re ne iar - tă, dă - le
Do - na e - is re - qui - em, do - na e - is re - qui - em
lor o - dih - nă veș - ni - că, dă - le lor o - dih - nă.

Clopoțelul

Larghetto

Clo - po - țe - lul su - nă, su - nă, su - nă, su - nă, Toți co - pi - ii
se a - du - nă. se a - du - nă. Bim bam bim bam bim bam.
se a - du - nă. se a - du - nă. Bim bam bim bam bim bam.

Cântec de seară

Muzica: Ambroise Thomas

În - cet co - boa - ră sea - ra Pe pa - jiști și că - rări Noi
îți cân - tăm un cân - tec A - mur - gu - le din zări. Noi zări.

LLOYD WEBBER
(n. 1948)

Compozitor englez și impresar de teatru musical. El a compus melodii celebre, precum: *Memory* din *Cats*, *The Music of the Night* și *All I Ask of You* din *The Phantom of the Opera*, *Nu știu cum să-l iubesc* din *Jesus Christ Superstar*, *Don't Cry for Me Argentina* din *Evita*. The New York Times s-a referit la el drept „cel mai de succes compozitor comercial din istorie”.

Dicționar

amurg

semîntuner care se lasă după apusul Soarelui și ține până la venirea nopții; crepuscul, înserare

cărare

drum îngust pe care se poate umbla numai cu piciorul.

veșnic

care există dintotdeauna și va exista mereu

zare

partea cerului sau a pământului pe care o mărginește linia orizontului; orizont

Audiții

- Richard Strauss, *Till Eulenspiegel*
- Lloyd Webber, *Pie Jesu*
- Maurice Ravel, *Cvartet de coarde în Fa Major*
- Muzio Clementi, *Sonatina în Fa Major*
- Frédéric Chopin, *Nocturna în Fa Major*
- Richard Strauss, *Sonata pentru violoncel și pian în Fa Major*

Portofoliu

- Memorează cântecul *Oșteanul și drapelul* compus de Ioan D. Chirescu pe versurile lui George Coșbuc și realizează un desen inspirat de acesta.
- Audiază lucrarea *Till Eulenspiegel* compusă de Richard Strauss și scrie o poveste inspirată de aceasta. Organizează împreună cu colegii tăi o seară de lectură în care să împărtășiți între voi poveștile scrise.

Recapituluz

- 1 Ce note formează gama tonalității Fa Major?
- 2 Ce game minore cunoști?
- 3 Ce caracteristici au?
- 4 Care este arpegiul fiecăreia?

Știi că?

În perioada Sfințelor Paști, în Vinerea Mare, are loc Prohodul Domnului, slujbă ce săvârșește toate momentele înmormântării lui Iisus Hristos. Cântarea lui Alexandru Flechtenmacher, *Mergi la cer* se intonează la final, în momentul în care credincioșii merg cântând în jurul bisericii.

ALEXANDRU FLECHTENMACHER
(1823-1898)

Compozitor, violonist, dirijor și pedagog din Vechiul Regat al României. Printre creațiile sale se numără: prima operă românească *Baba Hârca*, pe text de Matei Millo și muzica pentru cântecul *Hora Unirii*, pe versurile lui Vasile Alecsandri.

Observ

Mergi la cer

Muzica: Alexandru Flechtenmacher

Descopăr

Așa cum am văzut în lecțiile anterioare, pe orice sunet se poate construi o gamă minoră având ca model gama la minor. Pentru a se respecta dispunerea tonurilor și semitonurilor în gama re minor, observăm că trebuie să alterăm ascendent sunetul și care va deveni sib. Acesta din urmă va fi trecut lângă cheia sol și vom spune că formează armura tonalității re minor.

Tonalitatea re minor are trei variante ale gamei: naturală, armonică și melodică.

Gama re minor natural

Intervale care determină modul gamei: 3m re-fa, 6m re-sib, 7m re-do.

Semitonuri: treptele II-III și V-VI, respectiv între mi-fa și la-sib.

Gama re minor armonic

Intervale care determină modul gamei: 3m re-fa, 6m re-sib, 7M re-do#.

Secundă mărită este între sib-do#.

Semitonuri: treptele II-III, V-VI și VII-VIII, respectiv între mi-fa, la-sib și do#-re.

Gama re minor melodic

Intervale care determină modul gamei: 3m re-fa, 6M re-sib, 7M re-do#.

Semitonuri: treptele II-III și VII-VIII, respectiv între mi-fa și do#-re.

În coborâre, varianta melodică are sunetele de pe treptele VII și VI nealterate, la fel ca în varianta naturală.

Treptele principale ale tonalității re minor sunt: I-re, IV-sol, V-la.

Tonalitatea re minor

Arpegiul gamei re minor este alcătuit din sunetele de pe trepetele I, III, V, VIII, respectiv re, fa, la, re. Cântate simultan, acestea formează acordul tonalității re minor.

În variantele naturale, gamele Fa Major și re minor sunt singurele game care au armura sîb. Ele au aceleași sunete (re, mi, fa, sol, la, sîb, do, re), dar sunt dispuse diferit: Fa Major are sunetul fa ca treaptă I, iar re minor are ca treaptă I sunetul re. Ele sunt tonalități **relative**.

Rețin

Tonalitatea re minor are treptele principale I-re, IV-sol, V-la și arpegiul re, fa, la, re. Gama acesteia are trei variante: re minor natural, re minor armonic și re minor melodic.

Aplic

1. Intonează gama, arpegiul și înlănțuirea treptelor I-IV-V din tonalitatea re minor.
2. Identifică în ce variantă a gamei re minor este scris fiecare cântec.
3. Analizează și învață cântecele respectând etapele de învățare a unui cântec.
4. Răsfoiește manualul și realizează o listă cu toate cântecele din manual scrise în tonalitatea re minor. Învăță-l pe cel preferat.

Vois sur ton chemin

Mergi pe drumul tău

Din filmul *Les Choristes*

Muzica: Bruno Coulais

Adaptare versuri în limba română: Mirela-Larisa Matei

Vois sur ton che - min ga - mins ou - bli - ès è - ga - rès
Mergi pe dru - mul tău cre - de că în as - tă lu - me

don ne-leur la main pour les me - ner vers d'au-tres len - de - mains.
tu vei fi cu cei mai buni me - reu, la bi - ne și la rău.

Condorul

Versuri: Mirela-Larisa Matei

După o melodie de Nikolai Rimski-Korsakov

În - tr-o zi, pe când con-do - rul tre - cea în za - re, Pu - i - șo - rii
Iar gă - i - na a - ler-ga cu dis - pe - ra - re Să-i a - co-pe-

se ui - tau cu fri - că ma - re
re cu pe - ne - - - - le sa - le.

Portofoliu

Vizionează filmul *Les choristes* și scrie în 10 rânduri impresia ta despre muzica acestuia. Alege un cântec din film și învață-l după auz. Verifică dacă tonalitatea lui este una dintre cele învățate de tine.

Știi că?

- *Les Choristes (The Chorus / Un pedagog de școală veche)* este un film francez din 2004 regizat de Christophe Barratier. Povestea este inspirată de începuturile corului de băieți The Little Singers of Paris.
- La cea de-a 77-a ediție a Premiilor Academiei, *The Chorus* a fost nominalizat pentru *Cel mai bun film străin* și *Cel mai bun cântec original* (cel din urmă pentru *Vois sur ton chemin*, compus de Bruno Coulais).

Dicționar

condor

cel mai mare vultur, cu capul și cu gâtul golaș, complet mut, care trăiește în munții Americii de Sud.

Audiții

- Georg Friedrich Haendel, *Suita în re minor, Sarabanda*
- Wolfgang Amadeus Mozart, *Requiem în re minor*
- Franz Schubert, *Serenada*
- Domenico Scarlatti, *Sonata în re minor*

Aseară ți-am luat cercei

Andante

din repertoriul Mariei Tănase

A - sea - ră ți-am luat cer - cei___ Tra, la, la, la, la, la, la, la,
Și-a-cum te văd fă - ră ei.

Acceler.

Ci - ne ți-o mai lua cer - cei___ Tra, la, la,___ la, la, la, la, la, la.
Să stea spân - zu - rat ca ei.

1. Învăță cântecul *Aseară ți-am luat cercei*, interpretează-l împreună cu clasa și răspunde la următoarele întrebări:

- În ce tonalitate este compus? Dacă este o tonalitate minoră, în ce variantă?
- Ce alte variante ale acestei tonalități mai cunoști?

2. Asociază corect conținutul coloanelor de mai jos:

III-IV; VII-VIII	Treptele principale din tonalitate
I, III, V, VIII	Treptele pe care se formează arpegiul
I, IV, V	Treptele între care sunt semitonuri în gama majoră
II-III; V-VI	Intervalele caracteristice în gama majoră
3M, 6M, 7M	Intervalele caracteristice în gama minoră (varianta naturală)
3m, 6m, 7m	Treptele între care sunt semitonuri în gama minoră (varianta naturală)

Evaluare

Încotro

Moderato

Franz Schubert

Mi-a ră - să - rit în ca - le un pâ - ră - iaș_ se - nin, Ce_

lu - ne - că la va - le Ca un și - pot cris - ta - lin.

I. Respectând etapele de învățare a unui cântec, descifrează partitura fragmentului de mai sus din cântecul *Încotro* de Franz Schubert și răspunde pe caiet la următoarele întrebări:

- În ce tonalitate este compus?
- Care sunt treptele principale ale acestei tonalități?
- Care este armura tonalității în care este compus cântecul?
- Ce altă tonalitate cu aceeași armură mai cunoști?

II. Desenează în caiet tabelul de mai jos și completează-l cu informațiile corecte:

Caracteristici	Tonalități majore	Tonalități minore (varianta naturală)
locul semitonurilor		
intervalele caracteristice		
treptele pe care se formează arpegiul		
sonoritatea gamei, a cântecelor scrise în aceste tonalități		

III. Care sunt variantele unei game minore?

I. a) 10 p.

b) 10 p.

c) 10 p.

d) 10 p.

II. 4 x 10 p.

III. 10 p.

Din oficiu: 10 puncte

Total: 100 de puncte

Autoevaluare

După ce ai parcurs această unitate, completează, pe caiet, următoarele propoziții:

- Cel mai bine am înțeles ...
- Cel mai puțin am înțeles ...
- Cel mai mult mi-a plăcut ...
- Aș vrea să aflu mai multe despre ...

Dacă ai întrebări sau sugestii, adresează-le profesorului tău.

U5

Procedee componistice, forme și genuri muzicale

„Cântarea bisericească înveselește sărbătorile și face să se nască în inima credincioșilor dorul după Dumnezeu!”

Sfântul Vasile Cel Mare

Lecția 1	62-63	Muzica religioasă: sărbătorile pascale
Lecția 2	64-65	Procedee componistice: repetiția/schimbarea, varierea discursului
Lecția 3	66-67	Construcțiile mono; bi-, tri-partite (schema formală A, AB, ABA)
Lecția 4	68-69	Suita
Lecția 5	70-71	Miniatura instrumentală
Recapitulare	72	
Evaluare	72	
Proiect	73	Liedul

Recapituluz

- 1 În ce spațiu și cu ce scop se cântă muzica religioasă?
- 2 Ai ascultat vreodată o cântare religioasă?
- 3 Poți descrie ce ai remarcat mai întâi: textul sau melodia?

Știi că?

- Muzica islamică include recitarea *Coranului* și cântece religioase cunoscute sub numele de nasheed, iar buddhismul aduce în prim-plan mantruri și cântece de meditație.
- În tradițiile africane și amerindiene, muzica religioasă este strâns legată de ritualuri și ceremonii care celebrează legătura dintre om și natură sau dintre om și forțele spirituale. Aceste tradiții folosesc adesea instrumente tradiționale și dans pentru a exprima spiritualitatea și pentru a invoca prezența divină.

ANTON PANN

Antonie Pantoleon-Petroveanu
(1794 – 1854)

Cântăreț bisericesc, compozitor, folclorist și poet, literat, profesor, și publicist român, unul dintre cei mai activi muzicieni al primei jumătăți a secolului al XIX-lea.

Observ

Veniți să ne închinăm

Moderato

Ve - niți__ să ne în - chi - nă - m și să că - dem__ la Hris - tos!

Mân - tu - ieș - te - ne pe noi, Fi - ul lui Dum - ne - zeu,

Cel__ ce ai în - vi - at__ din__ morți, pe
Cel__ ce ești mi - nu - nat__ în - tre sfinți,

noi__ cei ce-ți cân - tăm: A - li - lu - i - a!

Descopăr

Muzica religioasă este o formă de exprimare artistică fundamental legată de spiritualitate și credință. Fiecare cult religios are propriile sale forme de manifestare muzicală. De exemplu, muzica religioasă creștină include imnuri, psalmi, tropare și alte cântări liturgice, cântate monodic și antifonic, care sunt utilizate în cadrul slujbelor religioase. Slujbele religioase creștine se numesc liturgie în cultul ortodox și catolic. În cultul romano-catolic, slujba se mai numește și missă. Această diversitate a cântărilor religioase, reflectă varietatea credințelor și practicilor religioase din întreaga lume.

Muzica este unul dintre mijloacele de comuniune și unitate în cadrul comunităților religioase. În timpul slujbelor și ceremoniilor, enoriașii participă activ prin intermediul cântecelor și muzicii, intonate într-un spațiu în care credința devine o experiență spirituală colectivă.

Un aspect important al muzicii religioase este capacitatea sa de a transmite emoții profunde urmărind sonor importanța textului biblic. Prin intermediul versurilor și al melodiilor, muzica religioasă creează un cadru propice pentru rugăciune, contemplare și meditație. Aceasta poate fi folosită pentru a exprima bucuria sau recunoștința față de divinitate, contribuind la întărirea legăturii dintre credincioși și Dumnezeu.

Pe lângă funcția sa liturgică, muzica religioasă a influențat, de asemenea, dezvoltarea genurilor culte și populare. Compozitori marcanți precum Johann Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus Mozart și Ludwig van Beethoven au compus lucrări religioase foarte apreciate de publicul meloman pentru muzicalitatea lor.

Muzica religioasă din perioada sărbătorilor pascale

Perioada sărbătorilor pascale se celebrează primăvara, este marcată prin începerea Postului Mare, apoi sărbătoarea Floriilor (Intrarea Domnului Iisus în Ierusalim), Săptămâna Patimilor și culminează cu Învierea, cel mai important moment al creștinătății.

Muzica religioasă a sărbătorilor pascale este o componentă esențială a tradițiilor creștine din întreaga lume. Aceasta reprezintă o expresie profundă a credinței, bucuriei și recunoștinței creștinilor în timpul Săptămânii Mari și în ziua Învierii. Fiecare confesiune creștină are propriile sale tradiții muzicale specifice, dar există și elemente comune care unesc diversele rituri și culturi în această perioadă sacră.

1. Cântece de Înviere. Muzica de Înviere este plină de triumf și bucurie, reflectând evenimentul central al creștinismului – Învierea lui Iisus Hristos. Aceste cântece aduc în prim-plan speranța și încrederea în viață veșnică. *Christ, the Lord, Is Risen Today* și *Victory in Jesus* sunt exemple de

Muzica religioasă: sărbătorile pascale

astfel de cântece în cultele protestant și catolic, în timp ce în cultul ortodox, una dintre cele mai cunoscute cântări este *Ziua Învierii* de Nicolae Lungu.

- Cântece pascale tradiționale.** Fiecare tradiție creștină are propriile cântece tradiționale pentru sărbătorile pascale. Atât în biserica ortodoxă, cât și în cea catolică, *Hristos a Înviat!* este un imn central care marchează bucuria Învierii.
- Colinde pascale.** În multe culturi, colindele pascale sunt o tradiție îndrăgită. Acestea pot include povești biblice, bucuria Învierii și urări de bine pentru comunitate.
- Slujbele religioase.** Slujbele speciale de Paște prezintă credincioșilor o muzică liturgică distinctivă, cu texte care reflectă profundele învățături teologice ale Învierii. Imnurile pascale, antifoanele și psalmii special aleși pentru aceste slujbe reprezintă o tradiție veche, menită să sublinieze triumful asupra morții și bucuria Învierii lui Hristos.

Dicționar

antifonic

tip de cântare în care melodia este împărțită între două grupuri care dialoghează muzical textul biblic.

monodic (monodie)

cântare pe o singură voce.

NICOLAE LUNGU
(1900-1993)

Compozitor în a cărei creație găsim muzică religioasă corală, cu caracter folcloric și cultă; preot, profesor de liceu dar și conferențiar al Institutului Teologic din București, dirijor al coralelor bisericești și laice. Autor de manuale, studii și articole, lucrări de muzică psaltică, muzică vocală și corală, figură emblematică a muzicii corale românești.

Audiții

- Anton Pann, *Tatăl nostru*
- Nicolae Lungu, *Fericirile* (din *Liturghie*)
- Ioan D. Chirescu, *Ziua Învierii*
- Sf. Ambrozie, *Gloria in excelsis Deo*
- *Christ the Lord Is Risen Today*, cântec tradițional
- *À toi la gloire, O Ressuscité!* din oratoriul *Iuda Macabeul* de Georg Friedrich Händel

Rețin

Muzica religioasă reprezintă o formă de expresie artistică profundă, care nu doar îmbogățește ritualurile și slujbele religioase, ci și contribuie la exprimarea și transmiterea credinței și spiritualității într-un mod autentic.

Exprimare sonoră a spiritualității, muzica religioasă permite păstrarea și transmiterea învățăturilor creștine într-o abordare apropiată credincioșilor. Versurile cântecelor pot conține învățături religioase, povestiri sacre și principii morale, contribuind la educarea credincioșilor într-un mod accesibil.

Paștele este cea mai importantă sărbătoare religioasă din an, multe dintre sărbătorile creștine au stabilite data lor în funcție de Înviere. Sărbătorile Pascale încep cu o perioadă de post de 40 de zile urmate de celebrarea Învierii. La 40 de zile de la Înviere, creștinii sărbătoresc Înălțarea lui Hristos, iar la 50 de zile de la Înviere, Pogorârea Sfântului Duh.

Toate cântările din toată această perioadă de aproximativ 90 de zile prezintă suferința și patimile Mântuitorului spre minunea Învierii, cântările religioase vestesc bucuria iubirii lui Dumnezeu, înălțare duhovnicească și nădejde în mântuire.

Aplic

Hristos a înviat!

Moderato

după Gavriil Musicescu

Hris-tos a în - vi - at _____ din morți, cu moar-tea pe moar-te căl-
când și ce - lor din mor-min - te vi - a - ță dă - ru - in - du - le.

- Învăță cântecele *Veniți să ne închinăm* și *Hristos a înviat!*, respectând etapele de învățare a unui cântec.
- Observă la ambele cântece ritmul liber, neîncadrat în măsură, specific muzicii religioase ortodoxe, și cântă-le bătând ușor cu degetul în bancă fiecare timp.
- Cântă *Hristos a înviat!* astfel: profesorul împarte clasa în două grupe; cântă fiecare grupă, pe rând, câte o dată cântecul, iar a treia oară va cânta toată clasa.

Investigație

În foarte multe cântări religioase întâlnim expresia/exclamația *Aleluia* (popular *Aliluia*). Căutați sensul acestei expresii, de unde provine, și dați exemple de minimum două lucrări muzicale în care se întâlnește (în limba română sau în altă limbă).

Recapituluz

- 1 În ce perioadă se cântă *Hristos a Înviat*?
- 2 La ce fac trimitere cântările bisericești din perioada pascală?

Dicționar

bolero

dans spaniol, tradițional culturii flamenco. Îl întâlnim ca denumire (însă diferit stilistic și coregrafic) și în folclorul cubanez al celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea.

NIKOLAI RIMSKI-KORSAKOV
(1844-1908)

Compozitor, profesor, dirijor și cercetător al folclorului rus, cel mai prolific membru al *Grupului celor 5* a excelat în toate genurile abordate: simfonic, concertant, cameral, vocal și de operă. În suita simfonică *Șeherezada*, compozitorul se inspiră din antologia de povești orientale *O mie și una de nopți*. Fiecare mișcare din suită poartă titlul câte unei povești pe care Șeherezada o spune Sultanului.

- Marea și corabia lui Sindbad*,
- Prințul Kalender*,
- Tânărul Prinț și Tânăra Prințesă*,
- Festival la Bagdad, Marea. Corabia lovindu-se de stânci*.

Pentru a ilustra vocea și personalitatea celor două personaje principale, compozitorul alege câte o temă a cărei sonoritate și caracter se schimbă pe parcursul povestirii, în funcție de starea personajelor.

Procedee componistice: repetiția/schimbarea, varierea discursului

Observ

Hristos a înviat!

Al. Podoleanu

mf

Hris - tos a în - vi - at din morți cu
moar - tea pre moar - te căl - când și ce - lor din mor -
min - te vi - a - ță dă - ru - in - du - le.

Descopăr

În procesul de creație a unei lucrări muzicale, compozitorii folosesc diverse procedee prin care conduc tema muzicală de la prima apariție a acesteia până la final.

Repetiția este unul dintre cel mai des întâlnite procedee muzicale, care fixează în memoria publicului ascultător ideea centrală a lucrării muzicale.

Adesea, repetiția aduce la finalul celei de a doua apariții a melodiei un element nou, o **schimbare** al cărei rol este acela de a evidenția caracterul repetitiv al fragmentului muzical printr-o sonoritate de tip „întrebare-răspuns” și de a determina ascultătorul să învețe, să rețină și să redea melodia fără prea mari dificultăți.

Asemenea procedee întâlnim în lucrările: *Bolero* de Maurice Ravel; *Mica serenadă* de Wolfgang Amadeus Mozart, *Simfonia nr. 5* de Ludwig van Beethoven.

Varierea discursului muzical pornește de la tema principală pe care compozitorul o reia sub noi și diverse înfățișări sonore. De la schimbări de tempo și intensitate, la cele de ritm, până la adăugarea sau scoaterea unor note originale temei principale, acest procedeu dând naștere unei categorii aparte: tema cu variațiuni.

Rețin

Repetiția, schimbarea și varierea discursului muzical sunt procedee componistice utilizate în procesul creativ de către autor pentru a înfrumuseța lucrarea muzicală, a construi o structură și o formă a genului muzical în care publicul ascultător să poată urmări evoluția temei muzicale principale.

Aplic

1. Continuă fraza de mai jos folosind unul dintre procedeele componistice învățate, în așa fel încât să fie corectă din punct de vedere muzical.

2. Ascultă tema *Șeherezadei* din lucrarea lui Nikolai Rimski-Korsakov *Șeherezada*, urmărind conturul ritmico-melodic evidențiat în partitură. Acordă atenție temelor personajelor principale și observă în funcție de caracterul muzicii, evoluția acestora. Identifică procedeul componistic utilizat.

3. Ascultă partea I din *Mica serenadă* de Wolfgang Amadeus Mozart și identifică procedeul componistic utilizat, urmărind partitura din fragmentul de mai jos.

Allegro

4. Învăță fragmentul din cântecul *Hey, Jude*, apoi ascultă cântecul și cântă-l în întregime împreună cu clasa. Ce procedeul componistic învățat descoperi atunci când apare fragmentul învățat din manual?

Hey, Jude

The Beatles

5. Ascultă lucrarea *La follia* de Antonio Vivaldi. Aceasta este compusă pe o temă repetitivă cu caracter dansant. Observă dacă repetarea temei este identică sau variată și scrie acest lucru în caietul de educație muzicală.
6. Cântă *Hristos a Învia!* de Alexandru Podoleanu și identifică tipul de procedeu folosit de compozitor în creația sa. Remarcă diferențele dintre cele două variante învățate.
7. Cântă împreună cu clasa *Ave Maria* (muzica de J.S. Bach/Ch. Gounod) și urmărește conturul ritmic și melodic al vocii și chitarei, identificând procedeul componistic utilizat. Acompaniamentul se poate executa de către colegi/profesor.

Portofoliu

Utilizând procedeele componistice învățate, desenează un personaj, la alegere, pe colțul fiecărei foi din caietul de Educație muzicală repetând, schimbând și variind gestica sau mimica personajului. Când vei răsfoi caietul, vei descoperi un desen animat.

Dicționar

prietenie

sentiment de simpatie, de stimă, de respect, de atașament reciproc, care leagă două persoane; legătură care se stabilește între persoane, pe baza acestor sentimente.

serenadă

cântec instrumental liric, interpretat seara. În original, titlul lucrării mozartiene este *Eine kleine Nachtmusik* (lb. germană) – *Micuța muzică de seară* (lb. română).

Știi că?

- **Repetiția** unei structuri ritmice în desfășurarea discursului muzical poartă denumirea de **ostinato**. Întâlnim acest procedeu în creația lui Ravel și Beethoven, dar și în cea mai cunoscută melodie a formației QUEEN, *We will rock you*.
- Compus în 1968, *Hey, Jude* are o durată de aproximativ 7 minute, fiind la lansarea sa cel mai lung cântec din topurile britanice. În decursul anilor '70, multe trupe vor compune piese ca variațiuni ale acesteia. Topul Billboard o numește drept al X-lea cel mai mare hit al tuturor timpurilor.

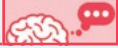
Audiții

- Maurice Ravel, *Bolero*
- Ludwig van Beethoven, *Simfonia nr. 5 în do minor op. 67*.
- Wolfgang Amadeus Mozart, *Mica serenadă*
- Nikolai Rimski Korsakov, *Suita simfonică Șeherezada*
- Joseph Haydn, *Simfonia 94 Surpriza*, partea a II-a
- Antonio Vivaldi, *La follia*
- Daft Punk, *Around the world*
- John Adams, *Short Ride in a Fast Machine*
- The Beatles, *Hey, Jude*

Construcțiile mono, bi-, tri-partite (schema formală A, AB, ABA)

Recapitulez

- 1 Cum se numesc cele trei procedee componistice utilizate de compozitori în discursul muzical?
- 2 Poți identifica în primul portativ al cântecului *Cucu!* unul dintre ele?
- 3 Dar în audiția *Visul unei nopți de vară* – *Marș nupțial* de Felix Mendelssohn-Bartholdy?

Audiții

- Felix Mendelssohn-Bartholdy, *Visul unei nopți de vară*
- Ludwig van Beethoven, *Sonata Lunii nr. 14 în do diez minor Quasi una fantasia, Op. 27 nr. 2, partea I – Adagio sostenuto.*
- Clara Schumann, *Sonata pentru pian în sol minor, partea I – Allegro.*
- Dimitri Șostakovici, *Valsul nr. 2 din Suita de Jazz pentru orchestră.*
- Serghei Rahmaninov, *Variațiuni pe o temă de Paganini (după Capriciul nr. 24 în la minor).*

FRANZ SCHUBERT
(1797-1828)

Compozitor romantic, autor a peste 600 de lieduri pe versurile unor mari poeți (Goethe, Heine, Shakespeare), impresionează prin frumusețea și sensibilitatea creației sale în care se remarcă perfectă legătură dintre text și muzică. Liedurile sale sunt grupate în ciclurile: *Frumoasa morăriță*, *Călătorie de iarnă*, *Cântecul lebedei*.

Observ

Cucu!

Allegro (Tempo de joc)

Melodie elvețiană

PERIOADA 1

fraza 1 fraza 2

m 1 m 2 m 3

1. Prin co-dri, pri-mă - va - ra, Eu zbor și când vo - ios, Din zori și pâ - nă
2. Când mier-le dau de ves-te, În crâng vo-ios cân-tând Și spun a mea po-1. L'in - ver-no e pa - sa-to, l'a - pri - le non c'è più, e ri - tor-na - to il

PERIOADA 2

fraza 3

m 4 m 5

sea - ra, Cu glas me-lo - di - os. Cu - cu, cu - cu cu - cu, cu - cu Eu
ves - te, Eu „cu - cu” le răs - pund.
mag - gio al can-to del cu - cù. Cu - cù, cu - cù cu - cù, cu - cù l'a -

fraza 4

m 6 m 7 m 8

zbor și cânt vo - ios. Din zori și pâ - nă sea - ra, Cu glas me-lo-di - os.
pri - le non c'è più, e ri - tor-na-to il mag-gio al can - to del cu - cù.

Descopăr

Privind în detaliu construcția muzicală a unui cântec putem identifica elementele de structură ale acesteia.

Motivul, cea mai mică unitate muzicală cu identitate proprie, poate fi comparat cu o propoziție gramaticală. În partitură, motivul ocupă cel puțin spațiul unei măsurii muzicale. În muzica cu text, motivul corespunde unui vers din textul poetic.

Fraza muzicală cuprinde de obicei două sau trei motive muzicale. În muzica vocală, fraza se cântă din aceeași respirație, derulând pe întreg parcursul măsurilor aceeași idee muzicală. Așadar, fraza muzicală este tot o unitate de sine stătătoare în care versurile (propozițiile muzicale) se află în raport de coordonare sau/și de subordonare.

Perioada muzicală reunește două sau mai multe fraze care împărtășesc o idee comună, dominantă. În funcție de numărul perioadelor existente în structura muzicală, aceasta este: **monopartită (A)**, **bipartită (AB)** sau **tripartită (ABA)**. În muzica vocală putem identifica în succesiunea perioadelor muzicale caracterul strofic, specific genului.

Specific muzicii vocale cu acompaniament pianistic, **liedul** este reprezentativ curentului clasic și romantic (intersecția secolelor XVIII – XIX) și îl găsim în creația compozitorilor germani și austrieci: Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven și Franz Schubert. Textul poetic în care descoperim natura și sentimentele umane este la fel de important precum melodia, genul muzical fiind accesibil publicului larg.

Rețin

Limbajul muzical are o structură similară limbajelor verbal și scris. În microstructura sa întâlnim motivul, fraza și perioada muzicală.

Numărul *perioadelor muzicale* existente într-un cântec generează și forma acestuia: monopartită, bipartită, tripartită.

Liedul este un cântec vocal cu acompaniament de pian în a cărui structură (formă) remarcăm una sau mai multe *perioade muzicale*.

Aplic**Al primăverii glas**

Versurile: Ion D. Vicol

Muzica: W.A. Mozart

PERIOADA A

fraza a

fraza a'

Al pri-mă-ve-rii glas vo - ios Se-a - u-de-n ori - ce pom, E
vre-mea să - năl - țăm și noi Cân - ta - re pen - tru om.

1. Cântecele *Al primăverii glas* are o singură perioadă muzicală, așadar o singură idee, atunci el va fi considerat monopartit. Învăță cântecele, respectând etapele de învățare a unui cântec, apoi cântă-l împreună cu clasa. Profesorul va împărți clasa în două grupe care vor cânta fiecare câte o frază.
2. *Teiul* aparține ciclului de lieduri *Călătorie de iarnă* fiind dominat de tristețe și de dorul pentru iubita pierdută. Audiază liedul și realizează o schiță în caiet lăsând muzica și textul să te ghideze.

Teiul

Moderato

Muzica: Franz Schubert

1. Un tei, lân-gă fân - tâ - nă, O - ra - șul pri - ve - ghea; În
um - bra-i ră - co - roa - să, vi - sa - rea mă - fu - ra.

3. Ascultă *Valsul minutului* de Frédéric Chopin și semnalează prin ridicarea mâinii atunci când simți că se schimbă caracterul muzicii și se intră într-o nouă secțiune.
4. Ascultă tema muzicală principală a filmului *Pantera roz* și identifică tipul de construcție muzicală.

Portofoliu

Audiază lucrarea *The Syncopated Clock* compusă de Leroy Anderson. Încercă să identifici structura sa. Pentru fiecare secțiune descoperită, desenează un cadru de *bandă desenată*.

Dicționar**bipartit**

două părți; dezvoltarea a două teme/idei muzicale de tip AB

monopartit

într-o singură parte.

Când utilizăm termenul pentru a identifica forma unei lucrări muzicale, înțelegem dezvoltarea unei singure teme/idei muzicale de tip A.

tripartit

trei părți; dezvoltarea a două teme/idei muzicale de tip, ABA în care revenirea temei principale poate uneori aduce cu sine un element sonor concludiv (oferind astfel senzația de încheiere).

forma de lied

prezintă toate cele trei tipuri de structuri detaliate mai sus.

Știi că?

- Franz Schubert a fost un mare admirator al creației compozitorului Ludwig van Beethoven, simfoniile sale omagiază stilul beethovenian.
- Frédéric Chopin a creat valsul „Le petit chien”, având ca inspirație comportamentul jucăuș al unui câțel care dădea prietenos din coadă. Această piesă a fost numită mult timp „Vals-minut”, întrucât pianistii încercau să-l interpreteze într-un minut.

Audiții

- *The Syncopated Clock*, Leroy Anderson
- Franz Schubert, *Teiul; Păstrăvul; Regele ielelor*
- Wolfgang Amadeus Mozart, *Ciclul de 6 lieduri*
- Frédéric Chopin, *Valsul minutului*
- Henry Mancini, *Pantera roz* (tema muzicală a filmului)
- Lalo Schifrin, *Misiune imposibilă* (tema muzicală a filmului)

Recapitulerez

- 1 Cum se numesc elementele de structură ale unei melodii și care este relația dintre acestea?
- 2 Câte tipuri de structuri muzicale există și ce element muzical le definește?
- 3 Ce îți mai amintești despre menuet?

Dicționar

menuet

dans francez în măsură ternară, devine rapid unul dintre dansurile preferate ale aristocrației europene. În muzica dedicată orchestrei întâlnim menuetul ca formă muzicală în partea a III-a a simfoniilor de secol XVII și XVIII.

JOHANN SEBASTIAN BACH
(1685-1750)

Compozitor baroc german, emblematic creator al suitei baroce, aici înfățișat alături de Frederick cel Mare (1712-1786), la Potsdam, în 1747. La scurt timp, Bach își va pierde total vederea.

Ultimul din dinastia Hohenzollern, împărat al Prusiei în timpul vieții lui Bach, monarhul va juca un rol determinant în creația compozitorului ale cărui lucrări sunt inspirate și/sau dedicate prieteniei ce îi va lega până la moartea lui Bach.

Dintre creațiile lui Bach amintim: *Arta Fugii*, *Concertele Brandenburgice*, *Variațiunile Goldberg*, *Oratoriile Patimile după Matei și Patimile după Ioan*, *Missa în si minor*.

Observ

Privește cu atenție gravura înfățișându-l pe Edouard Charton (1807-1890), figură marcantă a aristocrației franceze (poet, prozator și publicist), într-un număr al publicației sale *Le Magasin pittoresque* (*Revista pitorească*) dansând un menuet.

Descopăr

Istoria suitei își are originile în muzica de dans a curților regale europene din secolele XVI-XVII, evoluând de-a lungul timpului pentru a se adapta la schimbările gusturilor și stilurilor muzicale.

De obicei, o suită cuprinde mai multe părți distincte, iar fiecare dintre acestea are **un caracter, un tempo și un ritm** specific.

Muzicologii remarcă două tipuri de suite.

1. **Suita preclasică** întâlnită la începutul secolului al XVIII-lea este alcătuită prin alăturarea mai multor dansuri europene, respectând principiul contrastant din punct de vedere tematic. În epocă, remarcăm modelul care se impune rapid în creația tuturor compozitorilor genului:

- **Allemandă** - dans german introductiv, în mișcare moderată, măsură de 4 timpi;
- **Courantă** - dans francez cu ritm vioi;
- **Sarabandă** - dans spaniol, mișcare lentă, măsură de 3 timpi;
- **Gigă** - dans englez, vioi, cu ritm punctat, măsură de 6 timpi.

Alături de dansurile fixe ale suitei, compozitorii puteau introduce și alte dansuri franceze (menuet, bourrée, gavotă), germane, italiene, spaniole sau engleze.

Compozitori reprezentativi:

- Johann Sebastian Bach (suitele franceze);
- Georg Friedrich Haendel (*Muzica apelor*, *Muzica focurilor de artificii*);

2. **Suita modernă** începe din secolul al XIX-lea, continuând și în secolul al XX-lea, cu mai multe variante:

- suita folclorică** - alcătuită din teme și dansuri populare specifice unei zone geografice.
 - suita simfonică/instrumentală** - are la bază o poveste, este o lucrare în formă liberă specifică genului simfonic al epocii romantice sau și a miniaturii instrumentale.
 - suita din lucrări scenice** - are la bază reluarea celor mai apreciate teme (de către public) dintr-o operă sau un balet și recompunerea lor într-o partitură pentru orchestră.
- Compozitori reprezentativi: Georges Bizet, Edward Grieg, Felix Mendelssohn Bartholdy, Serghei Prokofiev.

Rețin

Suita este o compoziție muzicală ce constă într-o succesiune de părți cântate instrumental, în aceeași tonalitate, contrastante prin măsură, nuanțe și tempo.

Tipurile de suită consacrate de-a lungul istoriei muzicii: **suita preclasică și suita modernă**.

Între secolele XVII-XVIII, aristocrația europeană începe să prindă gustul petrecerilor fastuoase la care ansamblurile invitate de marile familii nobiliare interpretau lucrări muzicale cu caracter dansant, compuse special pentru astfel de ocazii.

 Aplic

1. Audiază *Arie pe coarda Sol* din *Suita în Re Major pentru orchestră BWV1068* din creația compozitorului Johann Sebastian Bach, urmărind partitura din manual. Profesorul împarte clasa în două grupuri, pentru a cânta împreună, pe 2 voci, fragmentul prezentat.
2. Audiază pe rând piesele inspirate din prezenta lucrare: Annie Lennox – *A whiter shade of pale* și Sweetbox – *Everything's gonna be alright* și identifică asemănările și deosebirile în preluarea teme principale a lucrării lui Bach.
3. Realizează o muzicogramă care să sugereze coregrafia acestui dans.

Arie pe coarda Sol

(după auz)

Versuri: Magda Bădău

Muzica: Johann Sebastian Bach

Lento

The musical score consists of six systems, each with a vocal line and a piano accompaniment line. The lyrics are written below the vocal line, and percussive notation (bam, bim) is written below the piano line. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4.

System 1:
 Vocal: Bam _____ bim bam bim bam bim bam bim bim bam
 Piano: Bam _____ bim bam

System 2:
 Vocal: bam _____ bim bam bim bam bim bam bim
 Piano: Bam bim bam bam bim bam bam

System 3:
 Vocal: bam _____ bim bam bim bam bim bam bim
 Piano: Bam bim bam bim bam bim bam bam

System 4:
 Vocal: bam _____ bim _____ bam bim bam bim bam bam bim
 Piano: Bim _____ bam

System 5:
 Vocal: bam bim bam bim bam bim bim bam _____
 Piano: Bam _____ bim bam bim bam bim bam bim Bam

Dicționar

muzicogramă

hartă vizuală realizată de către ascultător pornind de la mesajul melodic și ritmic al muzicii audiate. În conceperea muzicogramei putem utiliza atât forme geometrice, cât și linii, puncte, spirale sau alte forme (desene) la alegere.

Știi că?

● **Muzicograma și percuția corporală** sunt mijloace de înțelegere a discursului muzical pe înțelesul copiilor? Acestea dezvoltă creativitatea, îndemânarea și motricitatea.

Audiții

- Johann Sebastian Bach, *Suita nr. 1 în Sol major pentru violoncel*
- Johann Sebastian Bach, *Arie – Suita în Re Major pentru orchestră BWV 1068*
- Georg Friedrich Haendel, *Muzica focurilor de artificii*
- Georges Bizet, *Suitele Arleziana, Carmen.*
- Edward Grieg, *Suitele I și II Peer Gynt*
- Claude Debussy, *Suita Bergamesque*
- George Enescu, *Impresii din copilărie*
- Serghei Prokofiev, *Suita de balet Romeo și Julieta, Petrică și lupul*

Investigație

● Creația lui Johann Sebastian Bach a reprezentat o sursă de inspirație pentru mulți compozitori și artiști contemporani. Scrie un articol de maximum 300 de cuvinte, investigând utilizarea dansurilor suitei baroce în muzica contemporană, cu titlul „Invitație la dans”.

Miniatura instrumentală

Recapitulez

- 1 Ce este *Suita*?
- 2 Câte tipuri de *Suită* ai învățat?

Audiții

- Ludwig van Beethoven – bagatela *Für Elise* (*Pentru Elise*)
- Frederic Chopin/Franz Liszt – *Șase cântece poloneze*
- Johannes Brahms – *3 Intermezzi op. 117*
- Robert Schumann, *Visare (Scene pentru copii)*
- Felix Mendelssohn-Bartholdy, *Cântec fără cuvinte*

FRÉDÉRIC CHOPIN
(1810-1849)

Compozitor polonez al curentului romantic, părăsește Polonia natală la doar 20 de ani, stabilindu-se la Paris, unde familia paternă extinsă mai avea legături. Printre prietenii cei mai apropiați este și pictorul Eugen Delacroix (1798 – 1863) care îi realizează mai multe portrete. Un pianist desăvârșit, Chopin dedică întreaga sa creație pianului. Dintre lucrările sale amintim: *Studii, Balade, Impromptus, Mazurci, Nocturne, Poloneze, Preludii, Valsuri, Militare*, muzică de cameră și două concerte pentru pian și orchestră. Imaginea sa se regăsește pe bancnota de 5000 de złoty (moneda poloneză) din 1988.

Observ

Für Elise

Versuri: Magda Bădău

Muzica: Ludwig van Beethoven

Energico

Mi, re, mi, re, mi, si, re, do, la, A-șa-n-ce - pea și ne-n-cân-
ta, Mi, mi, re, mi, re, mi, si, re, do, la, Îți a-min-tești ci - ne cân-
ta? Mi, re, ta? Pi-a-nul vechi cu cla-pe reci Mâi-ni-le ei de ca-ti-
fea. Re, mi, re, mi, re, mi, re, mi, re, mi, si, re, do, la, Cân-tau du-
ios și gra - ți - os Mi, mi, re, mi, re, mi, re, mi, re,
mi, re, mi, si, re, do, la, Îmi a-min-tesc de E - li - sa.

Descopăr

Miniatura instrumentală este o lucrare muzicală de mici dimensiuni, structurată într-o singură parte. Dedicată în special pianului, o putem regăsi și în repertoriul vioarei, violoncelului, flautului și trompetei. Inspirată din folclor, poezie, filosofie sau realitatea cotidiană, tema muzicală transmite o anumită idee pe care o urmărim pe tot parcursul lucrării. Ideile și sentimentele sunt variate și exprimate într-o formă concentrată, de obicei, mono-, bi- sau tripartită.

Specifică epocii romantice (secolului al XIX-lea), miniatura se interpretează astăzi ca bis în recitalurile solistice sau la alegerea solistului din concertele simfonice.

Dintre creatorii genului, îi amintim pe: Ludwig van Beethoven, Robert Schumann, Franz Schubert, Frédéric Chopin, Johannes Brahms și Franz Liszt.

Rețin

Miniatura instrumentală aparține genului solistic. Ideea muzicală este construită pe tot parcursul structurii de mici dimensiuni în al cărei conținut putem identifica mai multe motive muzicale generatoare pentru forma sa **mono-, bi-** sau **tripartită**.

Inspirată din bogăția folclorică sau lirismul poetic și/sau filosofic, miniatura instrumentală este reprezentativă pentru creația muzicală a secolului al XIX-lea.

Aplic

1. Cântă *Für Elise* utilizând o aplicație online/digitală dedicată pianului. După ce ai reținut melodia, cânt-o vocal, acompaniindu-te cu ajutorul pianului digital.

Miniatura instrumentală

2. Audiază *Visare* și scrie în caietul de muzică ce ți-a inspirat lucrarea audiată.
3. Audiază *Cântec fără cuvinte* și scrie o strofă pornind de la sonoritatea lucrării muzicale.
4. Între anii 1830-1831 în Polonia, țara sa natală, izbucnește revoluția. De la Paris, în toamna anului 1831, Frédéric Chopin compune studiul *Revoluționarul* op. 10 nr. 12 în do minor, cu gândul la bombardamentele care aveau loc în Varșovia. Imaginea de mai jos reprezintă omagierea luptelor de rezistență poloneză din bătălia de la Olszynka Grochowska, desfășurată în 25 februarie 1831 în pădurile de lângă Grochów, aflate la periferia Varșoviei.
Audiază studiul și scrie câteva idei care ar fi putut aparține unei scrisori trimise de pe front.

5. Profesorul va repeta împreună cu elevii partitura mâinii drepte a fragmentului *Nocturnă* de Frédéric Chopin, accesând o claviatură digitală (de pe telefonul mobil) deja utilizată la clasă. Apoi îi va acompania interpretând alături de ei partitura mâinii stângi.

Nocturna nr. 2

Muzica: Frédéric Chopin

Andante

The image shows the musical score for the right hand of Chopin's Nocturne No. 2. It consists of four systems of music. The first system has a tempo marking 'Andante' and a key signature of one flat (B-flat). The time signature is 3/4. The score includes fingerings (1, 5, 4, 3) and a blue play button icon. The second system includes fingerings (1, 3, 1, 2, 1, 1). The third system includes fingerings (4, 5, 2, 2, 5, 3). The fourth system includes a fingering (5). The score ends with 'etc.'.

Dicționar

bagatelă

lucrare solistică de mici dimensiuni care prezintă o temă muzicală ușor de reținut și recunoscut.

bis

a doua oară, repetare (din limba latină)

În muzică, bisul este oferit publicului doritor care-și manifestă admirația și susținerea pentru interpret prin aplauze prelungite. Adesea bisul este ales din creațiile genului miniatural.

cromatisme

note muzicale alterate (cărora li se adaugă un diez # sau un bemol b) pe parcursul melodiei pentru a crea un efect dramatic, fără a schimba însă tonalitatea.

lirism

mod exaltat (sentimental) de a-și manifesta/exprima sentimentele. Specific poeziei/operei literare.

Audiții

- Frédéric Chopin, studiul *Revoluționarul* op. 10 nr. 12 în do minor
- *Nocturna* în Mi bemol major, Op. 9, No. 2
- *Fantasia Impromptu* op. 66 în do diez minor
- *Grande Valse Brilliant*, în Mi bemol major, op. 18
- *Polonaise* în La bemol major, op. 53

Proiect

Știi că pe manuscrisul partiturii datate (aprox.) 27 aprilie 1810, Beethoven scrie *Pentru Elise*?

Compozitorul era în același timp și profesor de pian și obișnuia să-și dedice unele compoziții celor mai străluciți elevi. Scrie o poezie despre Elisa, eleva lui Beethoven, și adaugă textul partiturii deja copiate în caiet. Cântă colegilor creația ta la următoarea lecție de muzică.

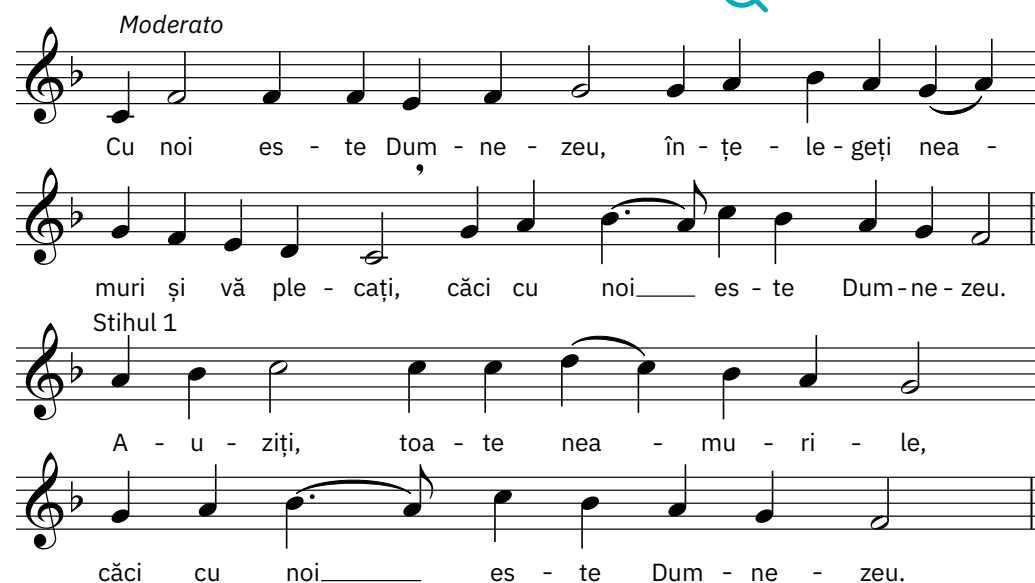
Recapitulare

Cele două momente liturgice cu cântări de maximă încărcătură religioasă ce transformă tristețea patimilor îndurate de Hristos în bucuria Învierii sunt *Canonul Învierii* și *Liturghia Învierii lui Hristos*.

Cu noi este Dumnezeu

Moderato

Cu noi es - te Dum - ne - zeu, în - țe - le - geți nea -
muri și vă ple - cați, căci cu noi es - te Dum - ne - zeu.

Stihul 1

A - u - ziți, toa - te nea - mu - ri - le,
căci cu noi es - te Dum - ne - zeu.

1. Cântă împreună cu colegii fragmentul muzical și explică înțelesul textului în contextul sărbătorilor pascale.
2. Urmărește partitura și împarte-o în motive, fraze și perioade și descoperă forma muzicală a prezentului fragment.

Evaluare

Punctaj rezolvare rebus

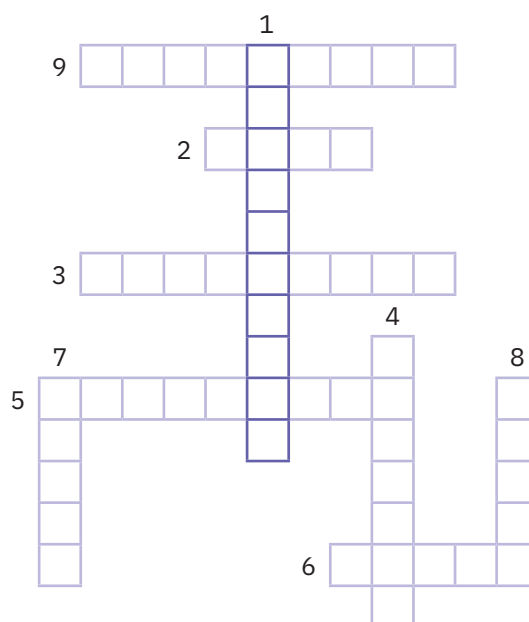
10 puncte X 9 = 90 de puncte

Din oficiu: 10 puncte

Total: 100 de puncte

I. Completează rebusul alăturat.

1. Formă de tip ABA
2. Cântec vocal cu acompaniament de pian
3. Slujba religioasă ortodoxă.
4. Procedeu componistic în care se modifică tema
5. Lucrare solistică de mici dimensiuni
6. Între motiv și perioadă
7. Slujba religioasă de rit catolic
8. Gen muzical alcătuit dintr-o succesiune de dansuri
9. Procedeu componistic în care se reia discursul muzical.

Fișă de observare sistematică

Completează în tabelul de mai jos cu sinceritate, bifând una dintre coloanele care ți se potrivește. Nu există răspunsuri greșite sau corecte.

La finalul acestei unități sunt capabil:	Da	Parțial	Nu
• să recunosc sonoritatea muzicii religioase;			
• să identific în cântece și audiții procedeele componistice;			
• să identific și să recunosc construcția unei perioade muzicale;			
• să identific și să deosebesc cele trei tipuri de forme: monopartită, bipartită, tripartite;			
• să deosebesc liedul de miniatura instrumentală și să le pot defini.			

Liedul

Liedul este genul muzical aflat la intersecția dintre poezie și muzică.

Prezent în creația compozitorilor curentului clasic, devine rapid elementul emblematic al curentului romantic.

Realizează o bandă desenată sau un tablou (la alegere) pornind de la unul dintre liedurile prezentate mai jos, aparținând compozitorului Franz Schubert, considerat părintele liedului.

Caută mai multe informații despre Festivalul de Lied din Oxford „Proiectul Schubert”, ediția din 2014, care a câștigat și premiul Societății Filarmonice Regale din Marea Britanie pentru prezentarea integrală a liedurilor creației schubertiene, al cărui element surpriză a fost invitarea artiștilor vizuali în alegerea unui lied spre ilustrare.

Află mesajul textului și analizează-le comparat. Apoi notează în caiet trei elemente care ilustrează perfectă legătura dintre text și muzică. Desenează câte o imagine reprezentativă pentru fiecare lied.

Surse de documentare

<http://www.oxfordlieder.co.uk/>;
<https://www.youtube.com/watch?v=JS91p-vmSf0>

Criterii de evaluare

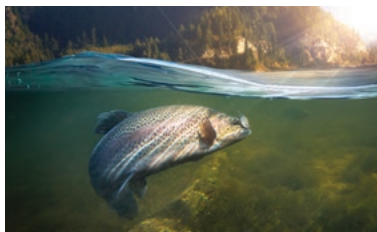
Se vor urmări:

- redarea în imagine a mesajului muzical și poetic;
- atenția la detalii;
- legătura dintre alegerea anumitor culori în funcție de sonorități.

Franz Schubert

- *Regele ielelor* (Erlkönig);
<https://www.youtube.com/watch?v=5XP5RP6OEJI>

- *Păstrăvul*
<https://www.youtube.com/watch?v=j8Gno1Gvgwc>

- *Călătorie de Iarnă – Noapte bună*
https://www.youtube.com/watch?v=tZb6a6wr_60

- *Cântecul lebedei*
<https://www.youtube.com/watch?v=u6ATehWt92E>

- *Teiul*
<https://www.youtube.com/watch?v=iu3cJZ1IrFY>

ASPECTE DE URMĂRIT:

corelarea sonorității și a mesajului transmis prin text cu paleta de culori aleasă și imaginea finală.

MODALITĂȚI DE REALIZARE

Caută traducerea textului liedului ales, pentru o mai bună înțelegere a mesajului transmis.

Pentru realizarea propriu-zisă, puteți folosi orice tehnică de la desenul cu creioane, creioane cerate, pictură pe foaie sau pânză, cu acuarele sau culori în ulei, până la desenul pe tabletă digitală sau tehnica colajului.

MODALITĂȚI DE PREZENTARE:

la ora de Educație muzicală, într-o expoziție panotată în sala de clasă.

Punctaj

- 3p. încadrarea în pagină
- 3p. respectarea povestirii prezentate prin text
- 3p. alegerea unei palete de culori corespondente sonorității (de exemplu, tonalitate minoră/culori reci, tonalitate majoră/culori calde)

Definiție: 1 punct
 Total: 10 puncte

Recapitulare finală

Cântă împreună cu colegii cântecul *Dimineața* și descoperă în el noțiunile învățate.

Dimineața

Muzică și versuri: Magda Bădău

Variațiune pe o temă din *Dimineața*, Suita nr. 2 *Peer Gynt* de Edward Grieg

Pă - sări a - ud cân - tând: cip, ci - rip dus de vânt
Soa - re - le-i sus No - rii s-au dus E-o no - uă zi.

1. Observă și identifică prezența sincopei și a contratimpului (indicând portativul și măsura) în cântecul de mai sus.
2. În ce tonalitate este compus cântecul? Ce altă tonalitate folosește aceleași sunete cu cele ale cântecului studiat?
3. Care sunt treptele principale ale tonalității în care este compus cântecul?
4. Între ce trepte întâlnim semitonuri în tonalitatea în care este compus cântecul?
5. Observă și identifică, specificând portativul și măsura, următoarele intervale: 1p (prima perfectă), 2M (secundă mare), 3m (terța mică) și 4P (cvarta perfectă).
6. Observă și identifică specificând portativul și măsura, procedeele componistice utilizate în cântec.

Evaluare

Punctaj

1. Gama – 1 p.
Arpeggiul – 0,5 p.
Denumirea – 0,5 p.
2. 0,5 p. x 8
3. 0,5 p. x 4
4. 0,25 p. x 4
5. 1 p.

Din oficiu: 1 puncte
Total: 10 de puncte

Autoevaluare

După ce ai parcurs acest manual, completează, pe caiet, următoarele propoziții:

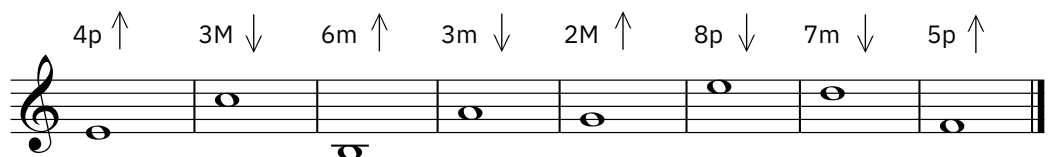
1. Cel mai bine am înțeles ...
2. Cel mai puțin am înțeles ...
3. Cel mai mult mi-a plăcut ...
4. Aș vrea să aflu mai multe despre ...

Dacă ai întrebări sau sugestii, adresează-le profesorului tău.

Rezolvă în caiet următoarele cerințe:

1. Scrie denumirea, gama și arpeggiul unei tonalități cu armură fa#.
2. Construiește următoarele intervale:

4p ↑ 3M ↓ 6m ↑ 3m ↓ 2M ↑ 8p ↓ 7m ↓ 5p ↑

3. Continuă fragmentul muzical următor cu încă patru măsuri, realizând o variațiune ritmică a celor date.

4. Scrie în dreptul enunțurilor următoare **A**, dacă este adevărat, și **F**, dacă este fals.
 - a. *Hristos a înviat!* este un cântec specific sărbătorilor de iarnă.
 - b. Suita este un gen muzical alcătuit din succesiunea mai multor dansuri de origine europeană.
 - c. Forma de lied tripartit se notează ABC.
 - d. Contratimpul este un sunet pe timp neaccentuat ce dă elan timpului întâi.
5. Scrie titlul unei lucrări muzicale și compozitorul acesteia pe care ai ascultat-o la orele de educație muzicală în clasa a VI-a și care ți-a plăcut. Ce te-a impresionat cel mai mult la această lucrare muzicală?

Repertoriu de cântece

„Dacă muzica este hrana dragostei, atunci începe să cânti!”

William Shakespeare

Intervalele
(canon)

Eusebiu Mandicevski

În urcare

Cânt pri - ma, se - cun - da, ter - ța, cvar - ta, cvin - ta, sex - ta, sep - ti - ma - oc - ta - va...
 In - ter - va - le - le pe ga - mă Eu le cânt făr' nici o tea - mă Iau la e - le bi - ne
 sea - mă! Lin, u - șor, me - reu voi cân - ta Și fru - mos voi in - to - na!

În coborâre

Cânt pri - ma, se - cun - da, ter - ța, cvar - ta, cvin - ta, sex - ta, sep - ti - ma oc - ta - va... Și în ur -
 ca - re le - am cân - tat! Și - n co - bo - râ - re le - am in - to -
 nat! Chiar în ca - non le - am în - vă - țăt! Și greș, de - loc n - am dat!

Tamburina

Versuri: Ion Vicol

Muzica: Jean Philippe Rameau

Allegretto
mf

Azi e săr - bă - toa - re și iar su - nă tam - bu - ri - na, su - nă ne - n - ce - tat, Pe flă - căi și fe - te îi a -
 du - nă, Jo - cul să por - neas - că în - fo - cat. *f* FINE *mf* Ti - ne - re - țe - a sal - tă - n pas gră - bit... Pes - te sat se
 da capo al FINE
 'nal - ță chi - u - it... Via - ța - i vre - re și pu - te - re, cu pri - vi - rea cu - prind fi - rea.

Cântec de leagăn

Tranquillo

Muzica: Dumitru D. Stancu

1. Na - ni, na - ni, dra-gul ma-mii, Dormi în șoap-ta cân-tu-lui! Din_câm-pii_ ți-a-duc mi-res-me

a - ri-pi - le vîn-tu-lui. Dormi u-șor, Dormi u-șor În mi-reas-ma flo - ri-lor, Dormi u-șor,

Dormi u-șor În mi-reas-ma flo - ri-lor, Na - ni, na - ni, Dormi u-șor, dormi!___

2. Când mă legăna, măicuța
Tânguia și jeluia –
Eu îți cânt de bucurie;
Luminoasă-i calea ta.

3. Dorm pădurile și munții,
Păsări dorm în cuibul lor.
Dormi și tu, drăguțul mamei,
Scumpul mamei bălăior!

Perinița

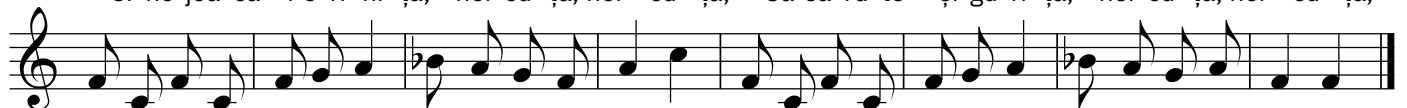

Allegro (Tempo de joc)

Cântec de joc, Prahova

Ci-ne joa-că Pe-ri-ni-ța, nei-cu-ță, nei - cu - ță, Să să-ru-te și gu-ri-ța, nei-cu-ță, nei - cu - ță,

Pu-ne pe-ri - ni-ța jos, nei-cu-ță, nei - cu - ță, Și să-ru-tă cu fo-los, nei-cu-ță, nei - cu - ță,

Bardul din Mircești

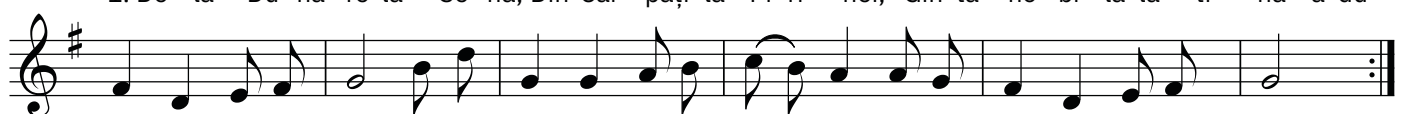
Maestoso energico

Muzica: Petre Mezzetti

Versurile: Carol Scrob

1. De la Du-nă-re la Se-na, Din Car - pați la Pi-ri - nei, Gin-ta no-bi - lă la - ti - nă a-du -

nă po - e-ții săi, Gin-ta no - bi - lă la - ti - nă a-du - nă po - e-ții săi.

2. Și ținând în mână-o cupă
Blânda mama le șopti:
„Cel ce va cânta mai bine,
Astă cupă va primi.”

3. Toți iau lira și-o acordă
Și toți cânt-armonios,
Numai unul stă deoparte
Și suspină dureros.

4. El e fiul cel mai June,
E Vasile-Alecsandri,
Ce de grija țării sale,
Abia poate-a mai zâmbi.

5. El ia cupa-n admirarea
Țării sale românești,
Toată lumea îl admiră
Pe poetul din Mircești.

Trandafirul

Muzica: Dumitru D. Stancu

Moderato - con calore

p

1. Am cu-les un tran-da-fir, As-tăzi din gră - di - nă; Pes-te flori lu - ce-n se - nin
 Ma - rea_ de lu - mi - nă. Am por-nit cu el vo - ios, Ro - şu_ ca bu -
p rit.
 jo - rul Es - te zi - ua ma - mei_ azi Și-a ve - nit fe - cio - rul.

2. Am luat prieteni mulți,
 Căci e sărbătoare;
 Mama m-a privit zâmbind -
 Zâmbet ca de soare.

Trandafirul dus în dar:
 Simbol de iubire,
 Îmi va lumina -
 Către fericire...

Vine capra de la munte „Căprița”

Solo

Nae Ionescu

1. Vi - ne ca - pra de la mun - te Cu ste - lu - țe al - be-n frun - te.

Tutti
 Refren

Ța, ța, ța, că - pri - ță, ța, Ța, ța, ța, că - pri - ță, ța!

2. Ța, ța, ța, căpriță, ța
 Mânce-ți lelea dulceața.

3. Asta-i capră-adevărată,
 Pe la șale deșelată;

4. Pe la șale deșelată
 Și în cap încornorată.

5. Capre ca ea multe nu-s,
 Umblă tot cu coada-n sus.

6. Ța, ța, ța, căprița mea
 Că eu muguri verzi ți-oi da.

7. Gazdele să dea paraua
 Și să-ți umple teșchereaua.

8. Hai, căpriță, să plecăm
 Și la alții să urăm!

Mulți ani trăiască!

Allegro non troppo

Muzica: Gheorghe Cucu

mf *f* *ff*

Mulți ani tră - ias - că, Mulți ani tră - ias - că, Mulți ani tră - ias - că, în - tru mulți ani!

La mulți ani cu sănătate!

Allegretto

mf

1. La mulți ani cu să - nă - ta - te! Să vă dea Dom - nul tot ce do - riți,
 2. Vă fi - e via - ța nu-mai lu - mi - nă Ca în lu - mi - nă să dăi-nu - iți,

f

Zi - le se - ni - ne și fe - ri - ci - re La mulți ani, să tră - iți!
 Pen-tru cre - din - ța și mân-tu - i - re La mulți ani, să tră - iți!

Trei păstori

Muzica: Dumitru D. Stancu

p

1. Trei păs - tori se în-tâl - ni - ră, Trei păs - tori se în-tâl - ni - ră, Ra-za

p

1. Trei păs-tori se în-tâl - ni - ră, Trei păs - tori, păs-tori se în-tâl - ni - ră. Ra-za

pp

soa - re - lui, Floa-rea soa - re - lui Și a - șa se sfă-tu - i - ră:

pp

soa - re - lui, Floa-rea soa - re - lui Și a - șa se sfă-tu - i - ră:

2. Haideti, fraților, să mergem-bis
 Raza soarelui
 Floarea-soarelui
 Floricele să culegem

3. Și să facem o cunună,-bis
 Raza soarelui
 Floarea-soarelui
 Și să fim cu voie bună.

4. Și s-o ducem lui Hristos
 Să ne fie de folos
 Raza soarelui
 Floarea-soarelui
 Să ne fie de folos.

Lăcomia-i boală grea

A B C ***

Lă - co - mi - a-i boa-lă grea, Vezi, fe - reș - te - te de ea, Vezi, fe - reș - te - te de ea!

Nimănui să nu faci rău

Ni - mă - nui să nu faci rău, Cu toți fra - ții să fii bun,
Să cin - stești pe Dum - ne - zeu Și-a - șa vei fi bun ro - mân!

Apolodor

(fragment)

Versuri: Gellu Naum

Do Sol
La circ – Pe gheața unui răcitor,
Do
Trăia voios și zâmbitor
Sol
Un pinguin din Labrador.
Do
– Cum se numea? – Apolodor.
Sol Do
– Și ce făcea? – Cânta la cor.

Fa Do
Deci, nu era nici scamator,
Sol Do
Nici acrobat, nici dansator;
Fa Do
Făcea și el ce-i mai ușor:
Mi La m
Cânta la cor era tenor.
Fa Do
Grăsuț, curat, atrăgător
Sol Do
În fracul lui strălucitor
Mi La m
Așa era Apolodor.

Em
Dar într-o zi Apolodor,
La m
Spre deznădejdea tuturor
Mi
A spus așa: – Sunt foarte trist!
La m
Îmi place viața de corist

Re m La m
Dar ce să fac? Mi-e dor, mi-e dor
Mi La m
De frații mei din Labrador!
Re m La m
O, de-aș putea un ceas măcar
Mi La m
să stau cu ei pe un ghețar ...
Mi La m
Apoi a plâns Apolodor.

Mi
Cand l-a văzut pisoiful Tiț
La m
Plângând cu hohot și sughit
Mi
I-a spus: – Prietene, ți-aș da
La m
Mustața și codița mea,

Re m La m
Aș da o litră de caimac ,
Mi La m
Aș da orice să te împac
Re La m
Zău, nu mai plange, te implor!
Mi La m
Dar el plangea: – Mi-e dor, mi-e dor
Mi La m
De frații mei din Labrador!

Mi
Și-au încercat să-l mai împace
La m
Ariciul, dăruindu-i ace
Mi
Și ursul, cu un pumn de mure
La m
Proaspăt culese din pădure.

Re m La m
Cămila Suzi, cea mai tristă,
Mi La m
Plângea cu fața în batistă,
Re m La m
Ea îi fusese ca o mama
Mi La m
Îl învățase prima gamă.

Mi
Dar el plângea: – Mi-e dor, mi-e dor
La m
De frații mei din Labrador...
Mi
Colegii lui Apolodor
La m
S-au dus atunci la dirijor.
Mi
Maestrul Domilasolfa
La m
Cu haina lui de catifea
Mi
I-a ascultat și, gânditor
La m
S-a așezat pe canapea
Re m La m
oftând: Sărmanul meu tenor...
Mi La m
Se poate prăpădi de dor...
Re m La m
Să plece dar spre Labrador.
Mi La m
Și a plecat Apolodor...

